

NOVÝ ŽIVOT

NOVICIÁT

Třetího řádu sv. Františka

Druhé, přepracované vydání

USPOŘÁDAL P. JUVENÁL VALÍČEK

VYDAL

KAPUCÍNSKÝ SEKRETARIÁT TŘETÍHO ŘÁDU SV. FRANTIŠKA

PRAHA IV · LORETA

IMPRIMATUR

Nihil obstat: P. ERNESTUS JURAŠEK OFMCap, censor ordinis.
Imprimi potest: A. R. P. VALERIANUS FILIP OFMCap, minister
provincialis. N. 399. Pragae die 11. Octobris 1948.

Nihil obstat: Can. Dr JAROSLAUS KULAČ, censor ex officio.
Imprimatur: Prael. Dr THEOPHILUS OPATRŇÝ, vicarius generalis.
Pragae die 19. Octobris 1948.
N. 16.467.

PŘEDMLUVA

V první hlavě terciářské řehole se nařizuje: Ti, kteří vstoupili do 3. řádu, ať žijí celý rok v noviciátě. Do Třetího řádu se vstupuje obláčkou, kdy čekatel dostává posvěcené řeholní roucho. Tak je včleněn do milionové františkánské rodiny a požívá všech výhod, výsad a práv.

Zkušební dobu nazýváme noviciátem. Toto slovo pochází z latinského slova novum, t. j. nové. Novicové jsou tedy nováčky. Sv. církev si tak váží řádu, že vyžaduje dobu na zkoušku a na rozmyšlenou. Řád má uvážiti, zda je novic schopen, a novic se má zkoumati, zda v řádu vytrvá. Proto není zkušební doba jen na to, aby někdo oblekl škapulíř a cingulum a potom klidně vyčkával a žil dále tak, jako dříve. Doba zkoušky předpokládá vyzkoušení, tedy pokus zachovávatí věrně řádovou řeholi. Obuv nebo oblek nezkoušíme tak, že se na ně jednou podíváme, ale oblékneme je a přecházíme v nich. A podobným způsobem máme zkusit zachovávání řehole.

V době noviciátu se má provésti hlavně změna smýšlení, vnitřní proměna. Je to vlastně nejtěžší a vlastní úkol každého noviciátu. Vnímavá duše se podobá roztavenému vosku, do něhož se má vtisknout nová forma, podoba. Člověk se má stát takovým, jakého řád vyžaduje. Nutno si tedy především osvojit dobrou znalost ducha řádu, t. j. ducha evangelia, jeho lásky, pokory, chudoby, prostoty, kajícínosti, odstranit ze sebe všechno, co překáží tomuto duchu a přijmout zásady evangelia.

Proto je tak nesmírně důležitá četba evangelia. Čtěme denně alespoň 10 minut, pozorně, s porozuměním, s otevřenou duší, zbožně. Tak si nejsnáze přisvojíme evangelické zásady a dáme se jimi proniknout.

Novic se má též seznámit se ž i v o t e m sv. Františka. Neomezí se proto jen na to, co pozná při výkladech novicmistrových. Opatří si dobré životopisy řádového Zakladatele a přečte si též Ideály sv. Františka od Msgra Feldra a případně Gemelli: Františkánské poselství světu.

Naučí se svědomitě své řeholi. Zachovávat řeholi předpokládá řeholi znát. Poznání pak vede k lásce a láska je ona síla, jež musí jako pára v kotli pohánět celý náš řeholní život.

Proto je z věci samé nutno účastnit se pilně v y u č o v á n í n o v i c ů. Toto se má konati alespoň jednou za měsíc v ustanovenou hodinu. V některých vzorných obcích se koná častěji, a to vždy v pravidelnou, přesně stanovenou hodinu. Kde se to dá provést, je dobře věnovati tomuto poučování hodinu týdně.

Doporučuje se, aby se nekonalo před shromážděním nebo po něm, aby tím obojí netrpělo.

Při vyučování je třeba postupovati podle určitého, dobře promyšleného plánu, aby se probraly především podstatné věci a vštípily se důkladně do mysli noviců.

P o u č o v á n í s e m á v z t a h o v a t :

- 1. na Třetí řád, jeho ducha, podstatu a účel;*
- 2. na výklad řehole;*
- 3. na život sv. Františka.*

Ve všem, co se týká jeho nové životní cesty, tak vážné, vznešené a jedinečné ve světě, má být terciář dokonale vyučen. Nemá chyběti ani praktický návod k rozjímání.

Výuka se může konati v tomto postupu:

- 1. modlitba jako při zahájení shromáždění,*
- 2. katechese o Třetím řádě, t. j. o serafickém duchu a jednotlivých příkazech řehole,*
- 3. zodpovídání dotazů a pochybností noviců,*
- 4. četba některého asketického spisu nebo životopisu světce, především františkánského.*

5. Konečně se mohou předčítat zprávy z řádových časopisů při zvláštních příležitostech.

Končí se závěrečnou modlitbou.

Ideální ovšem je, může-li novice o duchovním životě poučovati kněz, který vede k soustavné, pevné práci na vlastním zdokonalení. Duchovní nauka tedy patří řediteli nebo jinému knězi; vše ostatní, jako dozor, vedení, poučování o zvycích a kázni řeholní obce a pod., je úkolem novicmistrovým.

Jenom v řídkých případech, z nutných důvodů možno promínouti toto vyučování, vždy po náležitém odůvodnění, po řádné omluvě. Jestliže je někdo terciářem soukromým, nebo pro vzdálenost se nemůže zúčastnit společného vyučování, nutno najíti vhodný způsob, jak uděleti tuto důležitou výuku. Doporučuje se zaslati rozmnožené nebo vytištěné přednášky nebo tuto knížku, a vhodnou formou se přesvědčiti, zda si novice jejich obsah osvojil.

Tato knížečka chce usnadnit ředitelům a hlavně laickým novicmistrům jejich závažnou povinnost. Stačí ji s novici důkladně pročíst, při dotazech doplnit to, čemu nerozuměli, vysvětlit čekatelům obřady a chování při obláčce, novicům pak obřady profese.

Aby novicové získali ještě větší zájem o řád, jeho činnost a ducha, je dobře hned od začátku vést novice k tomu, aby odebírali řádové časopisy a hlavně je dobře četli.

Je důležité, aby se novicmistr na každou hodinu výuky dobře připravil. Nesmí to být jenom nevýrazné a nezajímavé čtení předlohy. Proto si musí látku pročíst, všimnout si věcí, které je třeba zvlášť zdůraznit a přednést všechno jako opravdu svoji věc.

Knížka je složena na základě prvního vydání příručky »Noviciát pro čekatele 3. řádu« od P. Ignáce Janáka a mnohé věci jsou doslovně vzaty z přednášek, které Otcové františkáni v Praze vydali pro novice 3. řádu. Děkujeme jim za vzácnou ochotu, s níž nám tyto přednášky půjčili.

Jedna kapitola obsahuje obyčejně látku na jednu hodinu. Je-li však příliš obsažná, může být rozdělena, hlavně tam, kde se vyučování noviců koná častěji než jednou za měsíc. První a druhou kapitolu je dobře probrat již s čekateli, kteří se připravují na obláčku. Četba na konci kapitol může vhodně doplnit hlavně kratší přednášky nebo si ji vykonají novici soukromě.

Příručky nebo řeholní knihy, kterých užívají terciáři, obsahují krátký výklad řehole, který se hodí na domácí zopakování probrané látky při novické škole. Některé body jsou tam dokonce probrány podrobněji.

Přejeme si jenom, aby tato příručka přispěla k poznání nejen obsahu řehole, nýbrž hlavně jejího ducha, a naučila terciáře milovat své svaté povolání. Bůh žehnej všem, kteří ji budou číst.

Pořadatel

I. SVATÝ FRANTIŠEK

Za naší doby znovu oživilo nadšení pro sv. Františka. Od 13. století se nikdy svět tak nezajímal o chudáčka z Assisi, jako je tomu dnes. V posledních desetiletích vznikla celá záplava literatury o sv. Františkovi. Svatý František je opravdu světce všech.

Hlavní příčinou toho, že se svět obírá sv. Františkem a jeho dílem, je nesporně evangelický ideál a evangelický život tohoto muže.

Proto si lidé tolik cení sv. Františka, poněvadž se opravdu vážně chopil evangelického života, jak to neučinil nikdo od dob svatých apoštolů.

Opravdové evangelické žití zjednalo serafovi z Assisi jeho veliký význam a slávu, ono jedině zajišťuje jeho řádu příslovečnou oblibu u lidu a neutuchající cenu.

(Ideály sv. Františka, 3. vyd., s. 23.)

Proto je tak důležité pro všechny členy jeho řádů, aby dobře znali život svého duchovního Otce, a hlavně nikdy nezapomínali na první slova jeho řehole: »Řehole a život Menších bratří jest: zachovávatí svaté evangelium našeho Pána Ježíše Krista.«

Svatý František byl synem velmi bohatého soukeníka Petra Bernardone z italského města Assisi. Na jedné ze svých četných obchodních cest se oženil Bernardone ve francouzské Provinci s ušlechtilou, dobrotivou paní Pikou. Z úcty k Francii si přál, aby se jeho prvorozený syn, který se narodil r. 1182, jmenoval František. Ten vstoupil záhy do otcova obchodu. Vydělával a otec mu dopřával mnoho peněz, takže mohl utrácet plnými rukama. Svým četným mladým veselým společníkům byl velice oddán.

Avšak i chudáci byli jeho přáteli. Když potkal žebráka, obda-

roval ho štědře a někdy mu dal i části svého drahocenného oděvu. Když jednou byl zaneprázdněn obsluhou v krámě, vešel žebrák, který prosil pro lásku Boží o almužnu. František ho tenkrát odbyl. Brzy však pocítil v srdci výčitku. »Jednal bys podobně, kdyby ten člověk byl přišel od některého z tvých vážených přátel, od některého šlechtice?« pomyslí si a vyběhl za žebrákem, aby ho podaroval.

Byl štědrý, ba marnotratný. Při radovánkách však se zdržoval všeho hrubého, — vyznačoval se zvláštní jemností a ušlechtilostí. Otcí lahodilo vědomí, že jeho syn vyniká mezi mládeží assiskou. Matka pak, jemná a skromná, mu také v ničem nebránila v důvěře, že z jejího syna vyroste přece jen někdo veliký. František jako dítě své doby měl vysoké rytířské touhy. Po prvé bojoval proti městu Perugii, v níž byli Assiští poraženi, několik jich zajato, a mezi nimi i František. Mezi zajatci bylo i několik šlechticů. František byl přidán pro své vybrané mravy k nim a strávil s nimi v zajetí celý rok. Uváděl skleslé a zkormoucené druhy neustále v údiv dobrou myslí: snil o vítězných dobrodružstvích a zpíval o budoucnosti. Po návratu do rodného města pokračoval v starém způsobu života: znovu nastaly radovánky, hry a hostiny.

Ve dvaceti letech vážně onemocněl a cítil se již blízek smrti. Krise tělesná vyvolala krizi mravní. Ale pomalu se pozdravoval. Když vyšel do přírody, neměla pro něho bývalého půvabu, ačkoliv kraj zářil zladěnou krásou. Zmocnil se ho veliký stesk a ochablost. Zhrozil se prázdnoty svého života. Při vzpomínkách na minulost mu všechno připadalo malicherné a směšné: jeho zaměstnání, ctižádost, přátelství, — všechno. Ale František neměl čím prázdnotu vyplnit. A tak se vrátil opět k bývalým přátelům a veselým zábavám. Upokojení však nenacházel; nevysvětlitelný nepokoj ho neopouštěl. Byl by chtěl jíti světem jako vznešení rytíři a vykonat veliké věci. Brzy se mu k tomu naskytla příležitost. Jeden assiský šlechtic se připravoval s malým hloučkem na pomoc Apulii. František si nakoupil skvělé zbraně a nádherné obleky a v noci se mu zdálo jen o hrdinných

výpravách. Viděl nádherný palác: všude blýskající se štíty, vyleštěná kopí a lesklá brnění a slyšel hlas, že toto všechno patří jemu a jeho vojínům. Cestou do Apulie musel ulehnout v městě Spoletě, neboť byl zachvácen horečkou. V noci polo bdě, polo sně však slyšel hlas, aby se vrátil domů, že ho tam čeká jiný úkol.

Nečekaný návrat mladíkův do Assisi mu vynesl posměch. Brzy byl považován za výstředního a jenom dávní přátelé mu zůstali věrni. Pořádal sice zase skvělé hostiny, ale jeho myšlenky byly již jinde. Když se jednou tento bývalý král assiské mládeže po přehojné hostině vracel ve společnosti veselých druhů, zůstával pozadu, až osaměl v mlčící noci. Tu bylo naplněno jeho srdce takovou líbezností, že se nemohl ani hnouti, ani promluvit. Vzpamatovaly ho hlasy druhů, kteří se k němu vrátili a volali ho, jako by ho chtěli probudit. »Snad myslíš na svou vyvolenou,« prohodili. »Máte pravdu, chci se oženit s nevěstou vznešenou a bohatou a vzácnější, nežli jste kdy viděli.« Přátelé nepochopili sice tuto odpověď, ale poznali, že se František duchem od nich vzdálil. Od té doby byli jeho přáteli jen chudí. Světlo, které se rozsvítilo v jeho duši, bylo jako zablesknutí. Pochopil, jak bohatý a krásný je pravý život, život v Bohu. Porozuměl paní Chudobě a projevoval daleko více účinné lásky chudým. Odebral se do jeskyně za městem a dlouho vroucně prosil Boha za osvětlení k novému životu. Vykonal pouť do Říma, kde odhodil plný měšec za náhrobek svatých apoštolů. Potom se převlekl do hadrů jednoho žebráka a francouzsky prosil kolemjdoucí o almužnu.

Když se vrátil z římské pouti, jel jednou mimo špitál pro malomocné. Dříve při té příležitosti mimovolně zrychloval krok a s odporem se odvracoval. Nyní však sestoupil s koně, daroval malomocnému peníz a políbil mu ruku. Po několika dnech se vydal do nemocnice malomocných a učinil všem totéž. Rytíř Kristův z lásky ke Kristu přemohl největší odpor, a čím kdysi opovrhoval, to se mu měnilo ve sladkost. Jeho život se však stával nesnesitelným, protože otec ho nedovedl pochopit a častoval syna výčitkami. A tak hledal František pomoc v modlitbě. Mezi kaple-

mi v okolí assiském si zvláště oblíbil sešlý kostelík u sv. Damiána. Veliký byzantský kříž nad oltářem na něj působil nevýslovně silným dojmem. Tam k němu promluvil Ukřižovaný: »Františku, jdi a oprav můj dům, který se boří!«

Netoliko však prostá kaplička u sv. Damiána, nýbrž celá církev byla ohrožena, protože vznikaly četné bludy, neboť mnozí chtěli opravovat církev po svém. František, který chtěl následovat Krista Pána ve všem a přijal za pravidlo svého života evangelium, byl vyvolen k tomu, aby podepřel církev, když hrozily zdi basiliky lateránské sesutím. Zatím však myslel jen na opravu zpuštěného kostelíka. Chudému starému knězi, před kostelem sedícímu, dal všechny peníze, aby udržoval světlo v lampě před křížem. Potom vzal sukno z otcova obchodu a prodal je ve Folignu. Chtěl za stržený obnos provést opravu kostelíka. Kněz však z obavy před otcem Františkovým jeho dar odmítl. A tak štědrý dárce odhodil měšec do okenního výklenku. Cenil peníze jako prach. Kněz však dovolil mladému kajícímu, aby u něho zůstal. Od sv. Damiána se už František vzdáliti nechtěl. Miloval Ukřižovaného a při vzpomínce na jeho utrpení krvácelo jeho srdce; provždy již v něm nosil jeho přesvaté rány.

Po několika dnech uslyšel pan Bernardone křik z ulice. Hlučící a tleskající hlouček pronásledoval jeho prvorozeného, bledého a vyhublého, poházeného blátem od uličníků. Pln studu a zlosti syna uvěznil. Doufal, že ho vrátí bývalému životu. Ale marně. Za nepřítomnosti otcovy ho matka propustila na svobodu a František se opět uchýlil k sv. Damiánu. Petr Bernardone chtěl stůj co stůj syna odvrátit od nastoupené cesty. Žádal městské radní a potom assiského biskupa o zprostředkování. Biskup poznal ve Františkově jednání vyšší zásah a poradil mu, aby vrátil otcí všechnen majetek. Ten mu dal vše: i šaty, a prohlásil, že od té chvíle bude mít jen Otce na nebesích. Biskup zahalil Františka do starého pláště, František si jej poznamenal křížem a odešel z města. Byl dokonale svobodný a jeho duše toužila po výbojích jen pro svého milovaného lenního Pána Ježíše Krista, jehož heroldem a nejvěrnějším vasalem se stal.

Myšlenka na opravu kostelíka u sv. Damiána ho neopouštěla. Peněžní otázku vyřešil lehko: žebrol. Vracíval se šťastně s břemenem a vlastníma rukama vykonával těžké práce. Zprvu mu kněz připravoval chutná a vydatná jídla. Brzy si však František uvědomil, že žebrol nemá taklo o sebe postaráno, a proto s miskou v ruce šel v rodném Assisi od domu k domu a prosil o zbytky jídla. Ale s odporem se odvracel od jídla, když si s plnou miskou usedl na schody. Jeho žaludek, zvyklý na vybranou stravu, se vzpíral. S velikým přemáháním se pustil František do nechutné směsi, a hle, chutnalo mu znamenitě. Syn bohatého Petra Bernardona se stal veřejným žebrolkem. Potom opravil též kostelík sv. Petra a kostel Panny Marie v Porciunkuli, zvaný též Panny Marie od Andělů. Bylo to 24. února 1209, dvě léta po obrácení sv. Františka. Když tehdy uslyšel při mši svaté slova evangelia, aby apoštolové nenosili ani zlata, ani stříbra, ani měšce, ani holi, ani obuvi, dal si je vyložiti od kněze. Byl naplněn nevýslovnou radostí a zvolal: »To se budu snažit plnit ze všech sil.« Vždy považoval slova evangelia za pravidlo svého života. Oprávce kostelů se měl stát apoštolem. Odhodil hůl, opasek a mošnu a byl připraven v dokonalé chudobě hlásat Krista.

František již nevzbuzoval posměch. Poslouchali ho s úctou a obdivem, neboť kázal už dříve výmluvně svým příkladem. Slova světcova padala do srdcí bohatých i chudých a dávala úrodu. Prvním z těch, který ho chtěl dokonale následovat, byl bohatý a velmi vážený občan assiský Bernard z Quintavalle. Ten na pokyn Františkův rozdal všechno své jmění chudým, když se dříve přesvědčil o pravdivosti zbožného života svého budoucího Mistra. Pozval Františka na noc do svého domu, aby poznal, zda je vskutku jeho život opravdový. Potom společně šli do kostela a při trojím otevření evangelia četli slova, která rozhodla o Bernardově povolání k životu chudoby a apoštolátu. »Chceš-li dokonalým být, jdi, prodej všechno, co máš, dej chudým a budeš mít poklad v nebi.« — »Neopatřujte si zlata, ani stříbra, ani mědi do svých opasků, ne mošny na cestu, ani dvou sukní, ani obuv, ani holi.« — »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi

kříž svůj a následuj mne.« — Bernard potom rozdal všechno své jmění městské chudině. Přitom šel kolem kněz Silvestr, který prodal Františkovi lacino cihly k opravě kostelíka sv. Damiana. Vida, že Bernard rozdává tolik peněz, dal se strhnout lakotou a žádal doplatit cihly. František mu dal hrst peněz. »Nyní už máte dost, velebný pane?« zeptal se. — Kněz spokojeně odešel, ale když potom uvažoval o svém jednání a o tom, jak František pohrdá bohatstvím pro lásku Boží, dotkla se ho milost Boží a on se připojil k Františkovi také. — Za několik dní prosil o přijetí velmi pokorně assiský občan Jiljí.

S veselostí a radostí procházeli po dvou městy a dědinami italskými a nabádali všechny, aby milovali Boha a káli se ze svých hříchů. Pohrdali majetkem a z chudoby se radovali, jako by našli veliký poklad na evangelickém popluží. Na těchto kajících nebylo nic zasmušilého. Svobodní ode všeho stvořeného prozpěvovali chválu Bohu, pracovali s lidmi a přinášeli jim slova pokoje a naděje. Ale nedostalo se jim všude vlídného přijetí. Mnozí je považovali za blázny, tropili si z nich posměch a házeli po nich blátem, jiní je obírali o oděv, jinde s nimi zacházeli jako s tuláky. František je povzbuzoval k trpělivosti a jeho slova jim dodávala síly.

Když se rozmnožila Františkova družina na dvanáct členů, rozhodl se František, že předloží v Římě sv. Otcí ke schválení řeholi bratrstva. Vlastně byla velmi jednoduchá, neboť se skládala ze slov evangelia, která četl svým druhům a která tvořila pravidla jejich života. Vydali se na cestu za vedení Bernardova. František neustále myslel na účel své cesty. Papež Inocenc III., jeden z největších papežů, se z počátku zdráhal potvrdit přísnou řeholi Františkovu. Domníval se, že přesahuje lidské síly žít v naprosté bezmajetnosti. František ho však pohnul zvláštním podobenstvím. Vypravoval o chudé, krásné ženě, s níž král zplodil děti, jež potom žily v poušti. Děti byly velmi sličné. Když dorostly, poslala je jejich matka s důvěrou ke královskému dvoru; byla přesvědčena, že jim potřebného král poskytne, když jsou jeho, vždyť živí i mnoho cizích. Její naděje nebyla zkla-

mána. — Papež poslouchal pln údivu, protože si uvědomil svůj zvláštní sen: zdálo se mu předtím, že se boří lateránská basilika, která naznačuje církev, a že ji podpírá a zachraňuje nepatrný chudý muž, — a ve Františkovi poznal tohoto žebráka. »Opravdu, to jest ten mnich, kterým bude podepřena a posílena Církev Boží.« A proto schválil jejich řeholi a dal jim dovolení všude kázat.

Šťastní milovníci evangelické chudoby opustili Věčné město, posílení k další, ještě horlivější práci apoštolské. Usadili se opět v Rivo Torto, v oslím chlévě, kde dleli již před svou poutí do Říma. Stísnění v nepatrném prostoru žili v mlčení a kajícínosti po dvě léta na tomto místě a odtud roznášeli požehnání svého přísného života do okolí. Když pak byli odtud vyhnáni jakýmsi surovým pohunkem, odešli ke kostelíku Panny Marie v Porciunkuli, který později dostali k užívání. Kolem něho si zřídili prosté chatrče. Do Porciunkule svolával František dvakrát do roka všechny své bratry, jejichž počet velice rostl, na kapitolu. Zvláště starostlivě je neustále nabádal k věrnému zachovávání evangelia. Byl středem a duší společnosti. Před ním neskrývali bratři ničeho, jemu svěřovali své nejtajnější bolesti a pokušení. Staral se o ně jako milující otec o své syny. Ačkoliv sám žil velice přísně, mírnil jejich horlivost v konání kajících skutků, rozumně je káral a napomínal, aby zachovávali míru, aby tělo mohlo sloužit duchu.

V Porciunkuli vznikla první františkánská osada, která byla po každé stránce vzorem všem ostatním. V této kolébce řádu strávili bratři nejkrásnější dobu řádového života podle evangelia, v práci, chudobě a radosti. Pracovali na polích a posluhovali nemocným. Bratr Jiljí si chtěl vždycky vydělat chléb prací svých rukou. Jako odměnu za práci přijímali bratři to, co potřebovali, kromě peněz. A když nedostali odměnu, utekli se o pomoc ke stolu Páně, prosili o almužnu. A s jakou vděčnou radostí přijímali, co jim poskytovala Boží dobrota! Když jednou František s bratrem Masseem vyžebřali chléb, posadili se u pramene vody a František s překypujícím srdcem volal: »Nejsme hodni tak

velikého pokladu!« Byli vpravdě hosty u stolu Božího, všechno jim přichystala dobrota Boží, i ten kámen, který sloužil za stůl.

František, prostáček Boží! Prostý, bezelstný, průzračný jako křišťál, za každou nesprávnou myšlenku na sebe žaloval a vychovával své bratry k téže otevřenosti. Také obzvláštní láskou vyznamenával prostého bratra Jana Ginepra, jehož vtipné kousky prozrazovaly nejen přímost, ale i velikou lásku. Františkánská prarodina se vyznamenávala dokonalou vzájemnou láskou. Bratři byli ochotni položit jeden za druhého život. Jejich život byl jedinou písní radosti. Spočívala v čistém svědomí, v důvěrném spojení s Pánem Bohem, a hlavně v tom, že se uměli radovat v utrpení. Významně odhaluje tento zdroj radosti rozmluva s bratrem Lvem, který byl osobním důvěrníkem a zpovědníkem svého milovaného Otce. Kdyby konali zázraky, kdyby konali divy apoštolátu, v tom by nebyla pravá radost. Ale kdyby snesli s radostí hrubé příkoří od bratří, v tom by byla pravá radost. Všechny ostatní dary pocházejí od Boha, ale chlubit se můžeme jedině v kříži Pána našeho Ježíše Krista.

V těchto slovech Františkových je i jádro pokory Františkovy, toho, který stále usiloval o to, býti nejmenším, nejnepatrnějším, nejnižším, který všechny lidi měl ve vážnosti a všechny ctil. Který si byl vědom, že všechno, co je na něm dobrého a velikého, pochází jedině od Boha a Bohu náleží. Který i ve svých učednících založil vysokou školu pokory. A jak poslušným byl tento zakladatel velikého řádu! Octl se ve svém živlu, když postoupil úřad nejvyššího představeného řádu Petru Cataniovi. Jemu slíbil poslušnost, ale i za jeho nepřítomnosti stále chtěl mít nad sebou kvardiána, aby nikdy nebyl bez zásluhy poslušnosti. Přiznával se, že by dovedl poslouchat nejmladšího novice, kdyby mu byl dán za představeného, jako bratra nejstaršího a nejváženějšího. František bývá označován právem jako muž katolický. Chtěl stále býti a pracovati u podnoží římské církve, proto si vyžádal na papeži kardinála protektora, který měl jeho bratrstvo řídit, napomínat, kárat. Význačnou známkou jeho ducha byla veliká úcta ke kněžím. Naváděl k ní bratry a ukazoval, jak nad

anděly důstojnější je kněz, kterému byla dána moc nad tělem Kristovým.

Zdobily ho i jiné ctnosti: dobrota srdce, soucitná láska, a zase síla jako velikého kajícíka a apoštola, hluboká zbožnost, v níž se jeho láska vylévala ohnivými vzdechy — vpravdě zbožnost serafická, a o těchto ctnostech by mohla vypravovati tak mnohá místa jeho úžasného pokání a lásky. František byl světcem mimořádně omilostněným, kterého Pán Bůh utvořil jako mimořádné dílo nad běžné zákony milosti, protože měl způsobiti veliký obrat v lidstvu. Provedl jej založením tří řádů. První řád, oni »kajícíci z Assisi«, byla právě Františkova družina, vyrůstající v jeho blízkosti a pod jeho vlivem a vedením. Druhý řád byl řád chudých paní, tak zvaných klarisek.

Klára, sazenička Františkova, pocházela ze vznešené šlechtické rodiny Scifi. V assiské katedrále uslyšela kázání Františkovo, které ji získalo cele pro jeho ideál chudoby. Opustila tajně domov a v kostelíku v Porciunkuli si dala ustříhnout své bohaté vlasy a zaměnila svůj drahocenný oděv za hrubý oděv s provazem. Ničím se nedala zviklati ve svém rozhodnutí. Po krátkém pobytu v klášteře benediktinek u Porciunkule ji František trvale usadil v klášteříku u sv. Damiána. I její mladší sestra Anežka se rozhodla následovat Františka a ani ona nepovolila silnému nátlaku rodiny, aby se vrátila. Klášter měl provždy zůstat pevnou věží paní Chudoby. Svatá Klára uskutečnila Františkovu myšlenku úplné chudoby dokonale. Hájila tento evangelický poklad i proti samému papeži a uhájila ho. Byla plna lásky ke svým spolusestrám a věrnou podporou Františkovou. Zemřela v klášteře u sv. Damiána v 60 letech.

Františkova kázání a hlavně jeho evangelický příklad mocně působily na lidi. Jeho prostá slova, plná Ducha svatého, budila touhu po dokonalém životě, podle vzoru Františkova. Nadšení a opravdovost pokání byly tak silné, že by se byly vesnice a města vylidnily, aby následovaly světce. Tehdy Duch Boží vnikl mu onu požehnanou myšlenku *Třetího řádu*. Tak mohli lidé zůstat ve svých rodinách a při svých zaměstnáních a žítí kajícně. Prv-

ním terciářem, jak říkáme členům Třetího řádu, byl bl. Lucchesio z městečka Poggi Bonsi. Ten po svém obrácení rozdával svůj majetek a věnoval všechen svůj čas i síly péči o nemocné a opuštěné, jimž skutečně hrdinně sloužil. I jeho manželka, jež zprvu těžce nesla mužův nový způsob života, se později obrátila. — Terciáři odkládali zbraně, jež jim řehole zakazovala, a protože velké množství italského obyvatelstva vstupovalo do Třetího řádu, tím samým vlastně přestávaly války, tehdy velmi časté.

Odkud prýští síla, napájející dílo Františkovo po celé věky? Tušíme její příčinu. Bylo to silné spojení s Pánem Bohem, vykoupené přísností života, jeho vpravdě serafická láska k Ukřižovanému, jenž byl jedinou velikou láskou Františkovou od chvíle, kdy od něho uslyšel rozkaz, aby opravil jeho dům. Pán Ježíš vtiskl svému nejoddanějšímu milovníku také nejvýraznější pečeti lásky v podobě stigmat. Stalo se tak na posvátné hoře Alverně, Golgotě františkánského řádu, dvě léta před smrtí světovou. Tehdy jako jiná léta se připravoval na milé osamělé hoře čtyřicetidenním postem na svátek sv. Michaela archanděla. Kolem svátku Povýšení sv. kříže okolní obyvatelé spatřili nad horou podivuhodnou zář. Okřídlený Seraf se zjevil Františkovi, jemuž zůstaly na těle krvavé rány Kristovy. První zaznamenaná stigmatisace v dějinách světců.

Tím vyvrcholilo tělesné utrpení Františkovo. Zakusil v životě mnoho, ale jak nám mile vypravují jeho životopisci, jemu bylo pravou radostí, poněvadž jím dokazoval lásku svému Pánu. Jeho přitažlivá radostnost pramenila v strohosti života a vyvrcholila ve spodobení s Kristem.

Sv. František zemřel 4. října r. 1226. S pohnutím prohlížíme dnes památky na jeho hrdinný život, chudou osličí stáj v Rivo Torto, malou kapličku v Porciunkuli, vsazenou v původním stavu jako drahokam do nádherné basiliky, přilehlou klášterní budovu s primitivními celami, drsná lůžka v přírodě, kamenitý vrch Carceri s původním klášteříkem, kde se udržuje nejprísnější způsob života až dodnes. Všechno výmluvně hlásá pravost, opravdovost jeho k Bohu obráceného života. A když se zahledíme na

jeho sladký obličej a sledujeme obdiv i nevěreckého světa pro jeho lásku k přírodě, k ptáčkům, pochopíme, jak daleko je svět od plného pochopení velikého Chudáčka z Assisi, jehož jedinou vášní byl Kristus a všechno mělo smysl jenom jako stupeň k němu.

Když sv. Otec Pius XI. ho prohlásil za patrona Katolické akce, od níž očekává církev svatá obnovu křesťanství v lidstvu, a když na této obnově má spolupracovat především jeho Třetí řád, jsme to tedy my, kteří se chceme dát úplně proniknout jeho serafickou láskou a rytířskou touhou vykonat pod jeho vedením a podle jeho vzoru nejprve obnovu vlastního duchovního života a potom provádět proměnu svého okolí.

II. TŘETÍ ŘÁD — PŘIJETÍ

»Dějiny ukazují, že Prozřetelnost vždy dávala zvláštním potřebám a nebezpečím doby vlastní prostředky a nová vhodná opatření.« (Chautard, Duše veškerého apoštolátu, 13.)

Třetí řád je »zařízení pro lidskou společnost a také pro naši dobu podivuhodně vhodné, od něhož, jako za časů Františkových, tak i v této době církev si slibuje skvělý užitek pro křesťanský lid.« (Benedikt XV.)

Třetí řád je podivuhodně schopný k tomu, aby v celém křesťanském světě byla obnovena svatost života. Co jest si více přáti, než aby toto sdružení, které jest s to tepnami života všech států rozváděti ducha křesťanské moudrosti a mravnosti, více a více mohutnělo.« (Pius X.)

Svatý František žije dále ve svých dílech. Nás zajímá především jeho Třetí řád. Co jest to Třetí řád kající? Je to společnost pro ty křesťany, kteří žijí ve světě, ale přece mají touhu usilovati o větší dokonalost křesťanského života. Celý název Třetího řádu je: Třetí řád kající pro lidi ve světě (pro laiky).

Řád vůbec je dobrovolné sdružení více osob, které se zavazují slibem, že budou usilovat o křesťanskou dokonalost, a to zachováváním řehole, od církve schválené.

Co je to řehole? Už v prvních dobách církve, hlavně když tato byla pronásledována, odcházeli někteří křesťané na pustá místa, jednak aby se tam skryli před pronásledováním, jednak aby v klidu mohli sloužit Bohu. Nejdříve žili většinou jednotlivě buď v chatrči nebo v jeskyni. Později se jich více spojovalo ve společnost pod jedním představeným. Žili podle jistých pravidel (regula, t. j. pravidlo; z toho je české slovo řehole) a nazývali se řeholníci. Obyčejně se zavazovali k zachovávání tří slibů: panické čistoty, evangelické chudoby a dokonalé poslušnosti. Mimo to

měli přesně stanoveno, které modlitby a kdy je mají vykonati, jaké posty zachovávat, které práce konat, jak využít volného času atd. Tato pravidla řehole pocházela od svatých mužů, aspoň ta nejvýznačnější. Tak složil řeholi sv. Benedikt, sv. Dominik (podle řehole sv. Augustina), sv. František a jiní. Ti, kdo zachovávali tyto řehole, tvořili řády v plném slova smyslu, jako jsou na př. benediktini, františkáni atd.

Ale již ve středověku se dávalo jméno »řád« také náboženským sdružením laiků. Ve dvanáctém a třináctém století totiž začaly vznikat různé třetí řády, z nichž největšího významu nabyl právě Třetí řád sv. Františka. Zde má slovo řád poněkud mírnější význam. Jeho členové se sice též zavazují usilovat o křesťanskou dokonalost, ale ne pod hříchem a ne slibem v plném slova smyslu. Mají též zkušební rok, mají řeholi, určité předepsané modlitby, šat atd. Nežijí však společně v klášteře, nýbrž každý zůstane ve své rodině a plní dále povinnosti svého stavu ve světě.

Řád se jmenuje třetí proto, že byl v pořadí třetí mezi společnostmi, jejichž zakladatelem byl sv. František. Nesmíme vidět v Třetím řádu jen bratrstvo, spolek nebo družinu, nýbrž opravdu »řád«, jak nás o tom poučuje církevní právo a výslovné učení papežů.

Řehole Třetího řádu je souhrn všech pravidel, jimiž se člen tohoto řádu má řídit. Je to pro terciáře přemnohými světci a světicemi ušlapaná cesta, která jistě vede ty, kdo po ní odhodlaně kráčí k nebeské vlasti. Za dob sv. Františka byla řehole mnohem delší a přísnější v jednotlivých předpisech. Papež Lev XIII. ji r. 1883 upravil, aby odpovídala dnešním poměrům. Zkrátil ji a zjednodušil, ale nezměnil jejího ducha, který je stále duchem sv. Františka.

Řehole Třetího řádu má tři kapitoly, které budeme postupně probírat. Dnes si všimneme prvních bodů první kapitoly, kde se jedná o podmínkách přijetí a o přijetí do řádu.

Hl. 1. § 1. »Do řádu se mají přijímati jen takové osoby, které překročily čtrnáctý rok svého věku, jsou nadto mravné, mírumilovné a především u svatém vyznání katolického náboženství o-

svědčené, jakož i římské církvi a apoštolskému Stolci vždy věrně oddané.»

Dříve než je žadatel přijat do Třetího řádu, jest se mu podrobiti zkoušce, má-li vlastnosti požadované řeholí. Tato zkouška se může prominout u osob význačného postavení, známých zbožností a vzorným životem, na př. u některého církevního hodnostáře. Nutno zkoumati povahu žadatelovu, jeho dosavadní život, poměry, a zda vyhovuje podmínkám přijetí i po ostatních stránkách. Neosvědčilo se přijímati žadatele a oblékat je do Třetího řádu bez předchozího vyzkoušení. Proto se v dobrých obcích ustalil zvyk, že žadatelé navštěvují tři měsíce shromáždění a zúčastní se vyučování noviců, nežli jsou připuštěni k obláče.

Podmínky jednotlivě

1. Žadatel musí být aspoň 14 roků stár. Do Třetího řádu se sice hodí především osoby věkem a duchem zralé, tedy dospělé, které jsou schopny pochopit velikost povolání a vážít si ho. Přes to však jsou případy, kdy se u mladého člověka jeví zvláštní zralost ducha. Církvi sv. totiž na tom mnoho záleží, aby se se službou Bohu začalo záhy, dokud je nezkažená duše schopna přijmout svaté ideály a přetvořit se snadno podle nich. Dobré vedení řádu ji ochrání před mnohými nebezpečími, a pevné kolektivní vedení, do něhož se vstupem do řádu zapojuje, ji téměř nese.

Před čtrnáctým rokem však nesmí být přijat nikdo. Zde se jeví moudrost Církve sv., která ví, že do té doby pravidelně člověk nemá potřebné rozvahy a úsudku o tak důležitém kroku. Ředitel však může dát žadatelům, mladším než čtrnáct let, dovolení, aby se zúčastnili měsíčního shromáždění a vyučování noviců.

U mladistvých žadatelů je zvláště třeba pozorně zkoumat povahu, rodinu a životní poměry.

Do Třetího řádu se nehodí lidé staří, kteří by pro svůj věk nebyli schopni přijmouti ducha řádu a plniti jeho povinnosti. I v této věci lze připustit výjimku, jde-li o osoby velmi schopné,

které s plným uvědoměním a touhou chtějí do řádu vstoupit. Takoví by mohli být přijati po zralé úvaze, hlavně jako terciáři soukromí.

2. Mravní zchovalost. — Kdo chce být přijat musí být mravně zchovalý, to jest jeho dosavadní život musí být bezúhonný. Kajícníci mohou být do řádu přijati jen po delší zkoušce a opravdovém osvědčení. Třetí řád je totiž společnost veřejná a přijímání lidí, kteří doposud vedli nemravný život a nedokázali dosud veřejně své obrácení vzorným životem, mohlo by působit pohoršení a odrazovat mnohé od vstupu. Opravdová kajícnost se dokáže jedině dobrým životem. Na př. sv. Marketa Kortonská byla zkoušena tři roky, než jí bylo dovoleno vstoupit do Třetího řádu. Je také nutná opatrnost, když se hlásí osoby z rodin pochybné pověsti.

3. Mírumilovnost. — Kdo nemiluje pokojný a spořádaný život, nýbrž je hašteřivý, nesnášenlivý, hněvivý, netrpělivý a p., ten se jistě nehodí do společnosti, která má podporovati a zachovávat mír a svornost mezi svými členy a ve světě vůbec. Nastávající terciář má mít skromnou, nenáročnou, smiřlivou, ústupnou povahu. Jedním slovem má být mírumilovný. Zde je potřeba moudrosti u těch, kdo rozhodují o přijetí, aby pod »mírumilovný« neviděli jen pasivní povahy, které bez stálého pobízení nic nevykonají.

4. Osvědčení ve vyznávání katolického náboženství a oddanost římské církvi a apoštolskému Stolci. — Kdo se stydí veřejně vyznat sv. víru, když to okolnosti vyžadují, kdo neplní veřejně své křesťanské povinnosti z lidských ohledů, ten se bude též stydět přihlásit se veřejně za člena Třetího řádu. Takový se těžko hodí za učedníka sv. Františka, který celým svým životem hlásal víru.

Poslušnost vůči papeži byla výraznou známkou života sv. Františka, proto ji musí mít každý, kdo vstupuje do jeho šlépějí. Papež je náměstek a zástupce Ježíše Krista. Je viditelnou hlavou tajemného Těla Kristova, strážcem ryzí víry. Kdo tedy není

ochoten ctít a milovat sv. Otce, nebo snad církev a papeže haní, ten se nehodí pro Třetí řád.

Hl. 1. § 2. »Provdané ženy mají býti přijaty do řádu jen s vědomím a souhlasem manželoým: jinak se tak staň jen se svolením zpovědníka, který je soudcem a rozhodčím jejich svědomí.«

Odstavec druhý se týká jen provdaných žen. Požaduje se po nich, aby měly dovolení manželovo pro vstup do řádu. Manželstvím se totiž muž stává hlavou rodiny, hlavou ženy, jak praví sv. apoštol Pavel. Třetí řád nechce vnášet do rodin nepokoj a proto se žádá, aby muž o vstupu manželky do řádu věděl a dovolil jí to.

Třeba též upozornit, že Třetí řád nezakazuje svým členům vstupovat do manželství a plnit tam všechny manželské povinnosti a užívat všech práv.

Ženy ať dobře uváží, že Třetí řád je zvlášť způsobilý posvěcovat domácí život. Chrání je před zly, která bývají příčinou rozvratu. Je to náboženská lhostejnost, nedostatek bázně Boží a obětavosti, svěťácké smýšlení, požitkářství a touha po zábavách. Potom — Třetí řád znamená snahu po dokonalém plnění přikázání Božích, tedy i devátého, které žádá věrnost i v myšlenkách, — a ta je zárukou štěstí. Třetí řád dává manželství krásu a posvěcení, vede ke kázni a zajišťuje dětem šťastný domov a křesťanskou výchovu. Pro matku a ženu je návodem, jak by se měla cvičit ve všech domácích ctnostech a povinnostech: zbožnosti, trpělivosti, odříkání, pracovitosti, mírnosti a lásce.

Není však možno na druhé straně dosti zdůrazniti, aby ženy nebyly v projevech zbožnosti nápadné a přepjaté. Tím by muže odpuzovaly a zošklivily by jim náboženství, pro něž je chtějí a mají získávati. A nikdy nesmějí ženy pro zbožné povinnosti zanedbávati povinnosti stavovské, lásku k muži, péči o domácnost a o děti. Tím by se dopouštěly těžké viny a pohoršení. Slyšíme, jak lidé přísně soudí a odsuzují ženy, které vysedávají dlouhé hodiny v kostele a nestarají se o muže a děti. Vinu všeho svalují nevěřící na Boha, církev, náboženství. Svět naopak musí poznat, že pravá zbožnost, tedy i terciářství, k dobrému pozemskému ži-

votu něco přidá, zlepší jej, povznese. Potom má v jeho očích cenu a přitažlivost.

Přijetí do řádu

Hl. 1. § 3. »Do řádu přijatí ať nosí malý škapulíř a pásek, jak jest obyčejem; kdo by jich nenosil, pozbývá výsad a práv udělených.«

§ 4. »Ti, kdo do Třetího řádu vstoupili, ať žijí celý rok v noviciátě...«

Kdo se chce stát terciářem, dostane od zplnomocněného kněze kající oděv: škapulíř a pásek (cingulum). Obřady přijetí jsou obsaženy v každé příručce pro terciáře. (Novicmistr zde vysvětlí, jakým způsobem se koná obláčka a nacvičí pohyby u oltáře.)

Každý čekatel dostává též zvláštní řádové jméno. Obyčejně se volí jméno světce nebo světice ze serafické rodiny nebo světce, kterého terciář zvláště uctívá. K tomuto ochránci se má novic hlavně modlit, aby mu vyprosil milost proniknout dobře řádového ducha a s odvahou plnit všechny závazky.

Od samých začátků mají členové řádu vlastní šat, kterým se liší od světských lidí. Také terciáři měli zvláštní oděv, který v prvních dobách veřejně nosili. Byl to jednoduchý šat popelavě šedé barvy, opásaný cingulem. Během staletí prodělal tento šat mnoho změn. Někteří terciáři si jej zkrátili, aby jim při práci nepřekážel. Později jej nosili pod šatem a konečně zůstal z tohoto šatu jen škapulíř a cingulum, což Lev XIII. potvrdil. Tento šat není možno bez zvláštní dispense, udělované jen zřídka, zaměnit za medaili. I dnes někde nosí terciáři při církevních slavnostech, průvodech, při shromáždění velký terciářský šat. U nás však to není zvykem. I u nás však si mnozí chystají terciářský šat jako rubáš do hrobu.

Jaký je účel nynějšího terciářského šatu?

Škapulíř má upomínat na ducha a život podle sv. Františka, na povinnost vlastního stavu a na řeholi. Proto v modlitbě, kterou se tento šat světí, se škapulíř nazývá silným brněním proti světu, tělu a ďáblu.

Opasek připomíná pouta a provazy, které za nás Spasitel nesl při svém utrpení, pouta lásky, jimiž jsme se k Bohu připoutali, poslušnost, čistotu a kajícnost, o něž má terciář vážně usilovat.

Škapulíř tvoří dva kousky látky, spojené dvěma tkaničkami. Obrázky na škapulíři být nemusejí. Pásek bývá vlněný nebo bavlněný a na jednom konci je opatřen třemi uzlíky, které připomínají Nejsv. Trojici, jíž jsme zasvěceni. Škapulíř i pásek se obvykle nosí pod spodním šatem.

Při vstupu do řádu, při oblačce, se řádový šat světí. Když však se upotřebený nahrazuje, není už třeba nového svěcení.

Terciáři mají tento šat nosit stále. Církev to žádá tak přísně, že ti, kdo jej nenesí, i když nejsou vyloučeni z řádu, přece po dobu nenošení jsou zbaveni všech duchovních výhod Třetího řádu. Kdo má rozumný a vážný důvod, může si od ředitele vyžádat dispens nebo záměnu.

Po oblačce je zkušební rok. Musí trvati nepřetržitě rok a den. Žádný představený nemá právo tuto dobu zkracovati. Jinak by byla neplatná sv. profes. Jenom v nebezpečí života může novic složit sv. profesi u každého zpovědníka, když není přítomen oprávněný kněz. Uzdraví-li se terciář, musí profesi v určený čas opakovati.

Noviciát se nepovažuje za přerušенý, když novic ze zapomenutí, nedbalosti nebo pro jinou překážku odložil sice řeholní roucho, ale neprohlásil výslovně, že nemíní složit profesi. Jestliže však novic svoje řeholní roucho odloží z pohrdání, nevážnosti nebo neúcty k řádu, a dává i jinak najevo, že k němu více patřiti nechce, považuje se noviciát za přerušенý. Kdyby chtěl později být připuštěn k sv. profesi, musel by noviciát začít znovu, i když by nemusel mít novou oblačku.

Kdo po vykonání noviciátu váhá se složením sv. profese a odkládá ji z jakési neúcty a pohrdání řádem, nemá k ní být připuštěn.

Třebaže novicové nejsou ještě právně členy řádu, přece mají podíl na milostech, výsadách a odpustcích řádu. Nemají však dosud práv řádných členů, na př. právo volební.

Právo připouštět novice k sv. profesi v řeholní obci má ředitel, který si vyžádá dobrozdání řádové rady (představenstva). Když jde o soukromé nebo venkovské terciáře, rozhoduje buď sám ředitel nebo kněz k tomu zplnomocněný.

Budí-li chování novicovo vážné obavy, na př. by se u něho ukázaly nepěkné vlastnosti, odporující duchu řehole: štířivost, hádavost, nepokojnost, nebo nepochopil-li novic podstatu řádu a jeho duchovní život se ubírá jiným směrem, může býti sv. profese o několik měsíců odložena. Samozřejmě se odmítne ten novic, který se nepolepší.

V čem vlastně záleží příprava novicova na sv. profesi?

Je dvojí: vzdálenější příprava je vlastně celý noviciát. Na tom, s jakou svědomitostí, horlivostí a touhou strávil tuto důležitou přípravnou dobu, bude záležet celý jeho terciářský život. — Ale vedle této všeobecné přípravy je velmi radno a užitečno, aby novic věnoval péči zvláštní, bezprostřední přípravě k důležitému úkonu svého života. Proto ať se dobře poučí o obřadech profese, aby je vykonal důstojně a tím posloužil i k povzbuzení přítomných. Doporučují se třídní duchovní cvičení nebo aspoň kratší duchovní obnova. V den profese nebo den před ní má novic přijmouti sv. svátosti, aby se stal účasten odpustků, které se ten den udílejí.

Příklady

Světice, které již v mládí byly terciářkami

Sv. Růžena z Viterba onemocněla, když jí bylo deset let, a ležela na loži užuž umírajíc. Několik dívek a paní bdělo u ní. Najednou se zdvihla nemocná dívka s lůžka a pravila těm, které byly u ní: »Proč nepovstáváte? Pospěšte přece, přivítejte Královnu nebeskou a vzdejte jí čest!« A sama ihned sestoupila s lůžka a padla na kolena.

Růžena viděla před sebou Matku Boží, obklopenou zástupem svatých panen. Panna Maria objala dívku a poručila jí: »Vezmi několik svých zbožných družek, oblecte svůj nejkrásnější oděv a jděte v průvodě do kostela sv. Jana Křtitele, potom do kostela chudého sv. Františka, potom do farního kostela, který mně jest zasvěcen. Tam slavně a veřejně vstup do III. řádu sv. Františka.« Nato udělila ještě dívce různá napomenutí a zmizela.

Druhý den vykonala Růžena se svými družkami nařízené návštěvy kostelů a ve farním kostele přijala kajícně roucho svatého Františka, jež jí andělé s nebe přinesli. Stalo se tak dne 24. června roku 1249.

Růženě bylo teprve deset let. Sama Matka Boží doporučila jí III. řád.

Sv. Marie Františka od pěti ran. Sv. Jan Josef z Kříže založil v Neapoli, rodišti to sv. Marie Františky, terciářskou obec pro ženy pod ochranou sv. Petra z Alkantary. Do této terciářské obce vstoupila sv. Františka dne 8. září 1731, když jí bylo sedmnáct let. Obláčku měl vykonat v jejím otcovském domě její zpovědník, kněz Felix. Františka sama přichystala řeholní šat a položila jej na domácí oltář. Najednou hábit zmizel; ďábel jej uchvátil, roztrhal na samé malé kousky a rozházel. Tato událost jest zjištěna v procesu, když bylo jednáno, aby byla Marie Františka prohlášena blahoslavenou. Marie Františka mohla býti opásána jen páskem, neboť nový hábit musila si teprve opatřit!

Oděv III. řádu *není tedy po chuti ďáblu*, neboť ví, že mnoho ztrácí, jakmile mladík nebo dívka vstoupí do III. řádu. Právě z této okolnosti mohou mladí lidé posouditi, jak velikou cenu má III. řád, sice by ďábel proti němu tak velice nezuřil. Přísloví praví: Není nejšpatnější ovoce, do něhož vosy bodají. Stejně musíme říci: III. řád jistě není špatným zřízením, sice by se ďábel tak velice nenamáhal, aby od něho odvrátil zvláště mladé lidi, a to jak sám, tak i svými nástroji.

Ve stavu manželském vstoupili do III. řádu:

Svatá Brigita. Svatá Brigita žila se svým manželem Vulfem Gudmarsonem první dvě léta podle příkladu nejblahoslavenější Panny Marie a svatého Josefa — v panenské čistotě. V této době vstoupili oba do III. řádu sv. Františka. To potvrzují očití svědkové. Spisovatel Helyot píše:

»Když Brigita a její manžel přijali roucho III. řádu, žili potom ve svém domě jako v klášteře. Ale nepohrdli nikterak právem stavu manželského. Ale jak toho práva užívali, praví nám slova svaté Brigity, která řekla svému ženichovi večer svatebního dne. Připomněla mu příklad mladého Tobiáše a pravila: »Hleď, Vulfe, i my jsme dítkami svatých a nesmíme žíti po způsobu pohanů. Prosme napřed vroucí modlitbou Pána Boha, aby nás posvětil a nás jen tehdy dítkami požehnal, stanou-li se jednou obyvateli nebes.« Brigita dala svému manželovi osm dětí a nebi dala tolikéž svatých.

Svatý Luchesius. Svatý Luchesius byl napřed tvrdým a lakomým obchodníkem, a kdyby žil v naší době, jistě by si byl dal na svůj obchod tabulku: »Zde se žebrákům nic nedává.« Rozmluvy se sv. Františkem uvedly ho na lepší cesty. Začal plným rukama rozdávat almužny, navštěvoval nemocné a staral se o ně. Usilovně prosili oba manželé, aby je sv. František přijal do III. řádu. Sv. František vyhověl jejich prosbě a oděl je šatem kajícího. Bylo to roku 1221. Kupecký dům manželů Luchesiových v Poggi-Bonzi stal se kolébkou III. řádu.

Ve stavu vdovském a v pozdějším stáří:

Blahoslavená Pavla Gambará žila za dob Luterových. Pocházela ze šlechtického rodu Beni a provdala se za hraběte Ludvíka Kostu. Po smrti manželově zřekla se všeho, co má svět rád, nádhery a požitkářství, vstoupila do III. řádu sv. Františka a zvolila si chudobu jako dědictví. Její majetek putoval do rukou chudých. Ani posměchem, ani pomluvami nedala se odvrátiti od svého pokorného a kajícího života.

Blahoslavená Humiliána. Po smrti manželově dotíral na ni otec a příbuzní, aby se znovu provdala. Vždyť jí bylo teprve 21 let. Ale Humi-

liana odpověděla: »Zaslíbila jsem se Kristu Pánu, On mne ve vdovském stavu nikdy neopustí.« Vstoupila nikoliv do nového manželství, nýbrž do III. řádu svatého Františka, a to veřejně v kostele Svatého Kříže.

Svatá Alžběta Portugalská. Po smrti manželově odložila královské skvosty, oděla se rouchem svaté Kláry a v tomto šatě zúčastnila se pohřbu manželova. Přední osoby říše jí radily, aby žila dále ve světě. Viděla v tom vůli Boží a uposlechla. Spokojila se tím, že vstoupila do III. řádu a v domečku, jež si blízko kláštera vystavěla, konala skutky zbožnosti a dobročinnosti až do své smrti.

Mravní zachovalost

Svatá Marketa Kortónská, kajčnice. Marketa žila po devět let život velmi rozpustilý, až jí milost Boží otevřela oči, a to smrtí jejího milence, jehož zohavenou mrtvolu spatřila. Lekem, hanbou a lítostí proniknuta spěchala do Kortóny do kláštera sv. Františka. Prolévajíc proudy slz vyzpovídala se jednomu z řeholníků, dostala rozhřešení a neměla jiné myšlenky než jediné pokání. Její horlivost v kajčnosti byla tak veliká, že by byla ráda vstoupila do nejprísnějšího řádu, nebo stala se poustevnicí. Ale poněvadž byla matkou chlapečka, musela zůstat ve světě a v potu tváře své vydělávati chléb sobě a svému synáčkovi. Tím větší byla její touha, aby směla vstoupiti aspoň do III. řádu sv. Františka — řádu to osob kajčích. S velkým pláčem prosila P. kvardiána v Kortóně, aby ji do III. řádu přijal, ale ten ji odmítl. Obrácení její stalo se nedávno, proto bylo třeba je vyzkoušeti; také byla velmi sličná a proto více podrobena pokušením vnitřním i vnějším. Po nějakém čase vždy znova prosila o přijetí, ale vždy dostala odmítavou odpověď. Vytrvalost v hrdinské kajčnosti spolu s neustálými prosbami konečně docílila, že byla přijata do III. řádu ve třetím roce svého obrácení. Bylo jí tehdy 30 let. Bylo to roku 1277.

P. kvardián kortónský jednal úplně v duchu svatého Františka, že nepřipustil, aby Marketa byla ihned přijata do III. řádu, neboť řehole žádá dobré mravy jako podmínku k přijetí. Ale III. řád jest řádem kajčím a proto i ti, kteří dříve žili životem špatným, mohou být přijati, jestliže se důkladně polepšili a jestliže jest jejich polepšení trvalé, jak bylo právě u sv. Markety. I nyní ještě se stává, zvláště u ženského pohlaví, že mnohé osoby byly svatou misíí, kázáním obráceny a že potom v první kajčné horlivosti chtějí vstoupiti do všech možných bratrstev a spolků i do III. řádu rády by vstoupily. Každý ředitel terciářské obce musí si počínati podle příkladu kvardiána kortónského a musí horlivost takových osob po nějaký čas podrobiti zkoušce, aby to nebylo na škodu III. řádu.

Svatý Ivo, kněz terciář. »Dítě, ty musíš býti svatým,« tak říkala Ivovi jeho zbožná matka. A když mu z plnosti svého srdce, jež Boha vroucně milovalo, vysvětlila, co je to býti svatým, naslouchal malý Ivo s velkou pozorností, jeho nevinné srdečko se rozehřálo, sepal ruce a řekl: »Ano, matičko, chci býti svatým, já vám to slibuji.« V domě otcovském viděl Ivo jen dobré a svaté příklady. Vedením zbožného učitele pokračoval utěšeně ve vědách. I uprostřed tolikerých nebezpečí v Paříži zůstal čistý a nezkažený. Za to vděčil kromě milosti a ochrany Boží poučováním svých rodičů. Ale sám se také přičiňoval. Pečlivě se vyhýbal zlým společnostem, pilně se modlil a přijímal často svaté svátosti. Deset

let prožil v Paříži potom odešel do Orleansu. V Orleansu požádal pokorně o šat III. řádu a dostal jej.

Ivo měl dobré mravy, které požaduje řehole po těch, kdo chtějí býti přijati do III. řádu. Sv. Ivo ukázal také studentům svým příkladem, že vzdělání a učenost dají se velmi dobře srovnati se III. řádem.

Mírumilovnost

Svatá Alžběta Portugalská. Už při svém narození ukázala se andělem pokoje, neboť její děd král Jakub se tak radoval z jejího narození, že se ihned smířil se svými syny, s nimiž žil dlouho v nepřátelství. Jako královna měla Alžběta často příležitost, aby konala smírčího. Protože sama žila v pokoji s Bohem, se sebou i se světem, vroucně si přála, aby všichni lidé vystříhali se nesvornosti a aby se usmířili, mají-li nepřátelství. Často smířila laskavou domluvou a modlitbou zneprátené a roztrpčené osoby, a to nejen ve své rodině — mezi svým synem a svým manželem — nýbrž i u předních osob v říši i u prostých poddaných.

Osoby, které milují mír a pokoj, III. řád velice rád přijímá do své svatyně. Osoby, které působí nepokoj, rŕznice, svády a nepřátelství, jsou morovou ranou a hanbou pro III. řád vŕbec a pro kaŕždou řeholní obec zvláště.

Osvědčení ve vyznávání katolického náboženství

Svatý Ferdinand, král kastilský. Tento svatý terciář na trŕnu královském byl tak nadšen pro svatou víru, že mohamedáni, kteří ani častým kázáním se nechtěli obrátiti, museli se na jeho rozkaz z měst a osad vystěhovati do pohanských zemí, aby nebyli katolíci sváděni stykem s nevěřícími. Proto také netrpěl ve své říši ŕádné kacíře. — Kdyby naši terciáři měli podobnou horlivost pro svatou víru jako spolubratr Ferdinand, nezdvíhala by mezi námi nevěra tak pyšně hlavu!

Svatá Rŕžena Viterbská. Císař Bedřich II. velice rád viděl v bludařích své doby vítané spojení v boji proti svaté Stolicí a proti církvi katolické. Zato krutě pronásledoval věrné přívržence papeŕe a církve svaté. Svátá Rŕžena se odvážila kázati veřejně proti bludařŕm a doporučovala vroucně svým spoluobčanŕm poslušnost a ŕctu k církvi římskokatolické. Její slova měla mocný ŕčinek; mnozí svedení vrátili se do církve svaté. Nedbajíc hrozeb císařových ŕředníkŕ, kázala stále. Za to byla se svými rodiči vypuzena z Viterba. Nic nepomohly prosby a nářky rodičŕ. Museli putovati v měsíci prosinci přes hory sněhem pokryté. Rŕžena byla bosa a chatrně oděna; brzy řinula se jí krev z rozbolavěných nohou. Příkladila strašná noc v horách, která uvedla Rŕženu i její rodiče do velikého nebezpečí života. Druhého dne dorazili do Sorano, kde vládli nepřátelé církve. Rŕžena zapomněla na přestálé námahy i na smutný osud svého vyhnanství a hned kázala s velikou horlivostí. Když jedné noci s pláčem se modlila o pokoj církve svaté, ukázal se jí anděl a oznámil jí: »Raduj se, snoubenko nebeského krále! Tvoje modlitba jest vyslyšena, mír a pokoj církve jest blízko, brzy dostane se jí osvobození!«

Ŕe nejenom svatí členové III. řádu, nýbrž všichni terciáři mají pracovati proti nepřátelŕm církve sv. a mají hájiti její práva, k tomu nás vybízí slovo samého nepřítel. Petr della Vigna, císařský kanclér, napsal císaři Bedřichovi II.: »Menší bratři, t. j. řeholníci svatého Františka, se postavili proti nám. Aby naši moc ŕplně zlomili, zaloŕžili III. řád pro osoby všelikého stavu, pro muže i ženy.« Kanclér byl tedy toho přesvědčení, ŕe

každý člen III. řádu jest ztracen pro stranu císařovu a že jest přívržen-
cem církve.

Každý terciář musí býti věrným dítkem církve svaté, neboť praví svatý
Cyprián: »Ten nemůže míti Boha za otce, kdo nemá církev za matku!«

Vdané ženy

Svatá Alžběta Durynská, když uslyšela o III. řádě, ihned se přičinila,
aby se s ním náležitě obeznámila. Když poznala veliké užitky a milosti
duchovní, které skýtá, ihned se odhodlala, že do něho vstoupí. Pokorně
požádala svého manžela o dovolení k tomu. Když jí manžel s radostí dal
dovolení, bez otálení stala se dítkem sv. Františka v jeho III. řádě. Alžběta
byla první terciářkou v Německu.

Řádový šat

Blahoslavená Isabela Španělská. Isabela byla manželkou krále Filipa
IV. a matkou královny Marie Terezie francouzské. Na smrtelném lůžku
řekla: »Sv. František jest mým otcem a pokládám si za největší čest,
že jsem směla nositi šat jeho III. řádu a že smím v něm umřítí.« Toto
nadšení pro III. řád měla také její dcera Marie Terezie, královna fran-
couzská, jež se takto vyjádřila: »Oděv a opasek III. řádu má pro mne
vyšší cenu než purpurový šat královský.«

Jak bychom byli překvapeni, kdybychom věděli, kde se všude skrývá
františkánský škapulíř a cingulum. Pod kabáty známých sportovců, jako
u Florentána Gina Bartaliho, nebo bývalého admirála japonského loďstva
Yamamota, pod společenským oděvem státníků, i pod toaletou filmové
hvězdy, jakou byla Američanka Elinore Flynn. Teprve po smrtelném
úrazu této dívky bylo ostatním hercům odhaleno její tajemství.

Blahoslavený Gabriel z Trejo. Vstoupil do III. řádu jako kardinál a
arcibiskup v Salerno. Když ho proto chválili a obdivovali, napsal jistému
slavnému františkánovi: »Lidé mne chválí, že jsem jako kardinál k pur-
puru ještě se přioděl hábitem sv. Františka a složil profesi na jeho řeholi.
Myslím, že chudobný šat svatého Františka jest také purpurovým rou-
chem, namočeným do krve Ježíše Krista a do krve, která tekla z ran
jeho služebníka Františka. Tento terciářský šat uděluje královskou dů-
stojnost všem těm, kdo jej nosí. Já jsem tedy k purpuru kardinálskému
ještě přidal purpur královský. Proč se tedy lidé diví, že kardinál svůj
kardinálský purpur přikryl šedým rouchem Františkovým a jeho prova-
zem se opásal?«

Četba: Ideály sv. Františka, Sv. František a evangelium, Sv. František
a Církev sv.; Legenda tří druhů, str. 100—101, 163—165.

III. SVATÁ PROFESE

Hl. 1. § 4. »Potom ať předepsaným způsobem složí profesi a slíbí, že budou zachovávatí přikázání Boží a církevní a že za všechny chyby, jichž by se proti svému slibu (profesi) dopustili, zadost učiní.«

Profese se má vykonat nejlépe mezi shromážděním. Tak se děje v každé dobré obci. Povzbuzením a radostí všech členů řádu je pohled a vědomí, že vzrůstá řádová obec o další členy a modlitba jejich provází začátek terciářského života nových bratrů a sester, aby byli dobrého ducha a vytrvali. — Při profesi mají býti zachovány všechny předepsané obřady.

Co je vlastně profese Třetího řádu? Je to náboženský úkon, jímž se novic u přítomnosti ředitele nebo jiného zplnomocněného kněze zavazuje prostým slibem »sloužiti Bohu ve Třetím řádě až do smrti«.

Pamatujme na svatost a vážnost slibu vůči Bohu. I vůči lidem jsme povinni plniti sliby. Slib učiněný velikému, všemohoucímu Bohu je něco velikého a vyžaduje, abychom se k němu odhodlali po dobré přípravě, s rozvahou a pevným rozhodnutím, že jej splníme. Lépe je neslibovati než učiněný slib nesplniti.

Tento slib obsahuje v podstatě závazek služby Bohu, a to: životem podle způsobu, účelu a řehole řádu. Znamená to vésti dokonalejší křesťanský život. Zavazujeme se jím sice jen k plnění přikázání Božích a církevních, k čemuž jsme již beztak vázáni, ale vzpomeňme, že mohou být rozličné stupně v jejich zachovávaní. Na prvním stupni je ten, kdo je plní jen natolik, aby nezhrěšil proti nim těžce; vyšší stupeň znamená nedopouštět se proti nim ani lehkých hříchů, ale vlastním smyslem přikázání je konati to, co jimi Pán Bůh chce, naplnit je podle účelu, a to co

nejdokonaleji. Nechceme přece v nich vidět jenom zákaz, abychom nepobývali v temném sklepení. Touhou Srdce Božího je, abychom šli co nejvíce k Světlu, Slunci. To jest ona cesta touhy a snahy františkánské, zachovávat přikázání Boží co nejdokonaleji — ve skutcích, slovech, myšlenkách, — a svítit tak příkladem všem v domě, i těm, kdo se s námi jakkoli stýkají. — A nejen nějaký čas, nýbrž po celý život až do smrti je zachovávat! Vždyť co by bylo platno dobře začít, kdybychom nesetrvávali v dobrém až do konce? V tom je velikost: nejen na začátku, dokud v nás působí silně novota a dokud nás Pán Bůh přitahuje sladkostí své milosti, — ale vydržet i v bouřích a mrazech života. Sloužit pevně Pánu Bohu, i když přejde chuť, když se dostaví překážky, když přijdou zkoušky. — Korunu života dostane jenom ten, kdo vytrvá v dobrém až do konce. Ale jaká posila, jaká síla k tomu plyne z řádu!

Řeholní profese obsahuje tedy závazek k Pánu Bohu; je to nový a svatý závazek plnit svědomitě křestní slib, na který málokdo v životě vzpomene. Za nás ho učinil na křtu sv. kmotr. Slíbili jsme ústy kmotrovými, že se budeme odříkat světa, těla a ďábla, čili že nebudeme hřešit. Svatí si ho byli dobře vědomi. Někteří z nich donesli vskutku bělostné, neposkvrněné roucho křestní nevinnosti až před trůn Boží. I v našich dobách se najdou takoví krásní lidé. Je to milost, veliká milost. A profese Třetího řádu nám připomíná tento svatý závazek vůči Bohu a dává milost k jeho plnění. Terciář se profesí znovu Bohu oddává a zasvěcuje, znovu slibuje sloužit mu. A za to mu Bůh slibuje svým náměstkem, že mu dá všechno, co kdysi slíbil apoštolům a všem, kdo budou žít podle sv. evangelia: život věčný. »A já ti na místě Božím slibuji život věčný.« A na terciáře sestupuje potom též ono silné požehnání, které dal sv. Otec František br. Lvovi, když ho trápilo silné pokušení. »Požehnej tebe Hospodin a ostříhej tebe. Ukaž tobě Hospodin tvář svou a smiluj se nad tebou. Obrát Pán tvář svou k tobě a uděl tobě pokoje. Hospodin požehnej † tebe. Amen.«

Profese je však i slavným prohlášením k církvi sv., že chce

terciář náležet k onomu veřejnému stavu, který má dva veliké úkoly: posvětit sebe a zachraňovat duše. Není větší a důležitější práce sebezposvěcení a apoštolát. Kdo se poctivě snaží o vlastní svatost, kdo se naplní zcela duchem Ježíše Krista v jeho evangeliu, stává se jakoby naplněným kalichem, jenž přetéká na druhé. Sam sebou působí silně na každého. Církev sv. je si vědoma této síly a počítá s ní jako s obrodným prostředkem spásy lidstva. Uznává v terciáři řeholní osobu, dává mu její přednosti a uděluje mnoho milostí.

Terciář se profesí zavazuje svému řádu, že jako jeho člen chce žítí podle jeho předpisů a kázně a chce býti vždy poslušným členem řeholní obce. Řád mu navzájem uděluje všechna svá práva, výsady a duchovní statky.

Svatost a vážnost profese terciářské zvyšují některé okolnosti a stavějí ji ihned za profesi kterékoliv řehole. Především se úkon profese děje veřejně (i kdyby ji někdo skládal soukromě, má veřejnou platnost, poněvadž je protokolována), dále se koná při slavném shromáždění, před oltářem, před knězem, který je k tomu zvlášť zplnomocněn (jinak neplatí); dojde k ní jen po dobré přípravě a zralé rozvaze během celého roku; — svědkem se stává Bůh, Panna Maria a celé nebe; — jest přijata od církve svaté (což se neděje při soukromém slibu); — koná se za obřadů, které se zcela podobají oněm při profesi, kterou skládají řeholníci v klášteřích — má plnou pravoplatnost.

Přes všechny přednosti, přes všecken užitek, který má terciář jako člen řádu, *nezavazuje řehole pod hříchem*. Jí chce církev sv. oživit horlivost členů, aniž by ukládala břemena, aniž by zatěžovala svědomí. Kdyby ovšem terciář opovrhoval řeholí, provinuje se tím, že pohrdá prostředkem spásy a ukazuje, že mu ani na spáse mnoho nezáleží. — Přece však je terciář povinen zachovávat příkazy řehole pod trestem, neboť se musí podrobiti pokání, když ji nezachovává, a konečně pod trestem vyloučení z řádu. Je to výslovně řečeno v profesní formuli i v řeholi samé.

Nemůže tudíž terciář považovat svou řeholní profesi za prosté

předsevzetí, které na př. konáme, když si uvědomujeme, že nebudeme hřešit.

Vlažný a nedbalý terciář, který zapomíná na svou profesi a nestará se o plnění řehole, nedopouští se tím tedy hříchu, ale právem můžeme usuzovati, že se dlouho bez něho neuchová. Ztrácí tak lehkovážně mnoho milostí a dává v nebezpečí i svou věcnou spásu. Nosí-li řeholní roucho, může být sice účasten odpustků, ale obyčejně se stává, že odkládá i řeholní šat a tak se připravuje o všechny milosti řádu. — Dobrá obec takové vlažné členy netrpí; nechtějí-li se polepšiti, vylučuje je.

Některá církevní rozhodnutí se týkají profese v Třetím řádě. Stane se, že terciář vstoupí do nějakého řádu. V tom případě si ponechá řeholní šat Třetího řádu a zůstává nadále účastným všech odpustků a výsad, dokud nesloží v novém řádě sv. profesi. Vystoupí-li z kláštera, zůstává beze všeho členem Třetího řádu a nemusí být znovu oblékán ani nemusí znovu v něm konat profes.

Všechny profese neplatně složené byly sanovány r. 1947.

Co působí nevěrnost v povolání nebo jeho ztrátu? Příčiny mohou být různé.

Obyčejně v prvních dobách, kdy je nám všechno nové, bývá svěží horlivost. Ale ta časem vyprchá, když už nám řád zevšední, milost řeholního povolání se zeslabuje.

Jinou příčinou bývá, když se terciáři jen zřídka stýkají, nebo se vůbec z jakékoliv příčiny nestýkají s členy řádu a představenými: tak ztrácejí zájem o to, co se v řádě děje, a odcizují se mu.

Často však na ně působí zhoubně světácké okolí, osoby, prostředí. Jestliže trvají dobrovolně v takových příležitostech a nebrání se proti jejich zhoubnému vlivu, jestliže se dobře nemodlí a neužívají ostatních prostředků, pak lehko sklouznou do světáckého smýšlení a ztrácejí chuť konat povinnosti kajícího řádu. Je také jisto, že pokornému duchu Františkovu odporuje sebevědomé, povýšené, naduté, pyšné smýšlení členů.

Stává se někdy, že v dobách prvotní horlivosti a nadšení člověk lehko trhá pouta světská, odhazuje snadno přepych, zbavuje se požitků. Milost ho nese. Ale po čase se mohou opět probudit

staré vášně — dostaví se znovu touha po pohodlí a zábavách. Zde třeba být bdělým a stát na stráži: rychle obnovit horlivost, lépe bojovat.

Může se stát i v řádě určitá nepřístojnost, pohoršení. A tu slabá povaha vidí v podobných okolnostech jakési uvolnění pro sebe. Dělá nesprávně závěr, že když mohou tak jednat druzí, je to dovoleno i jí.

Ve všech těchto případech může dojít ke ztrátě povolání, ne užívá-li se obranných prostředků, jež zaručují vytrvalost v řeholním povolání.

Je to především silné, hluboké vědomí a přesvědčení o vznešenosti řádu, jeho ducha, řehole, prospěchu z něho. Sílíme-li nadto toto poznání a pochopení i častým rozjímáním, roste s poznáním i láska, která »všechno snáší, všechno přetrpívá«. Nestačí tedy povrchní poznání a pochopení řádu.

Velikým a silným poutem je oddanost a poslušnost k představeným a věrnost v zachovávání řeholní kázně a nařízení. Tím se jednotlivec přidržuje celku a sám je také pevně držen. Ostatně víme, že věrnost v plnění povinnosti je důkazem lásky. Kdo tedy povoluje ve věrném zachovávání řehole — vynechá bez vážné příčiny řeholní modlitbu, pro nepatrnou překážku už nejde na shromáždění, lehko si vyžaduje rozličné dispense — ten nemůže spoléhat, že mu Pán Bůh dá velikou milost vytrvalosti až do konce. Kdo nemá také dosti pokory a poddajnosti, aby se podřídil a podrobil příkazům představených, dokazuje tím, že nemá vlastně pravého ducha řádu.

*Důležitým prostředkem, aby terciář žil v pravém duchu
a vytrval v řádě, je obnova svaté profese*

Jak mnohý terciář neví, co má ve sv. profesi! Vykonal ji kdys v několika okamžicích, aniž snad věděl, co se při tom v něm děje

Kdyby řeholní profese byla jen nepatrnou pobožností, jak bychom mohli vzpomínati každoročně s takovou slávou na profes sv. Františka dne 16. dubna? Kdyby byla jen vnějším přijetím

do Třetího řádu, proč bychom ji měli tak důrazně každoročně i častěji obnovovati?

Řádová profese jest něco velikého, ano věčného. K nejvyššímu cíli našeho života, *ke spojení s Bohem*, vedou dvě cesty: od Boha k nám a od nás k Bohu. Od Boha k nám jest největším dílem k onomu spojení *Vtělení Syna Božího*, jehož plody se nám vlévají *svátostmi*. S naší strany není většího činu ke spojení s Pánem Bohem. než řádová profese. Vtělením a utrpením obětoval se Spasitel za nás, ve svátostech se nám dává. Řádová profese není jen slovo a modlitba, jest *obětování* sebe Bohu. Ve sv. přijímání se dává Bůh nám, v profesi dáváme se my Bohu.

On se nám dává celý, toužící duše dává se mu v profesi celá. Jako není vyšší důstojnosti pro člověka v oboru svátosti nad *kněžství*, tak není se strany člověka vyšší důstojnosti než býti zasvěcen zcela Bohu řeholní profesí.

Mnoho terciářů proto si neváží svého řádu ani profese, protože nevědí, co profesí vykonali, čeho se jim v ní dostalo a čím se jí stali. Kdyby terciáři věděli, že vystupují svatou profesí na nejvyšší stupeň, na který může věřící katolík ve světském životě vystoupiti, jak jinak by cenili svůj řád, jak vážněji by žili v jeho duchu, jak přísněji by zachovávali jeho řeholi, jak blaženějšími by byli, že jsou jeho údy! Svatá profese je vyvolení! Milost Boží si vyvolí podle své nejvyšší dobroty a lásky z velikého nesmírného počtu duší některou, aby ji více posvětila, učinila podobnější Božskému Vzoru, učinila blaženější. Jednu volá ke zbožnému životu, jinou k některé činnosti nebo do náboženského spolku neb do duchovního bratrstva, některé pak k nejvážnějšímu životu v řádě. Sv. profesí dáváme celou duší souhlas k tomuto povolání. Jsme vyvoleni nikoliv k tomu, abychom Pánu Bohu dali jen některou oběť nebo konali jen některé dobré skutky, nýbrž v Třetím řádě sv. profesí dáváme mu vše a slibujeme, že chceme *celý svůj život* mu zasvětit, srovnat *všecky* své vlastnosti s jeho duchem, že se chceme *celí* proměnití v podobnost s naším Pánem Ukřižovaným. Sv. profese dává zcela nový ráz našemu životu, radí nás

mezi vyvolené, kteří mají svým životem více Boha ctít, více ho milovat a více být milováni.

Sv. profese jest *přivtělením*. Dílo Boží v lidstvu není mrtvé. Kristus Pán Vtělením skrze svátosti dává nám svůj život, Boží život, a *vtěluje* nás ve své tělo. Každý pokřtěný jest údem Těla Páně. Na těle jsou různé údy, větší a menší. Větší nesou na sobě menší, jako paže ruku a ruka prsty. Celý řád sv. Františka jest také jedním velkým, svatým vyvoleným údem Těla Kristova. Jest údem povoláním, aby nejen kázal o Spasiteli, aby se nejen modlil k Bohu jako jiné řády — jest vyvolen a určen, aby *napodobil* celého Spasitele podle celého sv. *Evangelia*. Jiní světci a jiné řády byly povolány, aby následovaly některou část *Evangelia*. Sv. František a jeho řád má býti *obrazem* celého Krista Pána. V jeho chudobě, způsobu života, činnosti, modlitbě i utrpení. Sv. profesí jest přivtělen terciář do tohoto vzácného a Kristu Pánu tak dokonale podobného údu jeho Těla. Sv. profese jest nová milost. Přivtělením k tomuto údu Těla Spasitelova v řádu sv. Františka začíná v nás prouditi veliký tok modliteb, milostí, zásluh, síly utrpení, pronásledování, lásky serafínské, lásky apoštolské sv. Františka, sv. Antonína. Proudí v nás duch kajícího sv. Petra z Alkantary a sv. Markety z Kortóny, panenství a čistota sv. Kláry a Anežky a tisíců svatých panen a kněží, proudí v nás mučednická krev od svatých prvomučedníků v Maroku až do mučedníků dnešních dob, zapaluje nás láska sv. Paškála k eucharistickému Tělu Páně, pudí nás láska sv. Alžběty k trpícím a nemocným... Do toku a proudu tohoto ducha, této krve, tohoto žáru, které působí v nás *milost a život Kristův* v tomto jeho údu, nás vkládá a vtěluje sv. profese. Kdo by se hluboce nezaradoval a kdo by co nejpokorněji nezpíval v srdci díky Boží dobrotě za takové milosti. Sv. profese jest *pevnější jistotou*. Církev svatá prosí v jedné mešní modlitbě: »Bože, jenž dáváš chtíti, dej také dokonati.« Nebo jinde: »Bože, jenž dáváš milost, přived' nás k jejím účinkům.« — Není to důkazem, že povolal-li nás Bůh k vyšší milosti a k větší lásce ve Třetím řádě, že jsme také vyvoleni jistěji ke spáse, než kdyby se nám této milosti nedostalo? Což by dával

Bůh své milosti zbytečně? A sv. profesí se nám zaručují i ty všechny milosti, potřebné k zachovávání sv. řehole. To jsou tedy milosti k větším ctnostem. A sv. řehole neomylně schválená Apostolskou Stolicí, jest *jistou* cestou ke spáse a posvěcení. Žijeme-li v jejím duchu, jdeme určitě a bezpečně k věčnému vyvolení. Kolik lidí neví, jak má žít — my to víme ze své řehole. Jest naším duchovním vůdcem. Neboť sv. profese jest *svátostínou*, která podle toho, jak zbožně ji přijímáme a jak opravdově se v ní Bohu zasvěcujeme, zjednává nám hojnost milostí, síly, světla, pomoci. Naše modlitby nemají už pouze sílu naší slabosti, nýbrž sílu celého řádu Františkova, který jest svatým a živým údem Těla Kristova. Naše modlitby a prosby jsou v něm a z něho a přijímají jeho svatost a účinnost. Kolik moci nabude terciářova modlitba, vloží-li do ní tuto velikou důvěru!

Svatá profese jest i novým *závazkem*. Slyšíme-li, že její příkazy nás nezavazují pod hříchem, pak tím není snížena naše povinnost, abychom ji zachovávali. Vždyť hřích znamená pouze mez, pod kterou nesmíme. Ale svatá profese a řehole nejsou jen k tomu, aby nám dávaly mez, kam nesmíme, nýbrž jsou vůdcem, ukazujícím, jak daleko se musíme povznést nad hřích a přiblížit svatosti. Nedbá-li někdo sv. profese a řehole, maří v sobě Boží vyvolení, ničí svůj stupeň blaženosti v Bohu, olupuje Boha o slávu a čest.

Sestupme do nejhlubšího středu své duše a v jejím tichu dívejme se s vděčností a hlubokou pokorou na dílo, které v nás sv. křtem a sv. přijímáním vytvořil Pán, ale které volá ještě k dalšímu posvěcení a oslavení s naší strany přivtělením k duchu sv. Františka. Kéž nás mocně povzbudí sv. profese k svatému zachování řehole! Nic nemůže ukázati vznešenost a výšku Třetího řádu než poznání, jak veliké dílo jest řeholní profese!

Četba: Ideály sv. Františka, Poslušnost sv. Františka.

IV. ZPŮSOB ŽIVOTA — NEBEZPEČÍ

Hl. 2. § 1. »Členové Třetího řádu ať ve způsobu života i oděvu se řídí pravidlem prostřednosti, jak každému sluší, varujíce se všeliké velké a drahé nádhery.«

Svatý František se velice snažil, aby svůj život upravil co možno podle sv. Evangelia. Svým řádům sestavil pravidla a předpisy na základě Písma svatého. Terciáři, když vstupují do Třetího řádu, slibují, že budou zachovávatí příkázání Boží a sv. řeholi. Tato řehole obsahuje praktické pokyny a napomenutí, které odpovídají dnešním poměrům. Každý bod obsahuje směrnici, jejíž zachovávání má pomáhat léčit sociální a náboženské choroby, jimiž trpí jednotlivci a národy. Dnes si všimneme dvou prvních bodů.

Řehole nežádá, aby terciář úplně napodobil sv. Františka, který opustil otcovský dům, dědictví a šel mezi žebráky. Žádá však po něm téhož ducha a opravdovou snahu následovat sv. Františka podle možností svého stavu. Terciář má ve svém vnějším životě zachovat zlatou střední cestu.

Především nemá život terciáře ukazovat nic přemrštěného a má odpovídat stavu, majetku a výdělku terciářovu. Kdo vstoupí do kláštera, musí se ve všem přizpůsobit poměrům, ať už byl venku čímkoliv. Třetí řád tolik nežádá. Žádá jen způsob života opravdu přiměřený jeho stavu a zaměstnání.

To se týká terciářova *příbytku a jeho zařízení*. Terciář má mít přívětivý, milý a pěkný domov, ale musí se varovat přemrštěného nákladu na nábytek a vnitřní zařízení bytu. To by neodpovídalo jeho řeholi.

Totéž platí o *jídle*. Terciář se má rozumně starat o své zdraví, aby mohl splnit povinnosti svého stavu. Ale hřešil by i proti

řeholi, kdyby musel mít vždy ty nejlepší pokrmy anebo když by v jeho jídle nebyl žádný pořádek. Pořádek a umírněnost v jídle a pití, to je projev kajícího života.

Rovněž *oděv* má odpovídat stavu a povolání terciáře. Má se oblékat prostě, vkusně a čistě. Zbytečné náramky, malování rtů, nehtů atd. je rozhodně nevhodné pro tu, která je v kajícím řádě.

Není třeba, aby terciáři a terciářky se šatili staromódně. Mohou a mají se šatit tak, jak se šatí slušní lidé v jejich okolí. Je však bezpodmínečně nutné, aby odmítali všechno nemravné a přehnané v módě. Pokud mají rodinu, ať si hlavně dobře všímají obleku svých dětí a hlavně u dívek se varují výstřelků dnešní módy. Všechno, co je moderní, nemusí být ještě křesťanské a vhodné pro rodiny terciářů. Je dobře uvážit, že nežijeme na světě jen sami. Že šaty mohou být někdy pohoršením. Nemysleme jen na to, jak na nás to nebo ono působí, ale vžijme se hlavně do situace mladých lidí, kteří mohou nás nebo členy naší rodiny pozorovat.

Jedním slovem musí terciář ve svém způsobu života projevovat snahu po pravém duchu *chudoby*, to jest oproštěnosti od hmotných statků. Užívá jich, ale nelpí na nich.

§ 2. »*Tanců a neslušných divadelních her, jakož i nestřídmých hodů a veselých hostin ať se co nejpečlivěji varují.*«

Duch čisté radosti má být znakem terciáře. Svět tuto radost nezná a nemá, protože nezná její prameny: modlitbu a čisté svědomí. Vnášet do tohoto světa radost, konat apoštolát radosti, rozlévat kolem sebe pravou veselost, je přinášet světu velký dar. Ale ovšem: terciář se nenapojí tímto čistým nápojem ve špinavých studnicích světa. Tím je tedy stanovena mez, hranice, za kterou nesmí jít, má-li v něm zůstat pramen čisté radosti.

Proto zakazuje řehole ty zábavy, jež vybočují z míry a nesrovnávají se s řádovým životem, který má vést k vyšším radostem duchovním. Zakazuje tanec, nebezpečná divadla, nestřídmé hostiny.

Nepřipouští žádnou taneční zábavu a nečiní rozdíl mezi tancem nezávadným a tancem závadným. Má k tomu důvod: tanec je

vždycky blízkou příležitostí k pádu, přivádí myšlenky, obrazotvornost, pohledy, volnější řeč, dotyky, rozpalování smyslnosti, otupování jemného citu; jen při veliké opatrnosti lze se při tanci ochrániti před hříchem.

Nastanou však někdy okolnosti, kdy se musí zúčastnit taneční zábavy i terciář: žena kvůli muži, matky musí doprovázeti dcery, ohled na společenská postavení, svatba. Tu si vyžádá terciář dovolení od ředitele řádu a splní tuto společenskou povinnost s vědomím, že je členem kajícího řádu. Pamatuje, že mnozí tančili na svou věčnou škodu a jsou na věky zavrženi pro hříchy při tanci; že v téže hodině se shromažďují řeholníci a zbožné osoby ke chvále Boží — jak mnohem užitečněji tráví čas: že v té chvíli umírá na světě mnoho lidí a že se objeví před soudnou stolicí Boží; že prchá čas, jehož každý okamžik má věčnou cenu. Tyto myšlenky a vědomí přítomnosti Boží odstraní nebezpečí tance.

Když bývala sv. Alžběta nucena zúčastniti se taneční zábavy, říkala po prvním tanci: »Ten jeden dostačí pro svět, ostatní ráda vynechám z lásky k Bohu.«

Chceš snad Pánu Bohu sloužit, ale také světu dát svůj díl. Pomysli si však, že bys viděl tančit řeholníci v hábitě. Odsoudil bys ji. A ty nejsi ničím jiným, jenže nosíš svůj řeholní šat skrytě. Třebas nikdo tvůj škapulíř a cingulum neviděl, přece zůstane šatem řeholním a ty osobou řeholní. Kdybys oblekl do zábavy veřejně svoje řeholní roucho, kdyby škapulíř a uzlíky pásku připomínaly druhým tvůj stav, neodhodlal by ses patrně lehko do kola.

Terciáři nepatří do taneční síně!

Jsou-li všechny tance (vyjma zcela nevinné domácí zábavy) zakázány, při divadlech se rozlišuje:

Jsou zakázány ony kusy, které jsou jakýmkoli způsobem proti náboženství a mravnosti. Dobré divadlo terciář může navštívit, je-li mravně nezávadné.

Předplácet si místo, stůj co stůj se ukazovat v divadle na každé premiéře, ze společenských ohledů se účastnit často různých představení se nesrovnává s životem dobrého terciáře, i kdyby šlo o kusy zcela nezávadné. Činí ho to roztržitým, přepĺňuje jeho

hlavu marnými věcmi, připravuje ho o ducha sebranosti a oslabuje jeho sílu k oněm vznešeným úkolům, k nimž jest jako terciář zavázán.

Divadlo celkem způsobilo mnohem více zlého než dobrého, a pramenem pokání nikdy nebylo.

A není omluvou námitka, že tě v divadle nenapadají zlé myšlenky. Všechno, co tam vidíš a slyšíš, ukládá se přece do tvé mysli jako obrazy. Tyto představy naplňují tvoji duši, prolínají tě, živí tvoji fantasií a tak ji prostupují, že vytlačují z ní dobro, jež ses snažil do duše zasíti. Každý kněz by tě mohl poučiti, jakého úsilí je potom třeba, aby se z duše člověka vymazaly představy, vtisknuté do ní podobným způsobem. Jak se musí člověk, plný špatných představ z četby, z divadla, ze společnosti, dlouhou dobu usilovně snažit, aby je z duše vytlačil: celá léta trvá potom očišťování duše modlitbou, čtením duchovních knih, sebraností mysli a zpytováním svědomí. Třebaže tedy jde někdy o kusy nezávadné, přece nepřispějí k duchovnímu pokroku a svědčilo by o malé snaze po umrtvování, kdyby se jich terciář účastnil zbytečně.

Ušlechtilé, vzdělávající představení ovšem může k dobrému povzbudit, ale přece se i v tom případě doporučuje otázat se zpovědníka.

Zakázanými hody a hostinami jsou míněny ony schůzky, nemající smyslu ani účelu, které pořádají kamarádi pouze proto, aby se hovělo jídlu a pití, a při nichž se nedbá křesťanské střídmosti. K tomu patří též zbytečná návštěva kaváren a hostinců. Dovoleny jsou ovšem přátelské schůzky, spojené s občerstvením a pohostěním, a tím spíše oficielní hostiny, jichž se terciář musí někdy povinně zúčastniti.

Řehole zakazující tyto zábavy má na mysli pokání sv. Františka a jeho kajícnost. Odříkal si v pokrmu všechno, čeho nebylo nevyhnutelně třeba k udržení života. Pozoroval totiž, že je sotva možno vyhovovati potřebám tělesným a nesloužiti smyslným chťům. Větší část roku se postil přísně. Ale i v obyčejné době se omezoval v míře a způsobu pokrmu na nejnutnější. Uměl konati

skutky kající s promyšlenou vynalézavostí, i když byl pozván ke stolu od velikých pánů.

Radoval se srdečně z vyžebnaného chleba a čisté vody v přírodě jako z hostiny. Příkladem svého života chce vštípit členům svého řádu tohoto ducha skromnosti a kajícínosti, jenž přispívá ke spokojenosti i v dobách svízelných. Když jiní jsou plni netrpělivosti při nuceném omezování životních potřeb, dobrý terciář se raduje z kůrky chleba, kterou vždycky má.

Ale ani zdravý lidský rozum ve výstředních počtech nenalézá žádného užitku ani prospěchu. Neslouží k zotavení ani k posílení, necvičí tělesných a duchovních sil a schopností, nedodávají tělu posily a zdraví, nepodporují radost v povolání.

A kdyby nebylo jiných škodlivých následků světských zábav, stačí, že v člověku podporují roztržitost, rozpustilost a bezuzdnost, a tak jsou mnohým k pohoršení a k pádu. Tak přímo odporují křesťanskému duchu, duchu zbožnosti a modlitby, oslabují ctnostný život a jsou velikým nebezpečím mravnosti a nevinnosti.

Jsou ode všech svatých Otců a učitelů duchovního života co nejrozhodněji zavrhovány, protože odporují životu vpravdě křesťanskému.

Řehole nemíní odpírat členům řádu nevinné radosti a slušné zábavy, jen když nejsou spojeny s nebezpečím pro duši. I sami světci — sv. Ludvík, sv. Alžběta, sv. Filip Nerijský nejen že se zúčastnili osobně podobných zábav, ale i je podporovali, buď aby jimi dosáhli něčeho dobrého, nebo aby zabránili zlu. — A člověk vskutku potřebuje časem nějakého oddechu a osvěžení pro tělo, ducha i srdce. Je-li toto pohnutkou k účasti na nich, nejedná terciář proti své řeholi. Ještě více je omluven z ohledu na jiné. Někdy se konají domácí slavnosti a terciář by urazil, kdyby se jich nezúčastnil. Sám Božský Spasitel byl na svatbě v Káni Galilejské. A právě v nové době máme vzory mnohých dobře světských a duchovních lidí, kteří museli plnit povinnosti vysokého společenského postavení a při tom byli plni ducha skromnosti a kajícínosti. Vzpomeňme na zemřelého terciáře ministra Františka Lva Noska! Nejen on sám, ale i osmiletý synáček si dobrovolně

odříkal v skrytu vybrané jídlo a spokojoval se někdy v soukromí suchým chlebem.

Zábavy musí být mravně nezávadné a terciář má při nich zachovat pravou míru a pokoru, nemá je prodlužovati nad potřebu a nepočínat si při nich nad prostředky. Nesmí zanedbat kvůli nim své řeholní ani občanské povinnosti. Zvláště je nutno, aby snad nedal při nich pohoršení nevázanými řeči a volným chováním.

Všechny zábavy, všechna vyražení a zotavení jsou jen jakoby kořením života. Mnoho koření jídlo pokazí. Neužívejme ho my terciáři zbytečně.

A konečně — oč jde? Člověk chce ochutnat nějaký doušek z poháru radostí. Zde se sahá po nepravém. Neboť jen čisté svědomí, dobrý život, stálá modlitba a věrnost v plnění povinností plní naše duše pravou a čistou radostí a tento tryskající pramen proudí z ducha Františkova a jest ustavičným jarním půvabem františkánského života.

Četba: Legenda tří druhů, str. 80—83, 89—91; Ideály sv. Františka, Chudoba sv. Františka. Legenda tří druhů, str. 192; Ideály sv. Františka, O františkánské radosti.

V. U TERCIÁŘOVA STOLU — PŮST

§ 3. *»V jídle a pití ať jsou střídmi; ke stolu ať nesedají ani od něho neodcházejí, pokud se k Pánu Bohu nábožně a vděčně nepomodlí.«*

Z nařízení Františkovy o střídmosti v jídle a pití vycitujeme další projev touhy světcovy, aby byl jeho řád proniknut po všech stránkách duchem pokání. A nežádá tím nic nového. Vždyť pokáním, kajícností, kajícím duchem nazývá vůbec Nový Zákon křesťanský pojem o životě. František pak zamýšlel přivést celý svět k pravému křesťanskému životu podle evangelia. Jeho bratři slibovali a žili život kajícnosti a František sám jej stupňoval až k hrdinství. Příklad otcův strhoval syny. Tak bylo možno vpravdě připočísti Menší bratry k učedníkům Páně. V terciářské řeholi není příkazů, žádajících takové hrdinské kajícnosti. Je prodchnuta moudrou mírností. Ale vyžaduje nekonat to, co je zakázáno pod hříchem, a snažit se co nejvíce splnit touhu Boží po naší ctnosti. Tedy zde: zákaz nestřídmosti — posvěcovat svůj denní pokrm skromností a modlitbou.

Požadavek střídmosti se zdá samozřejmým. Vždyť nestřídmost je hlavní hřích. A přece uvádí řehole tento předpis při způsobu života, protože jídlo je u člověka tak důležité a snadno ho může býti zneužito. Při něm se může člověk snadno provinit, nedbá-li ducha střídmosti. U terciáře pak k tomu přistupuje duch kajícnosti, který má provívati celým jeho životem. Naučí-li se terciáři ukájet tuto tělesnou potřebu náležitým způsobem, nebude jim obtížné i jiné skutky a jednání denního života posvěcovati sebezapíráním a modlitbou. Aby člověk nahradil spotřebované látky ve svém těle a nabyl síly k práci, musí přijímat potravu. Tento pud má člověk jako zvíře. Ale zvíře jedná podle přírodních zá-

konů, přesně vymezených, kdežto člověk má rozum, aby poznal, kolik potřebuje, a dostal na rozdíl od všech nerozumných tvorů svobodnou vůli, aby se ovládal. Rozumem a vůlí tedy musí řídit tuto tělesnou potřebu. A vpravdě zvířecím by bylo, kdybychom bez míry ukájeli touhu po jídle jenom proto, abychom vyhověli chuti. Jak bychom tím ztráceli lidskou důstojnost, jak bychom klesali pod úroveň zvířete!

Člověk se skládá z duše a těla. Duše žádá proti tělu a tělo proti duchu. Ovládne-li tělo ducha, pak duch otročí, místo aby ovládal tělo. Zvrácený pořádek! Střídmost určuje meze mezi dovoleným a nedovoleným, mezi zdravým a škodlivým, mezi povznášejícím a ponižujícím požitkem, uzavírá dveře hříšným choutkám a otvírá je životu podle ducha. Je to ctnost základní. Jí ovládáme všechny nedovolené, hlavně smyslné a nečisté náklonnosti, a i toho, co je dovoleno, užíváme jen s pravou mírou. Střídmost brání nemírnosti v každém požitku. Nestřídmost pak svádí k mnoha jiným hříchům a jest jejich hlavním kořenem. Ničí zbožnost a horlivost v modlitbě, podporuje lhostejnost, vede k lenosti a sílí smyslnost. Je naším nepřítelem. Kdo hoví nadmíru tělu, plete na sebe bič, který nejednou ucítí. Vždyť již od své přirozenosti musíme stále bojovati proti zlé žádostivosti — a jak by bylo nemoudré tuto žádostivost ještě hýčkat a posilovati!

Proč sv. František varuje zvlášť výslovně před touto neřestí? Dává tím výstrahu, neboť cesta k nestřídmosti je snadná. Jísti člověk musí, aby mohl žít, byl zdrav a mohl konat své stavovské povinnosti. Smyslnost však ho silně pudí, aby překročil v této věci pravou míru. Tu musí právě zakročiti ona ctnost, která řídí člověka, aby přijímal náležitě nutnou potravu a držel se v pravních mezích, pokud se týká množství i jakosti potravy. Množství jídla sice není u každého stejné, každý člověk se musí řídit vlastní potřebou, ale u všech lidí se musí množství jídla pohybovati v mezích křesťanské střídmosti a skromnosti.

Proti této křesťanské povinnosti se prohřešuje člověk různě: když jí a pije tuze hltavě a rychle, když si libuje v pokrmech pikantních a chuť dráždících, když jí a pije nemírně, když je vy-

běračný a mlsný, když jí velmi často a v nepravý čas. Proto nejez a nepij s chvatem a chtivostí, neboť tím se prozrazuje ne potřeba přirozenosti, nýbrž smyslná žádostivost, kterou má terciář vždy ovládati. — Žij podle svých hmotných poměrů. Nevybírej si v jídle, nehov mlsnosti, zřikej se rád jídel, která jen dráždí jazyk, ale zdraví neprospívají. Pravidlem ti buď jídlo jednoduché a zdravé. — Nejez a nepij více, než je třeba. Zkušené vůdcové duchovního života, i lékaři, jsou toho názoru, že se člověk nemá úplně nasytit, nýbrž má cítit ještě chuť k jídlu, když vstává od stolu. — Nikdy nepožívej pokrmu a nápoje jen proto, abys ukojil smyslnost a chtivost po jídle a nápoji, nýbrž jez a pij jen s úmyslem, aby sis zachoval život, zdraví a síly pro své úkoly a povinnosti.

Nejídej a nepij bez nutnosti, mimo čas. Stanov si pevně určité hodiny k jídlu a nepovol si! Již to je velikým přemáháním a vítězstvím nad zkaženou lidskou přirozeností, jíme-li jen v ustanovený čas a také to zdraví lépe prospívá. — Nejídej a nepij nic, co ti není dovoleno. To se týká zvláště služebných, které v této věci často chybují. — Cvič se ve střídmosti vytrvale. Poznáš z toho prospěch pro duši i pro tělo.

Skromností v jídle vyhovujeme úmyslům Božím. Proto jíme, abychom udrželi tělo při síle a aby se tak mohlo stát užitečným a vhodným nástrojem duše. Nutno pečovat »o bratra osla«, jak žertovně a pravdivě poznamenával sv. František. Nestřídmý porušuje tento pořádek, žije pro jídlo. — Střídmost prospívá, nestřídmost je příčinou mnohých nemocí. Střídmost udržuje člověka na výši, nedá mu klesnout pod úroveň zvířete. Souvisí i s rozumovou spořivostí. Mnoho peněz se zbytečně prolije hrdlem nápojem, za jídla se utratí mnoho peněz, jichž by se mohlo užítí pro dobré věci. — Kdo zvykne vybranému pokrmu, později leckdy zápasí s nedostatkem. Střídmost zahání onoho ducha, který si libuje v obžerství a bývá příčinou, že je člověk pokoušen k různým hříchům, zvláště nečistotě.

A nezapomeňme, že vlastně skromností a střídmostí přinášíme stálou oběť umrtvování a odříkání, jimiž své jídlo jaksi posvě-

cujeme a povznášíme. Jako ve Starém Zákoně část obětních darů byla Bohu obětována a spálena, druhá část pak od obětujícího požívána, tak i terciáři mají jíst a pít jen tolik, kolik nutně potřebují k životu. Ostatek pak rádi věnují svým bližním.

Posvěcuj jídlo modlitbou. Tak rozumíme druhé části nařízení o jídle. Vždyť všechno, co se má Bohu líbit, musí být proniknuto a proměněno modlitbou. Modlitba je jakoby kadidlem, kterým má být okuřována každá oběť, aby se líbila Bohu. A právě při jídle je modlitba na místě, aby člověk nepožíval pokrmu jako nerozumné zvíře. Zdálo by se, že není třeba zvlášť probírat věc tak samozřejmou. Hodní křesťané a terciáři se přece stejně modlí. Není však hlavní věcí, že se někdo modlí při jídle, hlavní věcí je, jak se modlí. »Vše, co činíte, ať již jíte nebo pijete, všechno činite ke cti a chvále Boží.« Tak sv. Pavel připomíná, abychom posvěcovali dobrým úmyslem i pokrm. Proto má být stolní modlitba především aktem dobrého úmyslu. Požívání pokrmu a nápoje působí ovšem příjemně na naši chuť, ale tato radost nemá být jen pouze smyslná a tělesná. Máme se také v Pánu radovati z jeho darů, že mu pak v síle můžeme dále nerušeně sloužiti.

Stolní modlitba má vyjadřovat i myšlenku, že se chceme varovati hříchu nestřídmosti a smyslnosti. A nadto zveme Spasitele, aby byl naším hostem, jako kdysi stoloval se svými apoštoly a s učedníky v Emauzích a zúčastnil se svatební hostiny v Káně Galilejské. A potom — on je naším hostitelem a z jeho štědré ruky přijímáme ty dary. Tyto útěšné a povznášející myšlenky stolní modlitby nám připomínají hojné požehnání a spokojenost pro duši i pro tělo, kterou dává jen Bůh. Jak mnozí rodiče tonou v starostech o výživu četné rodiny, když zasedá ke stolu. Opravdu potřebují požehnání Božího. »Dítky, máte něco k jídlu?« jako by se ptal Spasitel i jich a jeho všemohoucí ruka se otvírá a žehná.

A je to vskutku pravda, že nebývá vždy spokojenost u stolů, prohýbajících se pod tíží vybraných jídel, kde vlastně při té hojnosti Pána Boha lidé nepotřebují. Zato ji najdeme v křesťanských rodinách, kde se při poctivé práci spoléhá hlavně na požehnání milosrdné ruky Boží a za ně se prosí. I chování členů

rodiny má být vhodné, odpovídající tomuto smýšlení. Tak prostý venkovský otec nedovolil při jídle nemístné řeči a nevázaný smích. Čas jídla byl pro celou rodinu jakousi sváteční chvilkou dne, posilou pro tělo i pro ducha, chvílí pospolitosti, vzájemným sdílením radostí i bolestí. Ostatně chápeme, že úkon, začatý modlitbou, který se bude i jí končit, při němž má Spasitel přední místo, má být provázen onou radostí, která asi naplňovala svatebčany v přítomnosti božského Hosta.

Modlitba před jídlem je vlastně uznáním, že všechno, co člověk požívá, je darem dobrotivé ruky Boží. O dar se musí prosit. Žebrák musí prosit, musí se modlit. Modlit se má i milionář. »Chléb náš vezdejší dej nám dnes!« Jak významnou stolní modlitbou je Otčenáš! Důvěrně oslovujeme Boha Otcem, Otcem, jenž má opatřiti výživu svým dětem. Kdo z vás, prose otce za chléb, dostane od něho kámen? povzbuzuje Spasitel k této důvěře. Ani pozemský otec nesnese pohled na hladovějící rodinu, tím méně Otec nebeský, jenž je dobrota sama. Tato slova nadchnou k důvěře, která jediné zaslouží, aby byla vyslyšena. Ale musí být spojena i s odevzdaností. »Bud' vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi,« pokračujeme v modlitbě. Mnohý by tak rád dopřál své rodině hojnější a vydatnější pokrm, než může poskytnout jeho chudý stůl. Ale »tvá vůle se staň, Otče!«. Nevpustí do srdce zármutek, nespokojenost a závist. Ty se mnou smýšlíš nejlépe. Znáš přece moje potřeby, a zkoušíš-li mne nezáviněnou chudobou, i tato zkouška prospěje k mému dobru.

Modlitba po jídle je povinné díkůčinění za požitý dar. Což nejsme samý dar Boží? »Co máš, člověče, co bys byl neobdržel od Boha?« Bůh udržuje denně náš život. Každý krajíček chleba nám němě říká: »Ne ten, kdo sází a zalévá, něčím je, ale kdo dává vzrůst každého dne,« a to je Bůh. Poděkuj tedy po každém jídle, ať je to po jídle hojnějším nebo chudším, a zase tou nejkrásnější modlitbou Otčenáš. Díky dítěte patří otci, tedy i Otci nebeskému. »Posvěť se jméno tvé — přijď království tvé!« — Jsme nehodni tvých darů — »odpusť nám naše viny«. Tak má být i jídlo kořeněno svatými myšlenkami a úvahami. Připomíná nám

bohatství a štědrost Boží, učí nás vděčnosti, jež je známkou dobrého srdce. Kéž bychom povznegli při jídle i ducha k oné hostině věčné, kde budeme nasyceni nebeským pokrmem!

Ale, bohužel, málokterá modlitba se koná tak roztržitě a bezmyšlenkovitě jako tato. Proč? Protože myšlenky jsou při ní obráceny k jídlu; vůně a chuť dráždí smysly a přemůže ducha. Proto zdánlivě nepatrná okolnost může pomoci: Přinesme jídlo až po modlitbě. A pamatujme, že právě při této modlitbě je třeba zvláštní pozornosti. Znovu doporučujeme nejíst mimo čas. Je to nešvar. Při takovém nezpůsobu se odvykne modlit. Předpis o jídle upravuje tedy smýšlení a ducha terciářova v důležité každodenní potřebě. Je třeba vnášet zásady evangelia i v tomto směru do praktického života. Každý téměř se žene po bohatství, aby si mohl opatřit, co hrdlo ráčí a vidí v tom smysl života. Nesmírné sumy peněz se vyplývají za jídlo. A tu tedy řehole žádá střídmost, prostotu v jídle. Je-li terciář bohat, tím spíše se má řídit tímto pravidlem, aby mu zbylo více pro chudé a na dobré účely. Je-li však chud, má svítit jako vzor spokojenosti jiným lidem, kteří tak rádi závidí lidem bohatším.

Dnes ještě zvláštní půst?

§ 4: *»V předvečer svátků Neposkvrněného Početí Panny Marie a sv. Otce Františka ať se všichni postí; velmi jsou hodni chvály ti, kteří se kromě toho po starém zvyku terciářů postí nejen každý pátek, nýbrž zdržují se masitých pokrmů i každou středu.«*

Všechny předcházející předpisy řehole vyžadují sice ducha pokání, nejsou však skutky pokání a umrtvování v pravém slova smyslu. Vždyť to, co po nás žádají, k tomu je vlastně zavázán každý dobrý katolický křesťan. Třetí řád však je řádem kajícím, a proto má předepsané i zvláštní skutky pokání. Ty byly v prvotní řeholi dosti přísné, ale papež Lev XIII. je vzhledem k lidské slabosti zmírnil. Tehdy však prohlásil, že by si přál, aby byly původní předpisy zachovávány v neztenčené míře. Dříve zachovávali terciáři veliké posty. Dávali tím najevo, že náleží ke

kajícímú řádu. Za našich dob schází nejen smysl, ale i podmínky pro takovou přísnost. Obtíže života, úbytek tělesných sil, vysilující práce v boji o výživu odůvodňují nynější zmírnění řehole. Aby však nezmizel duch pokání a kajícnosti, klade církev svatá terciářům na srdce, aby se tím svědomitěji postili každý pátek a co možná i ve středu.

Jak se dívat na půst dnes, kdy jím svět opovrhne jako přežitkem a kdy ani katolíci nechápou potřebu pokání? Namítá se: Nejsem přec tak velikým hříšníkem, abych činil zvláštní skutky pokání. Dostačí pokání, udělené ve zpovědnici. — Ale považ: Může být těch několik Otčenášů, beztak všelijak pomodlených, dostatečnou náhradou za tvé velké hříchy? Každý z nás nese následky dědičného hříchu. Jako dědic přejímá po rodičích nejen statky, ale i mnohé závazky a břemena, která lpí na jeho majetku, tak jsme všichni po svých prarodičích převzali statky ducha i těla i s dluhy. Na naší duši spočívá tato veliká hypotéka, a zárukou, že zaplatíme, je naše věčné blaho. Tuto záruku zaplatil, hypotéku vymazal Spasitel svou vlastní krví. Nikdo z nás nemůže mu za to vzdát dostatečné díky. Alespoň zčásti — však mu dokazujeme vděčnost za jeho vykupitelskou smrt pokáním. — Pán Ježíš odčinil svou smrtí naše věčné tresty, ale na nás jest, abychom si odpykali tresty časné, dokud jsme na světě; jinak budeme mnohem draže platit v očistci. K těmto časným trestům patří i zkaženost vůle, náklonnost ke hříchu, utrpení a smrt. A jen kajícím životem si podmaníme zlé vášně, zkrotíme smyslnost a usmrtíme samolásku. Tak volá celá naše nezkrocená povaha po pokání, jímž jedině zničíme následky dědičného hříchu.

A kolik skutků pokání bychom měli konati za své hříchy osobní! »I spravedlivý klesá sedmkrát denně.« Dny — týdny — měsíce — léta našeho života s nekonečnou řadou vin vyžadují upřímného pokání. Ale je třeba konati pokání i za hříchy cizí. Ježíš trpěl za viny lidstva a my mu dokazujeme lásku tím, že konáme pokání za — hříchy druhých. Při vstupu do řádu jsme prosili: »Otče, prosím za šat pokání, abych tím lehčeji dosáhl věčného spasení.« Pokáním za viny vlastní i cizí snáze dosáhneme

věčné spásy. Tak nám, členům řádu kajících, nesmí a nemá být pokání něčím cizím. Řehole po nás nežádá tvrdých, strohých úkonů, ničeho mimořádného; ukládá jenom samozřejmý křesťanský život v pokoře a sebezpřemáhání.

Svět vidí za slovem pokání žíněné košile a vyzáblé obličej. Něco smutného, odpuzujícího. A je pokání vsutku něčím smutným? Smutný je hřích, nikoli odvrát od něho a náhrada za něj. Pokání se smutným obličejem Spasitel kárá a odsuzuje. »Nebud' zasmušilý...« K pokání patří radostná mysl a jasný obličej. Ono očišťuje srdce, a srdce čisté je studánkou radosti. Proto přinášejte radostně své pokání. Bojováním je náš život. Na jedné frontě proti tělu, světu a ďáblu, na druhé proti sebelásce. A proti tělu je zbraní půst. Učí nás o něm Písmo svaté. První hřích byl spáchán nezdrženlivostí v jídle. A tak se spravedliví snažili zdržeti kletbu hříchu zdrženlivostí. Proroci a zbožní Starého Zákona se postili dobrovolně, kdežto obyčejnému lidu byly posty nařízeny. Po příkladu Spasitelově i církve sv. přikazuje posty a k dobrovolným postům a mrtvení těla vychovává smírné duše. Poustevnám a klášterům, místům svatosti a požehnání Božího, ukládá větší pokání, aby tak byly vyvažovány veliké hříchy lidstva.

Pokání je právě rázovitou známkou Třetího řádu. Jeho Zakladatel — jako kdysi svatý Předchůdce Páně — vzbudil kající hnutí. Svým životem — nejen slovy! Od začátku obrácení až do konce života týral své slabé tělo, aby zjednal nadvládu ducha, aby bylo tělo ochotným a povolným nástrojem duše, jež chtěla v zanícení idealismu lásky obrátit celý svět. Ostatně, nebyl mu i v tom příkladem čtyřicetidenní půst na poušti jeho milovaného Mistra, jenž se právě postem připravoval na svůj veřejný učitelský úřad? A jeho výzva: »Kdo chce za mnou přijíti, zapři sebe sám a pojd' a následuj mne!« Cesta kříže je cesta pokání a umrtvování. A není jiné cesty za Kristem než cesta kříže!

O blah. Lucchesiovi, prvním členu Třetího řádu, se vypravuje, že se postil o chlebě a vodě každou středu a pátek. Proto také svatí velice milovali půst. Nenalézáme mezi nimi ani jednoho,

jenž by se byl rád nepostil. Sám sv. František zachovával vedle církevních postů ještě sedm velkých postů. Sv. Ludvík se postil před každým důležitým podnikem. Když měl nastoupiti křížovou výpravu, připravoval se na ni postem celý rok. Svatá Alžběta Portugalská konala každoročně čtyřicetidenní půst ke cti sv. andělů. Též měla ve zvyku postiti se o vigiliích svátků všech oněch světců, které zvláště uctívala. Její výživou byl vlastně chléb a voda — masa se zdržovala skorem celý rok.

A ačkoliv je postu tak nutně třeba k přemožení pokažené přirozenosti, ačkoli prospívá nejen duši, ale i tělu, zůstává přece jen obětí, k níž se musíme my právě velikými vzory světců povzbuzovat. Čteme-li životy svatých v Církvi vítězné od Eckerta nebo i jednotlivé životopisy, dýcháme ovzduší pokání. Obracejme na sebe toto poučení, abychom si zamilovali kajícnost. Příklad mocně táhne, a vidíme-li velikost v pokání, uskutečněnou na lidech z masa a krve, jako jsme my, mimoděk jsme taženi k následování. Člověk takto odkojený smýšlením svatých a jejich vzory neřídí se lehko úsudky a náhledy světa. Přijímá za své to, co zjevení, Církev sv., sv. Otcové a svatí vůbec soudí o postu. Vždy a všude se klade důraz na nutnost, cenu a užitek postu, jenž slouží k tomu, aby bylo srdce přivedeno ke zkroušenosti, aby byl duch pokořen a zlomena nadvláda hříchu, aby se člověku dostalo milosti a slitování Božího a aby mu byla upravena cesta ke spáse. Izraelité byli napomínáni, aby se postili a tak usmířili rozhněvaného Boha.

Církev sv. nařizuje půst třetím příkázáním církevním. Má přitom na mysli, že právě svaté osoby v Starém Zákoně i Ježíš Kristus se postili. V době postní jsou mešní modlitby plny chvály o postu a stále jej doporučují. V prefaci postní slyšíme: »... abychom ti děkovali..., jenž tělesným postem krotíš neřesti, mysl povzbuzuješ, ctnost a odměnu uděluješ skrze Krista, Pána našeho.« — Jinde se modlí, aby půst sloužil k blahu, abychom se, zeslabeni zdržováním se masa, ovocem dobrého skutku zotavili, aby lid Boží, umrtven zdrženlivostí pokrmu a nápoje, vykonáním dobrého dosáhl zmenšení své viny, aby trýznění těla postem při-

spělo k životu duše, aby újmou se naše duše radovala ve zbožnosti. Tak vychovává církev věřící a tím více i terciáře k jakési zálibě pro půst. Nemají náležitosti k oněm změkčilcům a choulostivcům, které pokání odstrašuje více než sám hřích. Dobře učiní, když před každou důležitou událostí vedle modlitby vykonají i nějaký půst, aby se přesvědčili o pravdivosti slov Písma: »Modlitba s postem lepší je než poklady zlata.«

Proto půst je netoliko podle podstaty kajícího řádu skutkem pokání, nýbrž tvoří i přípravu na dva nejhlavnější svátky řádu. Jest to jistě podle ducha církve svaté, která ukládá svým věřícím, aby se připravovali o vigiliích postem na velké svátky. Největšími svátky serafického řádu je svátek Neposkvrněného Početí Panny Marie a sv. Otce Františka, Otce a vůdce, pod jehož praporem terciáři bojují. Tyto dva dny jsou pravými rodinnými slavnostmi řádu, dny radosti a milosti. Čím více milostí však chceme získat, tím lépe se musíme na jejich přijetí připravit. Na př. devítidenní, nebo ještě lépe devítinedělní pobožností. Právě však pokání a půst disponují duši pro přijetí milostí a činí ji citlivější pro duchovní radosti. Jak veliký prospěch může nám poskytnout jeden takový svátek, prožitý dobře po náležité přípravě. Proto mají terciáři zvláště tyto dva posty zachovávat velmi svědomitě. Půst na ty dny je přísný, t. j. zdržení se masitých pokrmů a zároveň i újma v jídle. Komu není možno jej zachovat, vyžádá si od ředitele dispens, protože tento půst řehole výslovně přikazuje. Terciáři se mají postit podle možnosti i každou středu. To je pouze rada.

O všeobecném církevním postu v pátek a v ostatní dny řehole nemluví. Považuje totiž za samozřejmé, že terciář je zachovává všechny svědomitě. Při sv. profesi slíbil výslovně poslušnost k církvi sv. a jako člen Třetího řádu je vázán povinností dávat druhým dobrý příklad. A protože žádné přikázání církevní není tak přestupováno jako o postu, mají terciáři dbáti o to, aby půst nevymizel mezi křesťany. Někteří lidé sice zvlášť milují půst, ale nemají k němu buď dost tělesných sil, nebo mají na něj nesprávný názor: vidí v kajícnostech tělesných účel duchovního života,

nikoli správně prostředek ke spojení s Pánem Bohem. Nemohou nebo nesmějí-li takoví lidé z jakékoli příčiny konati posty tělesné, ať si ukládají posty duchovní, které nezeslabí tělesných sil, zato však nesmírně prospívají vnitřnímu životu: ať uloží půst jazyku — nepomlouvají, nekritisují, nemluví zbytečně, ať krotí zvědavost, ať ovládají zrak i sluch. Takový půst se líbí Pánu Bohu víc než tělesný. A tak věrné zachování řehole i v tomto bodu nás posvěť a bude novým krokem na cestě k nebi. Bude s modlitbou křídly, jimiž vzlétáme k nebi.

Četba: Legenda, str. 92—96, 139—142; Ideály sv. Františka, Pokání sv. Františka.

VI. DUCHOVNÍ VEDENÍ A ŽIVOT EUCHARISTICKÝ

§ 5. *»Spáchaných hříchů mají se každý měsíc svatou zpovědí zbavovati, rovněž mají každý měsíc ke stolu Páně přistupovati.«*

Ještě před padesáti lety by se snad tento požadavek terciářské řehole mohl stát upřílišeným. Ale od doby, kdy sv. Otec Pius X. tak důtklivě a vroucně vybízel k častému a časnému sv. přijímání a kdy se pozvedl život eucharistický, není měsíční sv. přijímání a tedy ani měsíční sv. zpověď neobvyklým úkazem. Naopak. Ještě častěji, ano denně přijímají dnes Tělo Páně horliví věřící. Proto ten, kdo dnes vstupuje do Třetího řádu, neshledává nařízení řehole o přijímání svátostí těžkým. Proč nežádá řehole výslovně častějšího? Aby lidé rozličných stavů a v rozličných okolnostech žijící měli otevřený vstup do řádu. Není zde tudíž důležité upozornění na to, že se terciář má měsíčně vyzpovídat, protože patrně už dříve plnil i více, když byl zralý pro vstup do Třetího řádu. Ale otázkou je, jak se má přijímat svátost na určitém stupni duchovního života. Vždyť celá řehole se snaží obrátit terciáře od světa duchem pokání a kajícího. Tím je ucpán hlavní zdroj hříchu, zlým vášním je položena hráz, odstraněny nejsilnější překážky, uvolněna cesta k Bohu, urovnána cesta ke ctnosti, takže milost Boží může působit a může započít dílo vlastního posvěcení. Zároveň s touto cestou očisty musí také začít zbožný a dokonalý život, který ústí v Bohu.

Vlastní posvěcení je důležitou, ba nejdůležitější prací lidského života. Proto musí člověk používat všech prostředků k sebeposvěcení. A z nejhlavnějších je svátost pokání a Eucharistie. Svátostí pokání se navrácí člověku ztracená milost Boží, když se člověk zpovídá z hříchů těžkých. Zde je svátost lékem. Avšak u těch, kdo se snaží o dokonalost, nejde obyčejně o odvrát od

hříchu těžkého, nýbrž o vedení, výstup duše k vyšším a vyšším stupňům lásky Boží. Proto zde jednáme o zpovědi, která je konána ze zbožnosti, ne z povinnosti. Takovou je zpověď, když se někdo zpovídá z hříchů těžkých, aby jich byl zbaven. Ze zbožnosti se zpovídáme, když si nejsme vědomi žádných těžkých hříchů, ale svátost se více přijímá jako prostředek k duchovnímu pokroku. Jí se mají z duše odstranit náklonnosti a vášně. Proto při ní nejde toliko o výčet jednotlivých pochybení, nýbrž abychom v sobě našli kořeny hříchů a jednu náklonnost po druhé pomocí soustavného vedení ve zpovědnici odstraňovali. Tedy zpověď ze zbožnosti je v mnohém ohledu obtížnější než zpověď povinná. Proto je nutno při ní dbáti na některé důležité okolnosti.

Je třeba zpovídat se vážně. Zpověď není žertem. Není něčím nepatrným, co by se časem konalo jen kvůli zábavě. Proto se musíme dobře chránit přede všemi nepatřičnými a příliš přirozenými myšlenkami, vzhledem k tomu či jinému zpovědníku; myslíme si, že ve zpovědnici sedí sám Božský Spasitel na své soudní stoli. Vždyť On je to, jenž nás vlastně soudí, jemuž se ze svých hříchů vyznáváme a jenž nás jednou bude soudit po naší smrti.

Zpovídejme se důkladně, ne povrchně a mechanicky. Nespokojme se s tou či onou chybou, jak se nám namane, sáhněme do své duše hlouběji. Jaký to má význam, co tím vlastně řečeno, když se někdo zpovídá: Byl jsem desetkrát roztržitý při modlitbě, dvakrát jsem opominul ranní modlitbu, třikrát jsem mluvil o jiných. Třebas tento způsob obžaloby dostačí k platnosti zpovědi, přece nikterak nestačí ke zpovědi, jež se koná ze zbožnosti. Zde musíš najít, co je příčinou tvé roztržitosti, proč mluvíš o druhých: ze závisti, z pýchy, ze zloby, ze žárlivosti. Přemýšlejme o bližších okolnostech a jak působí naše hříchy na nás i na jiné. Podle toho zařídíme své vyznání. Tímto způsobem se naučíme stále se lépe poznávat a zároveň tím budeme soustavně potírat hříchy a umožníme knězi své vedení. Při dobré vůli to není nic těžkého a také se nemusíme báti, že budeme rozvláčními. Ta-

kový způsob zpovídání je také nejlepším prostředkem k úplnému klidu duše.

Zpovídejme se s věřícím srdcem, t. j. mějme při zpovědi před očima, že Ježíš Kristus ustanovil svátost pokání a že jsme v ní omýváni jeho předrahou Krví. Vzpomeňme si, když jdeme k sv. zpovědi, že chceme ponořiti svou duši do přesvaté Krve Ježíše Krista, abychom ji očistili ode všech hříchů a vin, abychom ji občerstvili a posilnili k boji proti hříchu. Čím více nás proniknou tyto myšlenky, tím světěji a účinněji vykonáme svátost pokání. Zvláště se doporučuje před svatou zpovědí vzpomínka na smrtelnou úzkost Spasitelovu v zahradě Getsemanské. Tam ležel Kristus Ježíš obtížen našimi hříchy, hluboce jimi zarmoucen a potupen. Musel zcela zakusit ošklivost, bolest a zármutek, jehož naše hříchy zasluhují. Jeho smrtelná úzkost nám zasloužila ony milosti, jimiž naše tvrdá srdce mohou dosáhnouti pravé lítosti nad hříchy. Budeme-li se zpovídati s takovou věrou, jistě se budeme zpovídati dobře.

Protože ve zpovědi jde u terciáře o soustavné vedení, je velice dobře, aby měl zpovědníka stálého. Nalézti takového kněze, který by duši vedl k dokonalosti, znamená míti dokonalost více jak z poloviny zajištěnou. Duchovního vůdce dá duši, která ho potřebuje, Bůh sám. Za vše pak, čeho od Boha můžeme očekávati, jest ovšem nutno prositi. Proto vroucí modlitba, aby nám Bůh označil zástupce, jest první povinností, neboť taková věc za to stojí. Jestliže najdeme takového duchovního vůdce, je to veliký dar od Pána Boha, za který mu musíme být hluboce vděční. Pak nezapomeňme, že kněz zasluhuje úcty, že duše musí být k němu upřímná, oddaná a poslušná, nanejvýš uctívá a skromná a dávat mu v modlitbě jedno z nejprvnějších míst.

Jest však míti se vždy na pozoru, aby vedení zůstalo čisté, bez pozemské stránky darů, zábav a pod. Vedení samo se koná tak, že obyčejně po sv. zpovědi asi jednou za měsíc podá kající svému pastýři celkový počet ze svého duchovního života. Kněz se zeptá obyčejně na způsob modlitby, jak byla duše věrná, zda cítí nějakou změnu, — dále se ptá na klid duše, zda nemá nových

nebo zvláštních pokušení nebo povzbuzení k dobrému. Potom zkoumá její věrnost v sebezáporu a v očišťování, a konečně dbá, aby její ideály po dokonalosti zůstaly čisté a vznešené, pokorné a pevné.

Pevný duchovní vůdce je velikým darem Božím. Nezapomeňme však, že kněz je jenom nástrojem, ale hlavní dík že patří Bohu, jehož zástupcem je kněz. Jsou totiž lidé, kteří se chtějí zdát stále hodnými v očích zpovědníka, touží po vážnosti u něho. To by mohlo vésti i k omlouvání hříchů, ano i k jejich zamlčování. — Mnohý zase se zpovídá upřímně a důkladně ze všeho, aby způsobil radost zpovědníkovi. Namáhá se, jako by svými hříchy urazil zpovědníka, ne Boha.

Důvěra ke zpovědníkovi je nutná, jinak nám nic neprospěje. Můžeme mu důvěřovati plně, když víme, že s námi dobře smýšlí a že si přeje, aby naše duše byla na věky šťastna. Nesmíme ztrácet důvěru v něho, i když musí někdy zaříznout hlouběji. Kněz se nás naučí znát jenom tehdy, budeme-li se mu otvírat upřímně. I kdybychom měli nějakou dobu stejné hříchy, i kdybychom se museli vyznávat ze zahanbujících chyb, nezamlčujeme nic svému duchovnímu otci, neboť jinak bychom navrtávali vlastní lodičku, v níž bychom se jednou utopili. Zpovědník se nad naším vyznáním nepozastaví. Nemyslí přece na naši osobu, ale na duši, které by rád pomohl! Kněz jako člověk je také podroben chybám jako my.

A jaké poslušnosti je potřebí! Zda by nebylo pošetilé ptát se lékaře na radu a potom se podle ní neřídit? Podobnou nerozumností by bylo, kdybychom neposlouchali svého duchovního lékaře. A jako pacient nesmí žádat, aby lékař vyhovoval především jeho chuti a přáním, tak je třeba poslouchat i vůdce, který nařizuje proti naším zálibám. Duchovní vedení je bez užitku toho, kdo se nechce dát vést. A protože duchovní vůdce se o nás stará, pracuje a modlí se za nás, projevujme mu i my svou vděčnost upřímnou modlitbou, neboť on potřebuje mnohých milostí jak pro nás, tak pro sebe a mnohé jiné. Ale největší odměnou je pro něho duchovní prospěch svěřené duše. Duchovní vůdce je pro nás nástro-

jem Božím, služebníkem neskonaleho milosrdenství Božího a naším upřímným přítelem. Jen tím — vůdcem k nebi — smí býti. Proto přicházejme k němu vždy s nejčistším úmyslem.

Doporučuje se však i těm, kteří mají svého stálého zpovědníka, aby se někdy vyzpovídali i u zpovědníka jiného, buď v pravidelných lhůtách nebo za zvláštních příležitostí. Ke změně duchovního vůdce nás nikdy nesmějí vésti důvody malicherné nebo nesprávné. Když musí vůči nám jednat pevně, nebo i přísně, k záchraně naší duše, nesmí to být důvodem, abychom hledali jiného. Jestliže však považujeme za nutné změnit zpovědníka, promysleme a zrale uvažme tento důležitý krok, ale pak se nedejme zdržovat žádnými lidskými ohledy.

Máme-li Přítele, tak velikého a věrného, který chce býti hostem našich duší, připravujeme mu je netoliko podle chladné litery jednou za rok, nebo i jednou za měsíc u terciáře, nýbrž podle touhy a žáru svého srdce co nejčastěji.

A je to vskutku přáním církve svaté, aby věřící přijímali hodně často. V prvních dobách křesťanských se scházivali věřící denně k »lámání chleba«, na mši svatou. Jim bylo samozřejmé, že při nejsvětější Oběti také z ní požívali, přijímali. Teprve když ochladla tato prvotní horlivost, byla ustanovena církevním příkázáním povinnost přijímat jednou za rok. To je ovšem krajní mez, aby duše neztratila milost posvěcující, život duše. A jestliže papežským dekretem ze dne 20. prosince 1905 zavádí církev svatá podle okolnosti i denní sv. přijímání a nařizuje kazatelům, zpovědníkům a duchovním správcům, aby nabádali k častému sv. přijímání, pak vlastně jenom chce obnovit prastarý obyčej. Zároveň podle učitelů duchovního života naznačuje podmínky častějšího nebo denního sv. přijímání: stav milosti a dobrý úmysl. Je zakázáno být v té věci přísnějším.

Kolik důvodů má právě terciář, aby využil této výzvy církve svaté! Jaký duchovní prospěch přináší častější nebo dokonce denní sv. přijímání, pokrm, síla duše, již se nejen její život udržuje, ale dává se jí ho v hojnosti. Zde platí výrok sv. Josefa Labra: »Člověk by nevěřil, jak málo potřeb má tělo, ale ještě méně jest

uvěřitelně, jak mnoho potřeb má duše.« — I ta okolnost, že terciář má vynikat poslušnou oddaností k církvi, je důvodem, by právě on plnil její přání jako jeden z prvních, — A nezapomeňme, že jest úkolem terciáře dávat příklad, šířit dobro. Proto zde čeká na terciáře průkopnická činnost — jak ho musí pobádat smýšlení sv. Františka.

Svätost Oltářní mu byla ohniskem náboženského života. Málo světců tak horlivě konalo a pěstovalo úctu k ní jako František, který hořel každou žilkou svého srdce žárem lásky k Eucharistii. Přijímal Tělo Páně tak zbožně, že jiné ke zbožnosti strhoval. Jak v jeho osobní zbožnosti, tak i v jeho apoštolské činnosti měla Eucharistie první místo. Používal každé příležitosti, aby se mohl o ní zmínit, ale mluví o ní také často i v delších člancích svých spisů. Z osmi listů, které po něm máme, pět pojednává zcela nebo z větší části o ní. Vždy a všude, lidu, knížatům, kněžím a bratřím vštěpuje pravdu, jež pronikla každou žilkou jeho srdce: »Na zemi nevidím z nejsvětějšího Syna Božího nic, jenom jeho nejsvětější Tělo a Krev.« Eucharistický duch, to je vpravdě františkánský majetek a františkánský duch. František a jeho duchovní synové jsou tedy především povoláni, aby byli rytíři Kristovými, ale tak jistě jsou také povoláni k tomu, aby byli ctiteli a apoštoly Nejsvětější Svátosti. Svatý František by byl jistě při své horoucí lásce k Nejsvětější Svátosti pozdravil s nadšením milost častého, ano i denního sv. přijímání, které se dostalo naší době. Terciáři pak jednají zvláště v jeho duchu, když hodně často přijímají. — Terciář se má snažit o dokonalost, o spojení s Pánem Bohem co nejužší. A není intimnějšího spojení s ním nad to, které se uskutečňuje svatým přijímáním. Jím se stáváme účastnými božské přirozenosti. Jaký to prostředek k vlastnímu posvěcení!

Ale mohlo by se státi i při této veliké svátosti, co je tak příliš lidské: že by nám mohlo sv. přijímání zevšednět. A proto je tak důležitá dobrá příprava. A v tom je někdy potíže: Jak se připravit? Vždyť nesmíme přivést toho nejvyššího Hosta do příbytku, podobajícího se chlévu betlemskému. — »Kdybych byl méně slabý, kdybych již neměl těch a oněch pokušení, kdybych byl

více hoden . . . ale takto . . .» Nikdo, ani největší světec, ani Panna Maria nebyli hodni přijmouti Božského Spasitele. Jestliže jsme svému zpovědníku odhalili své svědomí, přenechme jeho úsudku, zda smíme jíti k sv. přijímání a zda jsme prosti těžkých hříchů. A pokud se týče hříchů všedních a lidských ubohostí, jsou spíše příčinou, abychom přijali toho, který pravil: »Nepotřebuji zdraví lékaře, ale nemocní.« — Čím slabší jsem, tím více potřebuji Chleba, čím snáze zabloudím, tím nezbytnější je mi Pstýř dobrý. — Ne tedy jednou za měsíc, ale tak často, jak dovolí duchovní vůdce, přijímejme Tělo Páně. Bůh nám nikdy nevytkne chybu, jestliže jsme věrně uposlechli jeho zástupce na zemi.

Máme skvělé vzory v evangeliu, jak přijímat Ježíše Krista. Pokorného setníka v Kafarnaum, který se necítil hodným, aby Spasitel vešel do jeho domu, byl jeho hostem. Radostná a důvěryplná opovážlivost Zacheova, jenž, ač byl hříšníkem, přece bez váhání přijal nabídku Spasitelovu, že bude jeho hostem. Spojme tedy i my pocit nejhlubšího zahanbení nad svými hříchy a nehodností s pevnou důvěrou, že i nás Spasitel zahrne svými milostmi. Hledme, abychom měli také vždycky dost času k přípravě. Bývalo pravidlem připravovat se půl hodiny a půl hodiny věnovat díkůčinění. A není to mnoho. Považme, s jakou úctou se připravovali někteří světcí. První polovici týdne věnovali přípravě, druhou díkůčinění. Nemáme-li tedy někdy dosti času k přípravě, raději svaté přijímání vynechejme.

Vskutku se mnozí v dnešní době vydáváme nebezpečí, že přistupujeme k závratnému Tajemství povrchně a rozptýleně, uboze připraveni. Máme ještě mysl plnou vnějšího hluku, slyšíme takřka ještě volání kamelotů na rozích ulic, cinkot tramvají a hudbu nebo zprávy z rozhlasu, když předstupujeme před Věčné Slovo, které k nám chce mluvit jen v tichu. Nástroj naší duše je jako rozladěné housle a než je zladíme, ztratili jsme snad nejvzácnější chvíle přítomnosti našeho Hosta. Odtud asi tak malý pokrok v duchovním životě, odtud asi tak málo plodů dokonalosti, ač přece se tak často spojujeme s Tím, který jest plnost, svatost sama. Jaké plody proti tomu přinášeli ti, kteří sice neměli štěstí

tak častého svatého přijímání, avšak připravovali se tak upřímně, děkovali tak srdečně a opravdově! Nemůže být připraven, kdo usíná s románem v ruce nebo za zvuku rozhlasové hudby a kdo přede mší sv. »soustředil« myšlenky jen na barvu klobouku. Utkví-li nám však před usnutím myšlenka z »Následování Krista« a je-li Ježíš naší první myšlenkou při probuzení, prožijeme zcela jinak jeho návštěvu. Potom budeme i přes celý den děkovat za dnešní i prosit za zítřejší příchod. Potom bude pravdou, že dnes milujeme Ježíše mnohem více než včera, ale mnohem méně než zítra. A tehdy nás samy přestanou zajímat věci zbytečné, a zájem se zaostří na předmět naší lásky. Pravidelná duchovní četba, střelné modlitby, mezi dnem živé uvědomění přítomnosti Boží a vlastní sebezápor budou živit naši přípravu.

A nejděme sami ve své ubohosti ke Králi králů; pojdme vždy s jeho i svou Matkou, a prosme ji slovy jejího velikého ctitele Grigniona z Montfortu: »Moje drahá Matko, znič ve mně, vykořeň a zahlad' vše, co se nelíbí Bohu, vsad' tam, pěsti a působíž vše, co se tobě bude líbiti. Světlo tvé víry rozptýlíž tmu mého ducha; tvoje hluboká pokora zaber místo mé pýchy; tvoje vznešené rozjímání upoutej moji roztěkanou obraznost, tvoje ustavičné patření na Boha naplníž moji paměť jeho přítomností, požár lásky tvého Srdce nechť rozežhaví vlažnost a chlad mého srdce; tvoje ctnosti nechť zaberou místo mých hříchů; tvoje zásluhy bud'tež mou ozdobou a doplněním mých nedostatků před Bohem... Ať nemám jiného srdce než tvoje k milování Boha Láskou tak čistou a tak vroucí jako jest tvoje láska.«

Bojme se přijímat Ježíše marně. Vždyť přišel, abychom »život měli, a abychom hojnost měli.« Jan 20, 20.

Příklady

Svatý Ludvík, ač byl velmi zaměstnán pracemi a povinnostmi vladařskými, přece vždy si dal čas a každý pátek vykonával *svatou zpověď*. Synu svému dal radu: »Vyvol si zpovědníka moudrého a zkušeného, svěřuj se mu upřímně a poslouchej jeho návodů!«

Sv. Alžběta Durynská měla za zpovědníka Konráda z Marburku, kněze neposkvrněné čistoty mravní, ale přílišné přísnosti. Svatá Alžběta učinila

slib, že ho bude poslouchati, a slib svědomitě plnila, i když jí to bylo někdy velmi těžké. Zpovědník omezoval ji i v tom, co jí bylo nejmilejší, totiž v rozdávání almužen. I tuto zamilovanou náklonnost svou musela přinést za obět' — z poslušnosti.

Svatá Brigita. Zpovědník jí poručil, aby umírnila přísnost své kajícínosti a požívala více pokrmu a nápoje. Podrobila se, ale s vnitřním strachem, že tím poškodí svůj pokrok v dokonalosti. Tu uslyšela v duši hlas Pána Ježíše: »Proč se strachuješ? Potřebuji já tvých dobrých skutků? Či kráčíš *svými* zásluhami do nebe? Buď poslušna svého zpovědníka, i kdybys musela desetkrát za den jísti a pít.« Také Panna Maria jí řekla, že jídlo z poslušnosti jest Pánu Bohu milejší než postiti se podle své vlastní vůle. Od té doby ještě dětinněji byla poslušna svého zpovědníka a nic před ním netajila, ani svá pokušení, ani milosti a vyznamenání, jichž se jí od Pána Boha dostávalo.

Svatá Marketa Kortónská bála se choditi denně ke *sv. přijímání*; zvláště v pátek chtěla se zdržeti svatého přijímání z kajícínosti, za pokání. Božský Spasitel ji poučil slovy: »Tys můj tvor a já tvůj Stvořitel, tys dcera a já Otec, tys skrze mne zbělela nevinností a zčervenala láskou. Proto se neostýchej Mne denně přijímati, když jsi svou pokorou a nábožností Mně připravila ve své duši místo odpočinku.« Často zakoušela Marketa u *sv. přijímání* moře sladkosti, často cítila se vyprahlou a necitelnou. Také o tom ji Pán Ježíš poučil: »Divíš se tomu, že s tebou tak často nemluví, jak ty si přeješ? Ale mám-li Já tobě sloužiti, musíš, nežli dospěješ plné útěchy, ty Mně sloužiti modlitbou a slzami, touhou a povzdechy.«

Svatá Krescencie z Kaufbeuren. Obdivuhodná byla horlivost, s jakou se tato světice připravovala na svaté přijímání. Celý její život možno nazvati dokonalou přípravou a díkůčiněním pro svaté přijímání. Celá její denní práce k tomu směřovala. Od svého procitnutí ze spánku ráno obírala se utrpením Krista Pána od poslední večere až po Jeho smrt na kříži. Po *sv. přijímání* byla jako ponořena v moři lásky k božskému Spasiteli. Posledních šest týdnů před smrtí jediný její pokrm byl Chléb andělský. Říkávala: »Vůle Boží a nejsv. Svátost jsou mým nebem na zemi.«

Svatá Marie Františka od pěti ran měla tak něžnou náklonnost pro nejsvětější Svátost, jak málo jiných svatých duší. Už jako malé dítě žíznila a hladověla po Chlebě andělském. Často ji vídávali, jak klečí na pavlači domu, ruce rozpjaty směrem ke kostelu a modlí se: »Radosti mého srdce! Ó šťastné jazyky, které Tě přijímají, šťastné zdi, které obklopujete můj nejdražší poklad v tomto kostele! Ó šťastní kněží, kteří vždycky máte nablízku toto pravé Slunce, tohoto nejmilostnějšího Pána!«

Aby ji vyzkoušel, zapověděl jí někdy zpovědník svaté přijímání. Okamžitě uposlechla, ale trpěla takovou trýzní v duši, že nikde nenalezla pokoje. Kdysi stěžovala si Pánu na tuto trýzeň a On jí odpověděl: »Buď jen poslušna zákazu zpovědníkova, jest Mně to ještě milejší než svaté přijímání.« Zato hledala náhradu v častém duchovním *sv. přijímání*.

Všichni světci a blahoslavenci III. řádu byli tak jako serafínský Otec František nadšenými ctiteli nejsv. Svátosti oltářní a bývali častými, ba denními hosty u Stolu Páně. Tak tomu má býti i nyní u všech terciářů. Komu to není možné, ať tím častěji pěstuje jako *sv. František* duchovní *sv. přijímání*!

Četba: Ideály *sv. Františka*, čl. *Sv. František a Eucharistie*.

VII. BREVIÁŘ TERCIÁŘE

Zbožnost je směřování celého člověka k Bohu. Svatý František směřoval k Bohu všemi silami, a proto modlitbou přímo žil. Jeho život se stal modlitbou. Všechn čas mu byl »svatou prázdni«, v níž se jeho srdce zaměstnávalo věčnou Moudrostí. Vystříhal se všeho, co by mohlo rušiti tuto stálou náladu k modlitbě. Musel-li modlitbu přerušiti, aby se věnoval nějaké práci nebo styku s lidmi, co nejrychleji se potom zase vracel k vnitřní sebranosti. I na cestách se uměl bez ustání a nenápadně modlit. Ani apoštolská činnost ho nedovedla od modlitby odvésti. Svě bratry učil, jak mají spěchati od modlitby ke kázání a od kázání a světa se vraceti k modlitbě. Světec sám přerušoval na delší nebo na kratší dobu apoštolskou činnost, aby se v některé odlehlé poustevně zcela mohl ponořiti do modlitby. Tato láska k modlitbě se přenášela i na jeho bratry. Ale ponejvíce se nesměl František a jeho synové vzdalovati světa pro apoštolát, který měli ve světě konati. A ačkoli kladl na apoštolát veliký důraz, přece bylo hlavní starostí svatého Zakladatele, aby jeho žáci především pěstovali ducha modlitby.

Modlitba mu byla více záležitostí srdce než rozumu. Nevytvářela se také obtížným a usilovným přemýšlením, nýbrž tím, že bezprostředně ponořoval svou duši do Boha. Jeho zbožnost byla unášena láskou k Bohu. Byl rytířem vznešené lásky k Bohu a celá jeho bytost byla jedinou modlitbou lásky. Následkem lásky k Bohu byl jeho život a jeho modlitba také ustavičnou chválou Boží. Jako světští potulní herci opěvovali slávu svých hrdinů, tak chtěl duchovní pěvec z Assisi veškerému světu hlásati slávu a skutky Boží. Život svůj a svých bratří učinil vskutku modlitbou chvály. I v posledních dnech života zpíval ustavičně chválu

Boží a učil své učedníky chváliti Krista Pána. A jako proměnil svůj život v jedinou velikou modlitbu lásky a chvály Boží, tak tomu chce i u těch, kteří se hlásí do jeho řad. Jeho úmyslem bylo, aby i terciáři posvětili každý svůj den modlitbou a proto pro ně ustanovil povinnou řeholní modlitbu.

Hl. 2. § 6. »Terciářům stavu duchovního, kteří se denně modlí Církevní hodinky, nechceme tímto odstavcem ukládati žádné jiné povinnosti. Světští členové, kteří se nemodlí ani kněžské hodinky ani hodinky mariánské, nazývané obyčejně Malé hodinky k nejbláh. Panně Marii, ať se modlí každodenně dvanáctkrát Otče náš, Zdrávas Maria se Sláva Otci, vyjma, že by tak nemohli učiniti pro nemoc.«

Činí tedy řehole rozdíl mezi osobami duchovními a světskými. Od osob duchovních, které se modlí církevní hodinky, nežádá řehole žádné jiné řeholní modlitby. Modlí-li se řádně svůj breviář, vykonávají tím i svou řeholní povinnost. Církev svatá dovoluje kněžím-terciářům, že mohou používatí breviře, předepsaného členům Prvního řádu františkánského, pokud ovšem nemají i povinnost modliti se breviář společně v chóru (na př. kanovníci). Jsou však i takoví horliví terciáři duchovního stavu, jako byl na příklad papež Lev XIII., kteří se kromě svých církevních hodin modlí denně malé hodinky k Panně Marii nebo předepsaných dvanáct Otčenášů.

Světským lidem čili laikům ponechává řehole na vůli, chtějí-li se modlit mariánské hodinky nebo dvanáct Otčenášů, tak zvané serafické officium. Má-li laik k tomu dostatečné vzdělání, nelze mu dosti doporučit, aby konal církevní hodinky. Františkánský kněz dostal jednou poštou ohmataný breviář a s ním několik posledních vět prostého sedláka-terciáře, který se sám naučil číst latinský text, přeložil si pracně věty a denně při vší selské námáhavé práci se modlil celý breviář. V prvních dobách křesťanských se zúčastňovali společných církevních hodin všichni křesťané. Tento starobylý zvyk chtěl svatý František obnoviti, když předepsal terciářům řeholní modlitbu.

Mariánské hodinky jsou pro svou krátkost a jednoduchost při-

měřenou modlitbou pro mnohé terciáře. Horlivější členové se je modlí obvykle alespoň v neděli. Přitom se cítí jaksi bližší řeholním osobám, které denně konají s církví svatou předepsané hodinky. Poněvadž svatý František byl nadšeným ctitelem Matky Boží, přeje si zajisté tuto modlitbu od své Serafické rodiny. Konečně laici, kteří se nemodlí ani hodinky církevní ani mariánské, mají povinnost konati denně Serafické officium, jak krásně označuje papež Lev XIII. oněch dvanáct Otčenášů, Zdrávasů a Sláva Otci. Podle jeho přání mají při tom rozjímati o utrpení Páně.

Řeholní modlitba terciářova je modlitba povinná, t. j. nikterak soukromá. Jí se terciář připojuje ke společným modlitbám církve, jež tato ukládá kněžím a řeholníkům. Tak je tomu zvláště, modlí-li se terciář malé hodinky k Panně Marii, ale i Serafické officium. Je to modlitba, konaná jménem řádu a jménem církve svaté. Terciář se ji modlí ne jako soukromá osoba, nýbrž jménem a z nařízení církve svaté. Skrze nás, námi se modlí církev svatá, námi Boha chválí a velebí, námi přednáší veliké záležitosti křesťanstva Bohu. Nezáleží tedy cena této modlitby od toho, kdo se modlí, nýbrž od církve svaté, která se modlí jeho ústy.

Řeholní modlitba je modlitba společná. Terciář je spojen s celou svou duchovní rodinou, je v živém duchovním obcování s celým řádem. Kdyby tedy člen Třetího řádu konal svou řeholní modlitbu v podkrovní komůrce nebo někde ve sklepním bytě, kdyby ji konal sám večer nebo za tmavé noci, v kostele nebo cestou do práce, vždy ho může provázet a sílit myšlenka, že s ním se modlí téměř tři miliony terciářů na celém světě. Jest to jakási křížová výprava modlitby, jež den ze dne, hodinu za hodinou táhne celým světem. Jaká to mohutná armáda těch, kdo jménem církve útočí na Srdce Boží. Jest to vlastně podstatou společná služba Boží. Řeholní modlitba má onu zvláštní působnost, o níž mluví Spasitel. Můžeme jí vyprosit mnoho. Kéž by byla i apoštolská! Kéž by terciáři prosili za veliké Boží věci: za rozšíření a vítězství církve svaté a za její jednotlivé zájmy. Apoštolát modlitby má být terciáři vzpruhou, aby konal s neutucha-

jící horlivostí a zbožností své officium. Při posledním soudu se ukáže, jak veliké věci rozhodovaly sepjaté ruce pokorné terciářky, spojené se silou řádu a církve. — Vedle těchto úmyslů je však dovoleno vzbuditi i nějaký soukromý úmysl ve vlastních záležitostech a potřebách, poněvadž řeholní modlitba se k tomu hodí jako modlitba společná.

Jak se ji modlit? Je to modlitba ústní, t. j. musí být pronášena ústy, — její slova musí být vyslovena, nejen myšlena. Ovšem není třeba se modlit hlasitě, ale přece jen i potichu musíme slova modlitby řádně vyslovovat. Patří totiž k vnější bohoslužbě řádu a musí tedy mít jako modlitba breviáře nebo modlitba v chóru výraz zevnější bohopocty. Není potřebí, aby se člověk sám při modlitbě slyšel, ale musí mít v mluvidlech pocit, že modlitbu říká. Je denní povinnou modlitbou. Podobně jako jsou kněží a řeholníci zavázáni k denní modlitbě breviáře, tak musejí terciáři konat denně svou řeholní modlitbu. Pravoplatnou omluvou jest jenom nemoc nebo takový stav, kdy je člověku zcela nemožno ji konat, nebo ji může konat jenom s velikými obtížemi. Terciář si ovšem podle možnosti vyžádá k tomu od ředitele dispens. Jestliže však z jakékoli příčiny nevykoná jeden den svou řeholní modlitbu, za ten den ji již nemusí konati druhého dne. Není třeba, dokonce není ani dobře, pomodlí-li se terciář celé officium najednou. Vlastně jím má posvětit celý svůj den. Proto se může modlit dvakrát po šesti Otčenáších, čtyřikrát po třech nebo jinak v různých dobách denních.

Jako je dovoleno při breviáři Jitřní a Chvály modlit se předem, tak je také dovoleno pomodlit se šest Otčenášů officia už den předtím. Tento způsob se doporučuje zvlášť v těch případech, kdy druhého dne očekává terciáře těžká práce. — Není však přípustno napodobit praxi jisté terciářky, která se pomodlila předem v neděli 72 Otčenášů na celý týden. Těšila se, že má celý týden pokoj. Byla ovšem při visitaci důkladně o své denní povinnosti poučena: »To ses mohla, milá sestro, najísti předem na celý týden.« — Některé zbožné ženy se dají zapsat do všech možných spolků a tak se jim nahromadí tolik povinností, že

musí něco vynechat. A tu musí vědět: Řeholní modlitba má přednost před jinými modlitbami a povinnostmi, neboť je to vlastně breviář laiků, předepsaný církví svatou.

Řeholní modlitba nemůže být ukládána jako pokání po svaté zpovědi, poněvadž je stejně povinností. Také ji nelze považovati jako náhradu za jiné modlitby. Je dovoleno modlit se ji společně, třeba se jeden může předmodlívati a ostatní se modlí za ním. Kéž by o terciářích neplatilo slovo proroka Isaiáše: »Lid tento ctí mne pouze ústy, ale srdce jeho je daleko ode mne.« Podle úmyslu církve kéž je řeholní modlitba konána důstojně, pozorně a zbožně. Vnitřní sebranost i zevnější chování musí odpovídati důležitosti modlitby. Možno ji konat kleče, stoje nebo chodě, ale vždy u vědomí, s kým mluvíme a co říkáme. Pozorná je tehdy, když nejen jednotlivá slova náležitě vyslovujeme, ale uvědomujeme si i jejich smysl, co je v nich obsaženo, nebo se alespoň přitom zaměstnáváme zbožnými myšlenkami, na př. rozjímáním o utrpení Páně. Tak to vlastně má být. — Je dobře, když zbožně spojujeme řeholní modlitbu s modlitbami a úmysly Božského Srdce Páně.

Chraňme se nedůstojného chvatu! Nemáme-li kdy pomodlit se hodinky, vykonejme raději pozorně a zbožně serafické officium. Chvatné odříkávání hodinek nebo Otčenášů, nejvznešenější modlitby, které naučil lidstvo sám Syn Boží, je Boha nedůstojné a svědčí o nevážnosti a neúctě k modlitbě. Kdo koná jako řeholní povinnost mariánské hodinky, musí se je pomodlit celé. Nestačí na den jen Jitřní a Chvály, nebo jen Nešpory a Doplněk. Když církev sv. vzhledem k časovým potřebám zkrátila řeholní modlitbu na dvanáct Otčenášů — dříve bylo 54 Otčenášů — byla vedena myšlenkou, aby terciáři konali řeholní povinnost tím horlivěji a důstojně. Vždyť řeholní modlitba je často jediným prostředkem, jímž je terciář denně upomínán na své řeholní povolání. Sv. Bonaventura pravil: »Takovou je řeholní osoba, jak koná své denní řeholní officium.« Podle toho se můžeme posoudit.

Mnohý namítne: »Jen kdyby to nebylo tak jednotvárné! Není divu, že se člověk modlí roztržitě.« Zamysleme se někdy nad

obsahem modliteb, nejkrásnějších a nejvznešenějších modliteb vůbec, jež tvoří naši řeholní modlitbu. Ty bychom se měli modlit s největší úctou, nikdy by nám neměly zevšednět. Kdo si promyslí, co znamená každé jejich slovo a pochopí jeho obsah a co v sobě zahrnuje, kdo si přisvojí tyto myšlenky, ten jimi bude při modlitbě naplněn. Blahoslavený je, kdo všechna slova Páně, zlatá slova Otčenáše, uváží.

Dvanáct Otčenášů je vlastně náhrada za breviář. Jaká by to byla úleva pro mnohého přepracovaného kněze, kdyby se směl modlit místo breviáře jen dvanáct Otčenášů. Ale církev svatá zná své děti a ví, jak jsou mnohé unaveny a vysíleny prací a starostmi. Proto jim ulevuje. A věru nelze tvrdit, že by pro laika, který chce následovat sv. Františka, byla tato povinnost nad jeho síly.

Náš svatý Otec miloval modlitbu, změnil vlastně celý svůj život v modlitbu lásky a chvály. Svůj nový život započal tím, že pravil: Ode dneška říkám: »Otče náš, jenž jsi na nebesích!« Začíněj tedy denně nový život a posvěcuj hodiny svých dní tímto požehnaným slovem. Poctivé, řádné vytrvalosti je třeba! Po malých částech vykonáš modlitbu dobře a častější pohled vzhůru k Otci prospěje duši více než vynucené, unavené odříkávání večer. Jak povzneseš život, jak se přiblížíš svému vzoru!

Četba: Legenda tří druhů, str. 191; Ideály sv. Františka, Zbožnost sv. Františka.

VIII. POKOJNÝ A VZORNÝ ŽIVOT

Hl. 2. § 7. »Kdo mají pořídit poslední vůli, nechť zavčas učiní pořízení o svém majetku.«

§ 8. »V domácím životě ať se vynasnažují, aby ostatním dávali dobrý příklad; rovněž ať podporují zbožné podniky a všechno dobré; ať netrpí, aby se do jejich domů donášely knihy a noviny, které ohrožují ctnost a aby je jejich podřízení četli.«

§ 9. »Kde jen mohou, ať se vynasnažují, aby všude urovnávali rozepře.«

Dnešní přednášku bych nejlépe vyjádřil slovem »pokoj«. Všimneme si těch bodů řehole, kde se jedná o tom, jak mají terciáři konat dílo pokoje.

Nesmíme se divit, že řehole důrazně žádá po terciářích práci na míru a pokoji. Vždyť sv. František byl neúnavným hlasatelem pokoje a zakladatelem pokoje a svornosti. Dne 2. října 1226, už blízek smrti, diktoval bratřím svou závěť. V ní vyslovil přání, aby se jeho učedníci pozdravovali navzájem slovy: »Pán ti uděl pokoje!« Sám udává, že tento pozdrav mu zjevil Pán. Jak tedy mu leželo na srdci zachování míru a pokoje, když ještě v posledních okamžicích na to myslel. Celý jeho život je naplněn příklady, jak se snažil o pokoj. Uvedu jen jeden: vznik mírové sloky ze sluneční písně.

Brzy po tom, kdy sv. František po prvé zapěl tento zpěv, vznikl mezi správou města a biskupem v Assisi spor. Františka to velmi mrzelo a proto přidal k básni o slunci tuto sloku:

*Bud' veleben, můj Pane, těmi,
kdož z lásky k Tobě odpouštějí
a snášejí nemoci i bědy.*

*Blahoslavení, kdož trpí v pokoji,
neboť od Tebe, Nejvyšší, budou korunováni.*

Potom poslal bratry pro biskupa i městskou radu a přede všemi měli zazpívat sluneční píseň i s novou slokou. A dosáhl usmíření. Protivníci se navzájem odprosili.

Jak mají terciáři plnit svůj úkol v této věci?

1. Přímá práce o pokoj:

a) Mají učiniti závěť. Tímto předpisem vede sv. František terciáře k tomu, aby již předem se starali o mír a svornost. Po smrti vznikají často nepokoje a spory, ba i soudy mezi příbuznými. Proč? Protože zemřelý neučinil závěť nebo jeho závěť byla neplatná. Proto je velmi důležité, aby terciáři se zavčas postarali o závěť, o platnou závěť.

b) Odstraňování různic. Že i dnes je mezi lidmi mnoho zbytečných hádek, nedorozumění, různic, to není třeba dokazovat. Všude, kde jsou lidé pospolu, přijde někdy k porušení míru, v rodině, v dílně, na ulici. Proto je třeba lidí, kteří dovedou moudře, taktně a vhodně zasáhnout. Někdy je lépe mlčet a modlit se. Přece však by někdy vhodné slovo, vysvětlení, pomoc, mohly zachránit situaci. Ani sv. František nebyl vždy úspěšný. Proto však neustal všude o mír usilovat.

c) Hlavní však je, aby terciáři sami nepůsobili nepokoj. Kdo sám při každé příležitosti má své názory, řídí se svými nápady bez ohledu na druhé, kdo nedovede sám žít ve svornosti se svými nejbližšími, ten bude těžko mluvit o pokoji jiným.

Musíme být ochotni moudře povolovati, uhýbati těm, kteří milují sváry, mlčeti tam, kde je nebezpečí rozbrojů a vůbec raději méně mluvit. Sv. František nám dal příklad v Rivotorto. Opustil to místo, protože se nechtěl přít s honcem oslů, který si na to místo činil nároky. Pro pokoj musíme být ochotni stále přinášet oběti.

Ovšem nikdy nesmíme hřešit, aby se udržel zdánlivý mír a pokoj. Nesmíme mlčet a ustupovat tam, kde je třeba hájit zájmy

Boží. Modleme se, abychom byli moudrými apoštoly pokoje a svornosti.

2. *Nepřímá práce o pokoj.* Můžeme pro pokoj vykonat velmi mnoho, i když o tom neřekneme ani slůvka, i když se nebudeme za apoštoly pokoje vydávat. Stačí budeme-li věrně zachovávat § 8. druhé hlavy sv. řehole a řídit se jejím duchem.

a) Dobrý příklad. Dobrý příklad působí více, než si někdy myslíme. Sv. František v některých okolnostech přikládal větší význam dobrému příkladu než nejlepšímu kázání. (Jeho »kázání«, když mlčky, ale v hluboké soustředěnosti myslí, šel assiskými ulicemi.)

Dobrym příkladem můžeme posílit dobrého člověka, váhajícího přivést k větší horlivosti, vlažného vyburcovat, kleslému pomoci opět na nohy. Připomeňme si příklad zbožné modlitby sv. Františka, která mu přivedla prvního bratra, b. Bernarda z Quintavalle. Když tento viděl sv. Františka, jak se celou noc modlí, zmizely všechny jeho pochybnosti, všechno váhání a šel za ním.

V čem záleží dobrý příklad terciáře v domácnosti:

Ve vzorném vedení domácnosti a obstarávání všech domácích prací a povinností, pilně, trpělivě, pořádně, pečlivě a přesně.

Ve vzorném chování k členům rodiny a k domácím; k muži, ženě, dětem, služebným a vůbec ke všem, kteří nějakým způsobem k rodině patří. Jak často tu má terciář příležitost k sebezáporu, k přemáhání, lásce, trpělivosti, mírnosti, obětavosti. Musí ustoupit, povolit, odpustit! Nesmí ovšem ustoupit ve správné zásadě. Tam musí zůstat pevný, ale ve způsobu musí zachovat jemnost. Je to pravý, nefalšovaný sebezápor, ale jenom za tu cenu se uchová mezi domácími pokoj a svornost.

Ve vzorné výchově dětí. Důležitý a těžký úkol. Možno říci, úkol nejtěžší, ale též nejzáslušnější a nejkrásnější. Formujeme lidské duše. A tu vidíme s podivem, jak splňují tento úkol rodiny často prosté, četné, když v nich vládne moudrá otcovská ruka a matčina rozumná láska. Děti jsou dnes ohroženy více než jindy, podléhají často vlivu ulice, společnosti. Ale je také naopak pravda, že děti, jejichž rodiče žili podle křesťanských zásad a je v nich pev-

ně vychovávali, že ty děti se aspoň snáze vracejí na správnou cestu, když snad pobloudily, než děti jiné. Příklad rodičů, všech členů rodiny, moudrá pevnost, láska, vážnost a úcta jsou pilíře výchovy. A ty jsou v rodině, kde vládne zákon Boží na prvním místě.

Ve vzorném plnění náboženských a církevních povinností. Je samozřejmé, že se v terciářské rodině přísně světí svátky, že všichni členové chodí na mši sv., zachovávají přikázané posty, přijímají sv. svátosti a denně se modlí. I zařízení bytu prozrazuje katolickou domácnost: na stěně na předním místě visí kříž a obrazy svatých. A jestli chceme obnovit krásný křesťanský zvyk společné modlitby a duchovní četby, pak je to především úkolem terciářské rodiny.

b) Zbožné podniky, a všechno dobré mají terciáři podporovat. — Kde je třeba pomoci, v dobré věci nemají být terciáři poslední. Ať už jde o Katolickou akci, Charitu, o farní pobožnosti nebo skutky lásky k bližnímu, mají být v prvních řadách. Sama terciářská obec jistě je činná v některém oboru apoštolské práce. Zde mají terciáři, a to všichni, pomáhat podle svých sil a svého času. Je to nezdravý zjev, když terciáři chtějí jenom duchovně přijímat a nemají ochotu podporovat vnější činnost obce. Naopak sami se mají nabízet a dané sliby plnit.

c) Časopisy a knihy. Tisk má jistě velký význam pro lidský život. Dnes lidé hodně čtou. Záleží tedy na tom, aby četli dobré věci. Špatné spisy působí velmi zlobně, i na nejlepší lidi. Dovedou duši zcela otrávit.

Dobré knihy, nejenom přímo náboženské, dovedou být kazatelnou, s níž člověk někdy spíše přijme poučení a napomenutí než se skutečné kazatelny. Proto se mají terciáři všemi způsoby stavět proti šíření špatné literatury, ale hlavně pohotově šířit literaturu dobrou. Je to dnes práce velmi nesnadná. Přece však v rodině a mezi známými by se dalo mnoho vykonat.

Terciářská knihovna může v této věci dobře posloužit. Není-li nablízku katolická veřejná knihovna, ať k tomuto účelu poslouží terciářská. Ovšem je třeba ji dobře vést a knihy, které tam jsou,

opravdu znát. Jinak by se mohlo způsobit více pohoršení než dobra. V terciářské knihovně a na stole terciáře nesmějí být jenom zábavné knihy, i když nezávadné. Terciář musí sáhnout častěji ke knihám náboženským, o duchovním životě. Musí se opravdu vzdělávat, nejenom bavit.

Pokud jde o *časopisy*, nesmějí terciáři zapomínat na své řádové časopisy. Dnes jsou jim u nás k dispozici tyto: Pozdrav terciářům, měsíčník vydávaný Otcí kapucíny v Praze; Serafínský prapor, měsíčník, vydávaný Otcí františkány v Praze; Otcové minorité vydávají v Brně oběžník »Pokoj a dobro«. Každý terciář musí znát obsah časopisu své větve. Jinak bude příliš vzdálen života v provincii a cizí tomu, jak Třetí řád žije ve světě. Každé číslo časopisu má být jako dopis, který dostáváme od všech milých bratrů a sester. Je to pouto, které nás navzájem spojuje.

Žít v míru a pokoji není jenom nemít s nikým sváry a nedorozumění, nýbrž znamená pozitivně usilovat o vzájemné porozumění, pomáhat si, účinně se milovat. Tomu mají časopisy napomáhat.

Všemi způsoby se snažit, aby v jeho rodině, v terciářské obci, v jeho okolí vládl opravdový mír a svornost, je tedy stavovskou povinností terciáře.

Příklady

Poslední vůle

Než svatý Ludvík nastoupil svou první křížáckou výpravu, učinil pořízení o svém majetku, poněvadž nevěděl, zdali se vrátí. Dal zjistit v celé své říši, zda-li někomu z poddaných nebylo ukřivděno jeho vinou na majetku, aby to mohl napravit. V závěti postaral se o své děti, určil značné almužny pro nemocnice a kláštery a také svým služebníkům ustanovil služné. Nato vyhledal papeže Innocence IV., vyzpovídal se mu s velikou pokorou, dostal rozhřešení a apoštolské požehnání. Když na druhé své výpravě křížácké byl zachvácen morem a cítil blízkost smrti, napsal pro svého syna, nástupce na trůně, překrásnou závěť, která zasluhuje, aby byla všem terciářům uvedena ve známost. Zní následovně:

»Milý synu, první, k čemu tě napomínám, jest, abys navykal srdce své milovat Pána Boha; neboť bez toho nemůže nikdo býti spasen. Chraň se konati věci, které se Bohu nelíbí, raději strp všemožné potupy a utrpení. Sešle-li Bůh protivenství, snášej je trpělivě a děkuj našemu Pánu a mysl si, že jsi je zasloužil, a jistě ti budou k dobrému. Dá-li ti Pán Bůh zdar, děkuj Mu pokorně a nezpyšni, neboť nesmíme Pána Boha

Jeho dary urážeti. Často se zpovídej a vyvol si za zpovědníka kněze, který tě dovede poučovati o tom, co máš činiti a čeho máš zanechati. Obcuj zbožně službám Božím, srdcem i ústy, zvláště při mši svaté, když jest svaté proměňování. Srdce tvé buď laskavé a milosrdné k chudým, slabým a nemocným, skýtej jim útěchu a pomoc. Nebuď lakomý oproti svému národu a nezatěžuj jej daněmi. Tísni-li něco tvé srdce, řekni to svému zpovědníkovi, tak to snadněji poneseš. Starej se, abys měl ve své družině muže poctivé, nikoliv sobecké. Prchej před společností osob zlých. Rád poslouchej slovo Boží. Ať se nikdo neopovazuje ve tvé přítomnosti mluvit slova, která ke hříchu dráždí nebo svádějí. Netrp, aby se v tvé přítomnosti mluvily řeči rouhavé proti Bohu.

Často děkuj Pánu Bohu za všechna dobra, která ti dává, abys jich zasloužil ještě více. — Koňečně, synu, dej sloužití mše sv. za mou duši a konati modlitby po celé říši a věnuj mně díl zásluhy za všechno dobré, co konáš. Milovaný synu, dávám ti všechno požehnání, jež může dobrý otec dát svému synu, a nejsvětější Trojice Boží a všichni svatí ať tě opatrují a ochraňují ode všeho zlého. Pán Bůh zachovej ti tu milost, abys vždycky plnil Jeho vůli tak, aby byl ctěn skrze tebe a abys ty i já po tomto smrtelném životě mohli býti spojeni s Ním a mohli Ho chváliti věčně. Amen.«

Terciáři, vyplňte předpis svaté řehole o pořízení poslední vůle ihned, neodkládejte!

Dobrý příklad

Svatá Františka Římská. 1. Jak se chovala k svému manželovi. Žila s manželem v takové lásce, věrnosti a shodě, že byli jako jedno srdce a jedna duše. Za celých 40 let jejich manželství nedošlo mezi nimi ani k nejmenší nesvornosti. Manžel Lorenzo byl šťastný po boku své vzorné manželky terciářky. Ovšem padly tu a tam mezi lidmi potutelné poznámky o Františce, mnohým byla její zbožnost směšnou, manžel má prý jí učiniti přítrž atd. Ale manžel byl rozumný muž, nedal se cizími jazyky zmásti, nečinil své choti nejmenší překážky. Tak má býti v každé rodině, a zvláště v rodině terciářské. I muž i žena mají býti hluchými k nešetřeným řečem, které se dotýkají jednoho nebo druhého z nich. Nemají dopustiti, aby takové řeči kazily mezi nimi dobrou shodu.

2. Jak se chovala ke svým dítkám. Pán Bůh dal jí tři dívky, jimž byla matkou svatou. Již před narozením dítěte, když je pod srdcem nosila, se za ně modlila, a když se narodilo, sama je kojila. Hned od útlého věku je pečlivě vychovávala. Jakmile počaly dívky žvatlati, učila je vyslovovat jméno Ježíš a Maria, učila je pohlížeti k nebi a na obrazy Krista Pána a Panny Marie a učila je spínati ručky k modlitbě. Mluvila k nim řečí, již dovede mluvit jen zbožná matka, o Pánu Bohu a svatých věcech, poněvadž byla přesvědčena, že srdce dítěte jest měkké jako vosk a že čím spíše se začíná po křesťanskou vychovávat, tím jest lépe. Ačkoliv své dívky velmi milovala, chránila se je hýčkati. Vážným pohledem a lehkým pokáráním stavěla se na odpor, když u dítěte se projevovala svévole a hněv, a nedala si od dítek ničeho vynutiti ani jejich netrpělivostí, ani jejich pláčem. Každou chybu kárala bez milosrdenství. Jestliže jí lidé vytýkali, že kárá stvoření, které ještě plně neužívá rozumu, odpovídala: »Dítě má aspoň tolik schopnosti, aby si navykalo se přemáhati; zakořenili-li se to v něm hodně brzy, zůstane mu to pro celý život.« Dobré výsledky v budoucím životě potvrdily, že dobře a správně jednala.

Třeba tu poznamenati: Jsou terciářky, které chtějí býti vzorem zbožnosti a činívají si přísné výčitky, jestliže opominuly pomodliti se krátkou modlitbu některého bratrstva, ale ve vychovávání dítek jsou daleko za svatou Františkou; všecko svým dítkám přehlížejí a chyby jejich, ano i těžká provinění a hříchy na nich netrestají.

3. *Jak se chovala k příbuzným.* Františka byla radostí a útěchou všech v rodině, byla poutem, které všechny pojilo ve vzájemné lásce. Rodiče manželovi ji milovali, a ona je ctíla a milovala. Rovněž ji miloval starší bratr manželův a jeho manželka Bannoza. Mezi Bannozou a Františkou bylo věrné přátelství po celých 38 let a bylo jim oporou v různých křížích, jimiž je Pán Bůh navštívil. Františka byla tak opatrná a moudrá, že nikoho z rodiny neurážela; nebyla panovačná tak, aby od nikoho nepřijímala radu, ani zase nebyla tak zbabělá a povolná, aby z ohledu na lidi Pána Boha urážela. To jest velmi důležitý bod v rodinném životě a velmi těžké umění; se všemi členy příbuzenstva žíti ve svatém pokoji, bez umíněnosti anebo bez zbabělé povolnosti.

4. *Jak se chovala k podřízeným.* Františka řídila celou domácnost s láskou, ale také pevnou rukou. Uměla tak rozdělovati práci, že každému ze služebných bylo možno konati náboženské povinnosti. Vypukli-li mezi služebnými spor, ihned hleděla rozvaděné uklidniti a usmířiti. Byla sama tak pokorná, že požádala za odpuštění ty, o nichž myslela, že je tvrdým slovem urazila. Ale viděla-li nebo slyšela-li urážeti Pána Boha, tu přísně zakročila, ať to byl kdokoliv. Onemocněl-li někdo v domě, byla mu Františka pečlivou ošetřovatelkou; i nejposlednější služebnou opatrovala s takovou láskou, jak svou vlastní sestru nebo matku; bylo-li třeba, zavolala zavčas k nemocnému kněze.

Chceme-li celý životní program svaté Františky krátce vyjádřiti, musíme říci, že dbala rady, kterou kdysi Raguel a jeho manželka dali Saře, nevěstě mladého Tobiáše: »Cti tchána a tchyni; miluj manžela; služebné moudře veď; dům dobře opatruj a sama sebe bez úhony zachovávej!« (Tob. 10, 13.) Františčin příklad nezůstal bez dobrých následků. Mnohé římské ženy kráčely v jejích stopách. I příklad dobrých matek terciářek v našich rodinách účinkoval by výborně na jiné matky, jen kdyby bylo mnoho takových příkladů!

Zbožné podniky

Svatá Hyacinta Mariskotti zavedla v kostelích svatého Bernarda a v kostele řádu oblátů, jež založila, slavné a veřejné uctívání nejsvětější Svátosti oltářní o posledním čtvrtku před Popeleční středou (o tak zv. Tučném čtvrtku) a o třech posledních masopustních dnech (ostatky), aby se lid mohl modliti za obrácení hříšníků a tak byl odveden od rozpustilých radovánek. Výlohy sama opatřila a vyprosila.

Japonští mučedníci III. řádu podporovali pilně misionáře v díle misijnářském. Protože dobře uměli domácí řeč, znali tamější lid, jeho život i zvyky, byli japonští terciáři vhodnými katechety. Obětavě, nebojíce se smrti mučednické, vyučovali své krajany svatému náboženství katolickému. Majíce poklad pravé víry, chtěli, aby se ho dostalo také jejich krajanům, neboť pravá víra jest základní podmínka pro věčné spasení, jak se modlil Kristus Pán: »Tento jest život věčný, aby poznali Tebe, samého pravého Boha, a kterého jsi poslal, Ježíše Krista. (Jan, 17, 3.)

Sv. Brigita. V roce 1350 přišly veliké zástupy poutníků do Říma, aby získaly odpustky milostivého léta. Brigita se horlivě přičiňovala, aby

v poutnících, mezi nimiž byli také poutníci ze Švédska a Norvéžska, roz-
nítla pravého ducha pobožnosti a kajícínosti. Pán Bůh užíval jí po dobu
jubilea jako nástroje, aby nesčetné duše vyrval věčné záhubě. Pán Bůh
jí tak pomáhal, že jejím usilováním roznítla se zbožná horlivost věřícího
lidu v takovém stupni, že v Římě nebylo dosti zpovědníků, aby mohli vy-
zpovídati tak veliké množství kajících hříšníků. Brigita byla v Římě stře-
diskem všeho duchovního života a její vliv na všechny vrstvy obyvatel-
stva přinášel nevypověditelné požehnání.

Katolická akce v benátské diecési má mezi 9.500 mužskými členy té-
měř 4.500 terciářů.

Četba: *Legenda tří druhů*, str. 210—212; *Ideály sv. Františka*, *Františ-
kánská životospráva*, *Františkánské dílo míru*.

IX. LÁSKA PŘÍVĚTIVÁ — TERCIÁŘOVY ŘEČI

§ 9. *»Ať pečlivě osvědčují přívětivou lásku jak mezi sebou, tak i k nečlenům. Kde jen mohou, ať se vynasnažují, aby všude rozepře urovnali.«*

Hle, vrchol Františkova zákonodárství! Zlaté pravidlo a trůn, k němuž ostatní tvoří jen stupně. Proč? Protože pravý terciář se nepoznává podle škapulíře a pásku, podle návštěvy shromáždění a podle generální absoluce, ale podle lásky. V lásce jsou obsaženy všechny ctnosti, které ona proměňuje a zachovává. A jen ona umožňuje práci pro spásu bližního. Sobectví rozdvouje, láska spojuje. Sobectví vede k nevěře, láska přivádí svět ke Kristu. Křesťanství se nešířilo především důkazy rozumovými, nýbrž láskou. Zde máme klíč k působnosti na obnově křesťanství. Jako Kristus chodil všude dobře činně, — tak musí jednat i ten, jenž jde ve šlépějích nejdokonalejšího následovníka Kristova. »Bratři, radujte se, zdokonalujte se, povzbuzujte se, smýšlejte jednotně, žijte v pokoji a Bůh pokoje a lásky bude s vámi...« (Pavel ke Korint. 2, 13.)

Je jisto, že tento předpis řehole ještě nikdy nebyl tak závažný, jeho plnění nikdy tak žádoucí, jako právě ve smutných dobách dneška. Jsme svědky nevraživosti, pomstychtivosti, nenasytlosti. A ta »přívětivá láska« se nám zdá býti něčím tak ubohým, tak slabým, tak beznadějným, že bychom se chopili raději moderní zbraně, abychom jí bojovali proti svým odpůrcům. Zdá se nám vydatnější, silnější, energičtější a prospěšnější. Odmítneme-li však toto pokušení, které nás svádí k odpadu nejen od příkazu řehole, ale od praporu Kristova, pak nám nezbývá nic jiného, nežli pozvednouti tuto standartu, v dnešní době tak podivnou. My víme, že »láska přívětivá« nezáleží v milých úsměvech ani v dokona-

losti společenské formy, nezáleží v politickém stranictví ani v hlučných »hádkách o víru«. V čem tedy bude záležeti naše »láska přívětivá«?

Písmo svaté vypravuje ve třetí Knize královské: »...a aj, Hospodin jde tudy a vítr veliký a silný, podvracející hory a rozrážející skály, šel před ním; ale nebyl v tom vichru Hospodin. A po větru zemětřesení; ale nebyl v tom zemětřesení Hospodin. A po zemětřesení oheň; ale nebyl v ohni Hospodin. A po ohni hučení větríku tichého... — aj, hlas k němu řkoucí: Co zde děláš, Eliáši?« (3. Kniha královská 19, 11—13.)

V živelných bouřích nebyl Hospodin, ale v šumotu tichého větríku. Duše lidí, naplněných nenávistí, lidí, žijících v ustavičném popírání a pochybnostech, jsou nemocné, nešťastné duše. Zakusily mnoho zklamání, duše ty bývají smutné až k smrti, i když navenek se zdají veselé a spokojené. A k těmto duším, k nimž jsme vázáni nerozlučitelnou páskou lidství, které jsou dušemi bratrskými a sesterskými, k těm tedy nutno přicházeti jemně a tiše s otázkou Hospodinovou: »Co zde děláš?« Mnozí snad namítnou: »Ale oni ti lidé bývají někdy nedůtkliví, falešní, zlostní...!« Je to pravda. Dlouhá bolest, dlouhá krutá bída, ať hmotná, ať duchovní, ty vždycky působí neblaze na duši člověka. Nutno míti velmi mnoho porozumění, proč ti lidé nejsou lepší, slušnější, zdvořilejší. Když zvíme příhody jejich života, všechnu tu nevšímavost, ba zlobu jejich okolí ve věku dětském i později, všechno jejich marné snažení, pak pochopíme... a všechno odpustíme. Vždyť i oni mají stížnosti a jejich oči i ústa žalují: »Proč jste tak chladní k naší bídě hmotné a mravní? Proč vaše dobročinnost nás někdy dovede i uraziti svou necitelností? Proč nám dáváte jídlo, které sami byste nevzali do úst, proč oděv, který byste na sebe nemohli nikdy obléci?« — Hle, řada otázek, bohužel, ve skutečnosti zjištěných i oprávněných. To není »přívětivá láska«, jejíž výkony vyvolávají tyto bolestné otázky.

Láska přívětivá se snaží mírniti nenávist mezi lidmi. Činí tak cílevědomě a v souhlase s institucemi, které si vzaly za úkol

pomáhati bližním v jejich soužení. Pro terciáře je to na př. práce v Apoštolátě a pro Apoštolát, za jeho vedení a dle jeho směrnic. Zúčastniti se může každý, a to jak činností přímou, tak i pomocnou. Je to v první řadě modlitba a dobrý příklad. Křesťan, který svými skutky zapírá své jméno, je velikou překážkou každého apoštolátu. Pak ovšem je málo platno konati zbožné skutky, choditi na pouti, agitovati, když v hodině pokušení katolík jedná nekřesťansky. Selže-li katolík zejména tam, kde jsou na něho obráceny oči mnohých lidí, tam je pokažena práce apoštolská nadlouho a hluboce. Tato nedůslednost zůstává dlouho v paměti lidí. Je to i přirozené. Jedná-li katolík důsledně jako katolík, není na tom nic divného, opak je však nápadný. Všecko pak je práce tichá, která vyžaduje často více energie nežli ostrá debata, zesměšnění odpůrce a pod. Naší zbraní a heslem není »trumf za trumf, ale »láska přívětivá«.

Terciáři nesmí dostačiti, aby se varoval velkých a malých hříchů proti lásce k bližnímu, jako jest nenávisť, nesmířlivost, pomluva, nactiutrhání, nepřízeň a nelaskavé řeči. Když jen bližnímu neubližuje, když jen k němu sladce mluví, ale jinak se o něho nestará. To je málo, to je jen něco záporného! Je třeba »lásky přívětivé«! Takové hřejivé, získávající lásky, jež je obrazem lásky Kristovy. A nesmíme ji prokazovat pro lidskou chválu, její důvod musí být hluboký, tato láska musí být ovocem Ducha svatého v našich duších. To je výtečně řečeno: přívětivá láska. Máme tedy přátel dobro jiným a snažiti se o to, nikoliv abychom z toho měli prospěch nebo abychom si tak zajistili vlastní klid, abychom se lidem zdáli dobrými a aby nás rádi viděli, nebo dokonce abychom tak jednou postoupili do představenstva, — nýbrž z lásky. Ó, jak daleko míří tato prostá, dobrá slova! »Mezi sebou«, praví řehole. To znamená: mezi členy řádu; neboť se nemáme marně nazývat »bratři a sestry Třetího řádu«. Ano, kdyby byla mezi námi vpravdě veliká láska, byl by náš řád velikou mocí! Pomysleme jen: v jedné farnosti je asi 20, 50 nebo dokonce 100 a více terciářů, a ti všichni by se milovali a nemohli by ani snést, aby kdo z nich trpěl nouzí, ano, taková řeholní obec

by byla pravým štěstím, i kdyby polovina jejích členů sestávala z vyřazených, churavých babiček a nemajetných drobných pensistů. Jest až neuvěřitelné, jak málo jmění je třeba tam, kde je vzájemná láska, a jak mnoho je třeba, kde není lásky.

»I k nečlenům!« Především vůči všem jiným náboženským sdružením, na př. jednotlivým kongregacím. Osvědčovati přívětivou lásku Mariánské družině znamená: těšiti se, když zkvétá, jsou-li její slavnosti krásné a dobře navštívené. Závisti se musíme zcela odříci; ta nemá nic společného s »přívětivou láskou«. Drobné revnivosti mnoho pokazí a našemu řádu neprospějí a samozřejmě ani na druhé straně nezplodí nic dobrého. Víme, že papežové i církve svatá mají pro Třetí řád nejsrdečnější blahopřání. Právem náleží Třetímu řádu první místo přede všemi laickými náboženskými sdruženími. Co však pro nás znamená: »Právem?« Chce-li tomu kde duchovní správa jinak, protože snad jí leží Mariánská družina více na srdci nebo protože družina byla v osadě dříve než Třetí řád, dobře, nehádejme se dlouho a naše povolnost nám prospěje více než umíněnost.

Potom se vztahuje přívětivá láska i na ty, kteří »nejsou při ničem« a kteří by snadno mohli býti považováni za poněkud »podezřelé ovečky«. Nuže, jakkoliv výtečný jest Třetí řád nebo Mariánská družina nebo některý katolický spolek, nikde není příkaz, že je nutno k nim náležeti. Potom se však přívětivá láska nesmí zastaviti ani před »hříšníky«, před nevěřícími, před »kacíři« (skutečnými i domnělými) a před protivníky církve, ba ani před odpůrci Božími, neboť svatá řehole nepraví: »Osvědčujte přívětivou lásku druhým s výjimkou...« Nezná výjimky. Proto musíme býti opatrní v úsudku i v řeči. Ostré jazyky nejsou jistě ve službách přívětivé lásky, nýbrž pýchy, farizejství, nenávisti. A praví-li sv. řehole: »Ať pečlivě osvědčují přívětivou lásku,« pak musíme dobrou pověst svých bližních, byť byla již zpola rozbitá, nositi opatrně a šetrně jako porcelán a jako jemné sklo, jako něco, co nám velmi leží na srdci. Však mi rozumíš: to se již týká myšlenek, netoliko jazyka.

§ 10. »Přísahati nemají nikdy, leč jen v případě nutném. Oplz-

lých řečí, jakož i dvojsmyslných, kluzkých žertů ať se všemožně chrání. Na večer nechť zpytují své svědomí, zdali snad něčeho takového lehkovážně se nebyli dopustili. Stalo-li se tak, nechť chybu kajícíností napraví.»

Posvěcení života je záležitostí vnitřní, jež se děje v tichu a samotě. Avšak život nás staví do společnosti. Jaké moudrosti a síly je zde třeba, aby neutrpěl duch serafické lásky a mravní vážnosti! Vzpomeňme si, jakou úctou byl proniknut assiský světec k Pánu Bohu! Stále si byl vědom jeho přítomnosti a nebylo mu možno, aby nejednal pod pohledem Boha vševidoucího. Byl tak proniknut bázní Boží, že již pouhé vyslovení jména Božího ho naplňovalo úctou a láskou. Nemohl vidět, když se napsaná jména Boží nebo slova Boží vůbec povalovala na nepatřičných místech, poněvadž tím byla zneuctěna. Nařídil, aby byla sebrána a uložena na slušném místě. Tak je jistě jeho velikou touhou, aby i všichni jeho následovníci byli proniknuti bázní Boží a jejich řeči aby odpovídaly tomuto smýšlení. Proto nařizuje, aby se terciáři varovali každého zneuctění jména Božího. Především zbytečnou přísahou.

Lidé mají většinou přísahu v úctě, i když nejsou o ní dobře poučeni. Pokládají ji za něco vážného, k čemu se nesmějí odvážit jen tak lehko. Právem! Přísaha je skutku slavnostní náboženský úkon, jenž má býti vykonán jen v důležité věci, a to v záležitosti spíše veřejné a úřední než soukromé. Obyčejně bývá nařizována soudem světským nebo duchovním. Užívá-li se přísahy jinak, jest nebezpečí, že bude spíše urážkou než poctou Boží. Vždyť přísaha znamená brát za svědka samého velikého Boha, abychom tak prokázali, že mluvíme pravdu. Jaká to tedy veliká urážka když bereme Boha za svědka ve věci buď malicherné nebo ne zcela jisté a pravdivé. Ani přísežné zaklínání není dovoleno, tím spíše terciář se ho musí vyvarovat. Mnozí lidé při sebenepatrnější příležitosti mají na jazyku zaklínání, jako: »Bůh ví!« — »Na mou duši!« — »Jak jest Bůh nade mnou!«

Pozorujme hluboké kořeny, z nichž prýští zákazy o zneuctívání jména Božího! Z vědomí velikosti Boží, z živé víry v Boha, z hluboké úcty k němu. Srovnejme však pouhým lidským způsobem:

Kdyby na příklad stále někdo zbytečně vyslovoval naše jméno, třeba ještě ve hněvu nebo ve zlosti, jak by se naše drahé »já« tím cítilo hluboce dotčeno. Jak bychom to pociťovali jako osobní urážku. A teď si vzpomeňme, že velmi lehko vyslovujeme jméno Boží nadarmo, lehkomylně, — a že je to zvykem i u křesťanů hodných a zbožných. Svědčí to nejen o neúctě, ale i o malé víře. Ale když na příklad řekneme uvědoměle a s přesvědčením vděčně Bohu díky! Zaplať Pán Bůh! Jak Bůh chce! jest to uctivé a dětinně krásné uznání Boží dobroty, výraz opravdové odevzdanosti. K tomu nás sv. Jakub výslovně vybízí.

Vědomí přítomného Boha a úcta k němu vede k přímosti charakteru, k otevřenosti povahy, k upřímnosti v řečech i skutcích. Tato upřímnost je evangelická ctnost, které nás učí Spasitel: »Ale já pravím vám, abyste nikterak nepřísahali, ani skrze nebe, nebo trůn Boží jest; ani skrze zemi . . ., ani skrze hlavu svou . . . Ale řeč vaše budiž ano, ano, ne, ne, — což pak nad to jest, od zlého jest.« (Mat. 5, 34—37.)

Lehkomyslná přísaha jest nejen neúctou k Bohu, ale jest i úplně zbytečná u lidí, kteří vždy mluví pravdu. O kom se ví, že to nebere s pravdou vážně, tomu se nevěří, i kdyby přísahal. Lehkomyslné přísahy nejsou vlastně potvrzením pravdy, nýbrž naopak budí podezření, že ten, kdo jich užívá, má oprávněné obavy, že se mu nevěří. Řehole tedy chce říci: Terciáři mají zakázáno lehkomylně přísahati, zbytečně se zaklínati, poněvadž jsou tak přímého charakteru, tak upřímní ve svém jednání, tak vyzkoušené spolehlivosti, že by bylo urážkou, kdyby někdo chtěl pochybovati o jejich pravdomluvnosti. Terciářská řehole chce vychovávat charaktery. Tím, že uvádí své členy do Boží blízkosti, tím právě charaktery tvoří a tím také zavádí do soukromých i veřejných vztahů lidí zásady důvěry, upřímnosti, jistoty, spolehlivosti a charakteru. Upřímnost je známkou dítek Božích, tak jako lež je známkou dítek ďáblových. A kdo chce být více dítětem Božím než dítě Františkovo? Společenský styk klade na terciáře značné požadavky. Duch evangelia odporuje duchu světa. A přece je to povinností terciářovou, aby do plytkého, lehkomylného, volného

způsobu života vnášel mravní a křesťanskou vyrovnanost, jež se odráží ve slovech i v chování.

Volné řeči, byť ne výslovně necudné, dvojsmyslné poznámky, kluzké žerty a anekdoty jsou ve společnosti něčím běžným. V určitých společnostech se užívá výrazů a vtipů hodně šťavnatých. V továrním ovzduší jsou na denním pořádku a jest nutno si to říci. Mnohá dívka si snad neuvědomovala toto nebezpečí a zle doplatila svou nevinností za krátkou dobu na tuto neopatrnost. Její duše se podobá brzy jakoby zřícenině dobra a krásy. I nejlepší lidé mohou být brzy svedeni v takovém ovzduší. Málokteré nebezpečí je tak nebezpečné jako nečisté řeči a žerty. Kdyby se někdo před námi dopustil hodně nízkého mravního skutku nebo kdyby nám někdo předhodil, že bychom byli schopni se ho dopustiti, odvrátili bychom se od něho s ošklivostí. Kluzkým řečem však nasloucháme často bez výčitek svědomí a bez obrany. A přec jimi vpíjíme, vdechujeme do sebe jed, který neúčinkuje okamžitě, ale otravuje jistě.

Toto upozornění není zbytečné pro terciáře, který nežije za branou klášterní klausury. Chodí mezi lidmi dvacátého století. A má nadto ještě uloženo těmto lidem ukazovat něco vyššího a povznášet je nad kluzké žerty kabaretů. A nemylme se! Nechceme z terciářů učinit škarohlídy! Nezakazujeme dětem milého pěvce radosti veselou povahu a nevinný žert. Radostnost je dokonce úrodnou půdou, v níž se daří dobru. Ale rozlišujeme: radostnost a rozpustilost a nevázanost, dobrý vtip a kluzký, dvojsmyslný žert. Jazykem buď vykonáme veliké dobro, když rozdáváme útěchu, posilujeme odvahu, pronášíme poučení; ale i nesmírné zlo, když jím špiníme čest a dobré jméno a oplzlými řeči kazíme nevinnost v duších. Není divu, že právě zde nás vyzývá řehole k velké bdělosti.

Jistá opravdová žena, jež vedla pevný duchovní život, prohlásila: »Když večer zpytuji svědomí, poznávám, že nejvíce hříchů se dopouštím jazykem.« Je nutné, abychom zpytovali svědomí dobře v tomto ohledu. Nejde o malou věc: vždyť všechno úsilí našeho duchovního života směřuje k věčnosti, a dá-li si člověk

velikou práci, když má uspořádat záležitosti obchodu, aby neprodělal nebo nepřišel o všechno, tím spíše bychom tak měli činit v záležitostech duše. Jednou vydáme počet z každého slova! Kdo se dovede dobře pozorovat, pozná přesně složení své duše jako jemný stroj, který se také naučí spravovat, řídit.

Bud' naším pevným pravidlem: Denně budu zpytovat svědomí, v čem a proč jsem se odklonil od přímé cesty k Bohu. — Denně budu zpytovat, zda v určité pro mne nebezpečné chybě se polepšuji. Často i nepatrná ale navyklá chyba jest příčinou velikých pádů. »Kdo pohrdá malými věcmi, znenáhla padne.« Jaká to připomínka, abychom neklesali do hříchů jazyka, aby ty nebyly příčinou našeho pádu. Proto se denně zpytujeme o těchto hříších a pak hledme smýt upřímnou lítostí všechny viny. Uložme si hlavně za hříchy jazyka citelné pokání a pevně si ustanovme, že se jich druhého dne vystříháme. Pokání musí bolet. Nestačí pomodlit se tři Otčenáše a dost! Uložit si pokoření, přiznání, dvojnásobnou laskavost, napravení pomluvy a nactiutrhání, odprošení. Takové úkony potom vedou k nápravě.

»Kdo kříž svůj na sebe nebere a mne nenásleduje, není mne hoden,« řekl Kristus Pán. Kříž, něco, co bolí, to brát na sebe za své viny, je třeba. Kolika chyb se denně dopouštíme! Dobrovolným pokáním za ně usmiřujeme Pána Boha. Zadívejme se na vzory svatých! Nejsme zahanbeni jejich opravdovostí pokání? A jistě toho nelitují na věčnosti, že si odpykali své viny na zemi. A tak ani horlivý terciář nečeká, až mu kněz na místě Božím udělí pokání, nýbrž sám, dobrovolně si ukládá a koná za hříchy, hlavně za hříchy jazyka, upřímné pokání.

Četba: Ideály sv. Františka, Františkánská bratrskost; Legenda, str. 170.

X. TERCIÁŘSKÁ POSPOLITOST.

§ 11. *»Ti, jimž to nečiní obtíže, buďte denně přítomni mši svaté. K měsíčnímu shromáždění, jež představený řádu ohlásí, ať se dostavují.«*

Zde se už řehole neobrací jen na jednotlivé členy, nýbrž na celou řeholní obec. Spojuje zde dva zdánlivě nesouvislé požadavky: co možná denní účast na mši svaté a povinnou účast na měsíčním shromáždění. Co tím sleduje? Je si hluboce vědoma, že právě tyto dva úkony vnitřně spojují, takřka stmelují místně i společensky často vzdálené členy řádu v pevný duchovní celek. Vede ji k tomu tedy touha po jednotě obce. Tím se jaksi podobá terciářská obec klášterní s její společnou konventní mší svatou a společným pravidelným shromážděním při klášterní kápituře. To dvojí totiž tvoří pro každou řeholní rodinu prostředky, jimiž se pěstuje dobrý řeholní a společný život. Proč chodí terciář na mši svatou, není třeba podrobně vysvětlovat. Ten, kdo se hlásí do tak vážného náboženského útvaru, jako je Třetí řád, je jistě o její nesmírné ceně poučen. Ale přece je nutno uvědomit si její podstatu a cenu vzhledem k oné žádoucí jednotě, kterou mše svatá uskutečňuje.

Oběť mše svaté jest věčné a skutečné zpřítomnění krvavé oběti Ježíše Krista na kříži nekrvavým způsobem na oltáři, jest týmž obětním úkonem, jak se stal na kříži, ale zároveň vždy novým úkonem oběti, opakovaným jeho zpřítomněním. Jest v nynějším řádě největším úkonem vůbec a nic se neděje a díti nebude většího, není světovější události než znovuopakovaná oběť Kristova ve mši svaté. A pro tento nesmírný děj, proto, že jest pramenem a dárce všech ostatních svátostí a milostí, všeho, co Bůh činí lidstvu i jednotlivci..., neboť jedině v ní se nám dává

Ježíš Kristus, dárce všeho ostatního, proto je nejvýš nutno, abychom ji viděli, abychom při ní byli, abychom se s ní spojovali s plným porozuměním. To spočívá v tom, že ve mši svaté nevidíme především modlitbu, nýbrž podstatný děj; tento děj jest v jejích třech úkonech: v obětování, v proměně a ve spojení. Tento trojí děj musíme mít především na paměti při každé mši svaté. Jest krásné a dobré modliti se s knězem modlitby mešní, ale není to nutné, ano není to nejlepší, ztratíme-li pro slova z mysli sám děj. Nadevše si však upevněme v mysli tyto myšlenky a úkony při offertoriu, kdy přinášíme s celou Církví svatou a s celým svým řádem svůj obětní dar. Avšak obětní dar byl vždy pouze zástupcem toho, kdo obětuje, u vědomí, že má býti vlastně obětován a zničen v oběť úcty a smíru člověk sám. Obětní dar tedy zastupuje člověka, a my tudíž v hostii a kalichu podáváme vlastně sami sebe. To je význam obětování.

Při proměně pak sestupuje sám Bůh, neboť naše oběť nikdy není Boha důstojná a za hřích úměrná. Úměrná oběť musí být nekonečná. I sestupuje Syn Boží a proměňuje naši oběť ve svou oběť a tím ji činí obětí kříže a dodává jí ceny nekonečné. Ó velikosti a množství slitování! Bůh nám přichází tak podstatně ku pomoci a z naší oběti, to jest z nás, činí oběť svou, to jest sebe.

A ve svatém přijímání vrací nám Ježíš Kristus plody své oběti a naplňuje nás jejími účinky, které především v tom spočívají, že se s námi spojuje, že nám dává svůj život a své působení, takže žijeme a jednáme nadpřirozeně; potom že nás vtěluje do svého těla, jehož jest hlavou, do církve svaté. Tak nás s tímto tělem a v tomto těle, které jest jeho, učinil v sobě syny Božími a členy života Nejsvětější Trojice na věky. Vkládejme tedy tyto myšlenky a úkony duše do mešních modliteb a hledejme je v jejích znění. Připravujme se na mši svatou rozjímáním mešních modliteb, připravujme se tím, že sebereme všechny své práce, bolesti, křivdy, nepochopení, každý úder svého srdce, své touhy, abychom je mohli takto s plným vědomím při offertoriu vložit na obětní patenu a do kalichu, aby tak byly spojeny v proměně s obětí Ježíše Krista.

Jak hluboce zasáhne pak mše svatá do našeho denního života, jak osvítlí jeho běh, práci a otřesy, když pamatujeme, že vše položíme ráno v oběť Bohu a on ji promění. Mši svatou obětuje ve spojení s celým řádem. Tak posvětlíme svou denní práci nejlepším způsobem. Je důležité, aby i chování člena Třetího řádu při mši svaté bylo důstojné, ale nenucené, aby jeho zbožnost nebyla odpuzující. Proto se varujeme všeho nápadného, přezbožného spínání rukou, hrbení se, kroucení očí, neúměrných poklon. Chtějme být právě chováním v kostele vzorem. Varujeme se pohoršlivého zvyku mnohých zbožných duší, které si oblíbí určité místo při mši svaté, a to většinou na kraji lavice, a nikoho na ně nepustí. Nezavádějme ve farním kostele žádnou zvláštní pobožnost nebo zvyky. Nepřekřikujme, neprotahujme slabiky při společných modlitbách nebo při zpěvu. Hledme, aby náš hlas splynul s ostatními.

Terciář má mít pro mši svatou zvláštní porozumění a věnovat i vnějšímu chování pozornost. Vždyť málo světců tak horlivě konalo a pěstovalo pobožnost k Nejsvětější Svátosti, která se připravuje při mši svaté, jako sv. František. Hořel každou žilkou svého srdce žárem lásky ke Kristu Pánu v Eucharistii a tak by si byl pokládal za neomluvitelnou nedbalost, kdyby nebyl býval denně na mši svaté. Byl-li nemocen a nemohl jít do kostela, prosil kněze, aby mu ve světnici sloužil mši svatou. Když ani to se nedalo provést, dal si aspoň předčítat evangelium ze mše svaté toho dne a tak aspoň duchovně byl účasten mše svaté. (Viz »Oběť Kristova a oběť naše« od P. Dr. Jana Ev. Urbana. Krátký výklad v »Mši sv. v obrazech« od P. Hilarise OFM Cap.)

Měsíčnímu shromáždění musí být terciáři přítomni, jak poznáváme z přísnosti předpisu řehole. Tato povinnost má být kontrolována. Církev svatá má jistě závažné důvody, aby potvrdila tento příkaz, neboť shromáždění jest výborným prostředkem k zachování řeholního života. Měsíčním shromážděním rozumíme církevní shromáždění členů terciářské obce. Je to jakási obdoba shromažďování křesťanů v prvních dobách křesťanských. Tu se cítí členové řádu vskutku jako členové jedné rodiny a toto vě-

domí pospolitosti posiluje a povznáší každého člena. Účast na shromáždění je výrazem a známkou jednoty ducha a jednoty lásky. Všichni mají týž cíl, tvoří jakoby jednu rodinu, a tak je nutno, aby se tato vnitřní spojitost jevila i navenek a aby se posilovala.

Tato měsíční povinnost není obyčejnou církevní pobožností všeobecnou, nýbrž má ráz Serafický. Kněz káže obyčejně o svatém Františku, o Třetím řádě, o jeho svatých a blahoslavených následovnicích. Vštěpuje členům Serafické ctnosti, lásku, pokoru, chudobu, pokojnost, učí je pracovat pro Boha hlavně tím, aby se sami předělali na lidi Kristovy a potom svou osobností všude do každého prostředí vnášeli ducha a zásady Kristovy. Serafický ráz mají i písně a modlitby. Všichni jsou si oddáni vzájemnou Serafickou láskou. Konají se modlitby za zemřelé členy. Tedy k vycvičení a pěstění řeholního ducha je shromáždění velmi důležité. Ale je i hlavním prostředkem k udržení řeholní kázně. Jen tak je možno provést předpisy řeholní kázně, poněvadž jsou terciáři přítomni před svým ředitelem. Zkušenost dokazuje, že terciáři ztrácejí řeholního ducha, zanedbávají-li měsíční shromáždění. Zvlažní, stávají se lhostejnými a odcizují se vnitřně svému řádu a pak i lehko od něho odpadnou.

Terciář jako člověk, žijící den za dnem ve stálém styku se světem, by lehko ztratil řeholního ducha, kdyby jej v sobě neoživoval měsíčním shromážděním. Vsední život a okolí uspává snadno vědomí řeholní, shromáždění je probouzí. A jaká je to škola lásky! Lásky praktické, žité. Snad v žádném jiném sdružení není k ní tolik příležitosti. Tam, kde jsou lidé seskupeni podle stavu anebo je pojí pouze určitá činnost, scházejí se většinou účastníci stejného společenského postavení a zájmů i občanských. Třetí řád však, který je takovou jedinečnou obdobou shromáždění prvokřesťanských, kde stával pán vedle otroka a největší boháč vedle žebráka, jak o tom čteme v překrásném díle Wiesemannově Fabiola, také sdružuje v sobě v pevné jednotě křesťanské lásky lidi všech stavů, různých společenských tříd a věku. Ministr stojí vedle chudobné ženy — vzdělaný vedle pros-

tého, nikdo se nejen nevyvyšuje nad druhého, nýbrž všichni touží nabýt a ukazovat celým svým jednáním ducha svatého zakladatele řádu, chudého, pokorného Františka. Jaký to povzbuzující a dnes jinde takřka nevídaný zjev, když jsou všichni naplněni týmž nadšením, toutéž touhou po ctnosti, toutéž láskou k Pánu Bohu a k duším, pro něž chtějí pracovat, za ně se modlit a obětovat.

Na shromážděních slyší terciáři o záležitostech své obce, o jejich potřebách, pracích, starostech a o tom, co se vykonalo dobrého. Při něm se obvykle konají oblázky a řeholní profese, a tak se terciář těší i ze vzrůstu řeholní obce, cítí s ní a nabývá opravdového a vřelého zájmu o ni. Jaké to povzbuzení, aby se snažil vzorným životem přivést na tuto cestu duchovního života hodné lidi.

Každý spolek a každý ústav, má-li prospívat, musí mít i svůj vlastní způsob života. Jeho záležitosti musí být čas od času znovu probírány a upravovány podle současných potřeb. V klášteřích je zvykem, že se čas od času konají tak zvané kapituly, při nichž buď všichni členové nebo alespoň velká většina se společně radí, jak by se měla opět obnoviti uvolněná kázeň, jak by měl řád lépe, více a účinněji pracovat, a hlavně jak by se oživil nebo prohloubil řeholní duch, jak již v prvních letech řádového života svolával svatý Otec František dvakrát do roka řádové kapituly do Porciunkule, kde se zachovávala přísná řeholní kázeň, aby tím byli povzbuzeni bratří, rozptýlení na apoštolských cestách. Tyto kapituly byly vlastně jediným velikým spojením řádu, při nichž svatý František povzbuzoval ohnivě k dokonalému následování evangelia a projednávaly se nové potřeby. Něco podobného se děje při měsíčním shromáždění: oživuje a prohlubuje se duch, probírají se vnitřní záležitosti obce, ale i vnější potřeby, jako je návštěva nemocných, práce pro kostel, péče o chudé a pod.

Terciáři se mají na shromáždění připravit. Podle přípravy se řídí milosti, jež dostanou. Už den předtím by si měl každý uvědomit, že opět musí otevřít svou duši pro působení Ducha svatého, že se musí disponovat větší sebraností mysli, že si musí

překontrolovat, jak splnil předsevzetí, které si udělal při posledním shromáždění, a jak vykonal úkoly, jež byly při posledním shromáždění uloženy. V den shromáždění by měl přijmout svátosti. Tak si to také přeje církev svatá, když uděluje v den shromáždění plnomocné odpustky.

Nová předsevzetí, nová povzbuzení, odpustky — tak se vracejí terciáři opět ke svým denním povinnostem.

Terciářské shromáždění není přístupné každému bez rozdílu. K účasti na něm jsou oprávněni pouze členové řádu. Ředitel má dbáti o to, aby nebyl nikdo jiný připuštěn. I členové mají právo k tomu, aby věci, které se jich týkají, byly projednávány jen v uzavřeném kruhu členů. Představený obce má sice právo pozvati na shromáždění podle svého uvážení lidi upřímného zájmu o řád a schopné přijetí. Užije však tohoto práva jen výjimečně a v případech zcela spolehlivých. Zkušenost dokazuje, že mnohá řádová obec upadala pro zahnízděný nešvar, že řeholní shromáždění byla konána veřejně. Není na místě a není odůvodněna námitka, že se získávají noví členové, stane-li se shromáždění všeobecně přístupným. Následky svědčí o opaku. Členové se získávají jiným způsobem. Mladá, vzdělaná dívka je získána pro řád starší sestrou Třetího řádu, kterou pozoruje při její práci a jednání s nevlídnými sousedy a když se musí podívat její neobyčejné trpělivosti vůči prudkému zaměstnavateli. — Jiný je přitážen dobrotou a obětavou láskou terciářů k nemocným; mužům imponuje pevnost zásad, síla charakteru terciářů. Možno dát přeci vhodné poučení o Třetím řádě, a kdo umí dobře promluvit o tomto výtečném prostředku k obnovení křesťanského ducha, ať poučí jednotlivě, koho uzná za schopného. Milost povolání do Třetího řádu je tak veliká a vyžaduje takové povahové, mravní a náboženské zralosti, že není možno nabízet vstup do řádu každému nebo velmi snadno. O tuto milost je potřeba spíše prosit. A uvažme, že nezáleží na počtu členů obce, nýbrž na jakosti. To musí být vybraní lidé, kteří imponují nepřátelům. Dobré, uzavřené shromáždění pak vychovává takové členy, kteří jsou pak nejlepším doporučením řádu.

§ 12. »Každý člen přispívej podle poměru svého jmění něčím do společné pokladny, z níž budete podporováni nuzní členové, zvláště nemocní, nebo kostel, aby služby Boží důstojným způsobem mohly býti konány.«

Každý terciář má povinnost přispívat podle možnosti do společné pokladny. Proč? Důvod najdeme především v evangeliu, kde Spasitel doporučuje skutky milosrdenství a kde také máme příklady Zachea nebo dobrodinců, kteří přispívali na výživu apoštolů. Prvokřesťanská obec v Jerusalemě pochopila vynikajícím způsobem naučení Spasitelovo a uskutečnila zásadu lásky tak, že bohatí se zříkali svého majetku, kladli jej k nohám apoštolů a z něho potom byli podělováni chudí věřící. Tak nebylo v této obci chudých. Obec Třetího řádu i v tomto ohledu se do jisté míry podobá obcím prvokřesťanským. Nepřijímá ovšem zásadně lidi, kteří se sami nemohou nebo nechtějí živiti, lidi, kteří se práce štítí; ale upadne-li terciář po svém vstupu do řádu do bída, tu mu obec pomáhá. Podporuje chudé členy, kteří mají zvláštní nárok na lásku řádové obce. Z příspěvků se však uhrazují i jiné potřeby: výlohy, spojené s konáním bohoslužeb řeholní obce, pořizují se kostelní potřeby, knihy do terciářské knihovny, běžné potřeby obce.

V žádném spolku, ať světském nebo náboženském, se neobejdou bez peněžitých prostředků, má-li spolek řádně splnit svůj úkol. Proto nepředepsal ani svatý František nic nového. Příspěvky do společné pokladny tedy nezáleží na libovůli členů, nýbrž jsou výslovně nařízeny. Velikost ovšem stanovena přesně není. Každý však je povinen odvádět úměrný příspěvek podle svého majetku. V staré řeholi bylo nařízeno, aby každý terciář odváděl jeden denár, t. j. větší peníz. V nové řeholi se jasně praví, aby každý přispíval podle svých sil. Jakým způsobem se mají příspěvky odevzdávati, není přesně řečeno. Záleží tedy na terciáři, odevzdá-li svůj příspěvek najednou za celý rok nebo jej platí měsíčně. Tento způsob je obvyklý v mnoha obcích. Kontroluje se totiž, kdo odevzdal svůj příspěvek. Velikost příspěvků se ovšem nekontroluje.

Tyto desátky mají hluboký smysl. Zámožný terciář si jimi

upamatuje, že není pánem svého majetku, nýbrž jenom jeho správcem, a že udílet almužnu, konat dobro je jeho povinností. Na této cestě ho předešel svatý František, když se dobrovolně zřekl otcovského dědictví, první terciář, bohatý kupec Lucchesio, který rozdal své jmění, a množství členů Třetího řádu, kteří vykonávali veliká díla z majetku, jehož se zřekli. Učí dobročinnosti bohaté a dává jim za to jednu z nejčistších radostí za odměnu. Chudí pak se v tomto společenství řádovém v pokorné důvěře obracejí k zámožným bratřím. Veliká díla byla vykonána dobrovolnou chudobou těch, kteří se dívali na své jmění jako na Bohem svěřené hřivny, kterých mají použití pro dobro. Blahosla-vená Anežka Česká se zřekla svého královského podílu a vysta-věla nemocnici a požehnané dílo na Františku v Praze. To bylo ve středověku. Veliká terciářská obec platí po celá léta věrně své desátky a z těch se podporují chudí a nemocní velkoměsta. To je dnes. Způsob je různý, ale podstata táž. Z terciářských desátků se vždy buduje hlavně veliké dílo křesťanské lásky.

Četba: Legenda tří druhů, str. 53—56; Ideály sv. Františka, O františ-kánské charitě.

XI. NEMOCNÍ A ZEMŘELÍ TERCÍÁŘI

§ 13. *»Nemocné členy mají představení navštěvovat buď sami, nebo ať se postarají, aby někdo jiný služby lásky jim prokazoval. Je-li nemoc povážlivá, mají nemocné napomínati a pohnouti, aby záhy se postarali o spásu své duše.«*

»Chudý a nemocný«, tato dvě slova bývají často pospolu a jsou i v životě velmi často sourozenci, skoro dvojčaty. Je-li tedy náš řád společenstvím života a nikoli pouze kostelním nebo otčenášovým shromážděním, musí to pocítiti především naši nemocní. Náš svatý Otec František započal svůj život zasvěcený Bohu ošetřováním nemocných, svou službou malomocným, a tak pokorně a zapíravě začaly tehdy všechny jeho maličké klášteríky. Dnes je ovšem všechno již značně uspořádáno, a tak, jak se dnes mohou mít i nejchudší lidé v nemocnicích, toho neznali tehdy ani nejbohatší nemocní. Přesto však jest nemoc ještě trpkým, obávaným hostem, který často přivádí s sebou i smrt nebo chudobu nebo obojí a bolesti je těžko snášet i dnes přes všechny utišující prostředky.

Terciářská obec jest tedy povinna bdít nad svými nemocnými členy a představení sami mají o to pečovat anebo aspoň někoho k nim poslat. Jaký smysl má tento předpis? Jistě ne ten, aby se Třetí řád vnucoval do rodin a staral se o věci, po kterých mu nic není. Buď se jedná o tělesnou nebo duševní bídu nebo bratrskou a sesterskou účast. Leží nemocný doma? Tedy jde o to, zda je zaopatřen, zda má někoho, kdo se o něho stará, nebo zda leží dokonce opuštěn a bez pomoci. Jsou-li jeho příbuzní plni účasti a mohou-li nemocnému opatřit, co potřebuje, stačí zajisté, projeví-li představení našeho řádu, že mají soucit s jeho utrpením, a navštíví-li ho příležitostně. Je-li však nemocný chudý a ještě k tomu

snad opuštěný, pak mají představení učiniti více, než se pouze pozeptati, jak vysoká je horečka a zda má chudák bolesti a kde ho co bolí. Mnohdy záleží více na tom, abychom se podívali na okolí nemocného, než abychom s ním útěšně hovořili; nebo snad je to matka, která nyní nemůže dohlížet na své děti, snad zůstane někdo jiný pro její nemoc bez péče. Kdo pomůže? Kdo uvaří? Kdo vypere? Těmito otázkami trpí ubozí nemocní více než horečkou a bolestmi a návštěva představených řádu není pouze paragraf Řehole, který nutno zachovávat jako každý jiný, nýbrž zde nutno míti srdce na pravém místě.

Snazší je věc, je-li možno nemocného dopravit do nemocnice. Tam je alespoň zaopatřen. Avšak účast spolubratří nebo spulusester i tam na něho působí dobře. A především i tehdy zbude otázka: »A jakpak se daří u vás doma? Můžeme tam nějak pomoci?« Také není lhostejno, zda někdo prožívá krátkou, akutní nemoc, nebo zda je nemoc vleklá. Víme ze zkušenosti, že při prudkých, avšak nepřilíš dlouho trvajících onemocněních bývá soucit větší a srdečnější a že se tedy dostavují četné návštěvy a prokazují mnoho pozornosti; trvá-li však nemoc déle, ubývá pozvolna návštěv, až konečně úplně ustávají. A takové trvale nemocné bude asi míti téměř každá obec terciářská. K tomu náleží také ti staří lidé, kteří mohou nejvýš ještě si sednout na lavičku na výsluní před domem. Tu je třeba trpělivosti se strany zdravých jakož i nemocných stejnou měrou. Zdraví se často nedovedou ani vžít do nemocného a považují za náladovost, co je prostě následek jejich bezmocnosti. Nemocní chtějí hned to, hned ono, teď by rádi knihu a hned zas sklenici vody, teď okno otevřené a hned zase zavřené, nyní polštář vysoko ustlaný a pak zase nízko a proto volají nebo zvoní. Zdravý, který si může přinést knihu nebo sklenici vody, jak se mu zlíbí, který si může otevřít nebo zavřít okno, právě jak a kdy je mu vhod, nechápe často, jak nemocný, odkázaný i v nepatrných věcech na jiné, může být tak »náladový«, zatím co on sám, zdravý, je desetkrát proměnlivější ve svém počínání, avšak nepozoruje toho, neboť jest svým vlastním velmi ochotným služebníkem, kterého netřeba teprve volati

nebo pro něho zvoniti. Avšak ani nemocní nesmějí zapomínati, jak je zdravým. Řehole praví: Prokazovati služby lásky. Láska však dochází dokonalosti teprve ve své ozvěně, která jde milujícím vstříc. Proto volá »povinnost lásky« se strany zdravého i po »povinnosti lásky« se strany nemocného. Toho bys neměl zapomínati!

Cennější než zdraví a život jest duše, která neumírá. Proto praví sv. Řehole dále: »Je-li nemoc povážlivá, mají nemocné napomínati a pohnouti, aby záhy se postarali o spásu své duše.« Kdyby nebylo nesmrtelné duše a propastné věčnosti, nebylo by Třetího řádu. Nikdy se nemůže náš řád vyčerpati v otázkách sociálních a hospodářských, byť byly sebešlechetnější a krásnější, nýbrž jeho cílem jsou duše a Bůh. Proto mu nemůže být lhostejno, jak jeho členové prožijí poslední hodinku a zda hledí statečně ke dveřím věčnosti, totiž na smrt, nebo zda dělají, jak by takových dveří pro ně nebylo. Lidé lpí často na životě; ne-li kvůli sobě, tedy přece kvůli jiným, kteří jsou blízcí jejich srdci nebo jejich péči. Když pak smrt tiše nebo hlasitěji zaklepá, nechtějí ji slyšeti. Někteří také ani netuší nebezpečí. Na takové okamžiky, jako okamžik umírání, nutno se dívati nejen zpředu, tedy z našeho času a úzkosti o život, nýbrž také s oné strany, z věčnosti. Co by chtěla mít duše vykonáno; když pro ni přestal čas? Jak mnohé by chtěly aspoň jedinou minutu pozemského života. Ne protože je na zemi tak krásně, ale proto, aby nyní s vážnou rozvahou ukončily svůj život a kajícně a pokorně se objevily před Bohem. Jestliže se tedy sami nemýlíme, nýbrž známe vážný stav nemocného, jest naší bratrskou a sesterskou povinností upozorniti na svátost posledního pomazání. Mile, povzbuzujícím způsobem a opravdově, se srdečnou starostlivostí bychom tak měli učiniti; nikdy však takovým způsobem, který duši spíše odpuzuje než povzbudí.

Kdo by měl jasněji a příměji hledět smrti v tvář, než ti, kdo náleží řádu kajících, řádu vnitřního obrácení? Každý člověk musí jednou projíti touto branou, a Bůh nechtěl, abychom naříkali a bědovali, myslíce na smrt, nýbrž abychom se rozpomenuli na vykoupení a na milosrdenství a lásku Boží. Víme, že každá vina

může býti smyta lítostí a milostí a že svátosti nám nebyly dány pro bázeň, nýbrž k osvobození. Když nás tedy některý z našich bratrů nebo sester upomene, vyslechněme to pokorně a připravme se.

Není správné, jak mnozí se domnívají, že stačí, když jest nemocný zaopatřen svatými svátostmi. Stačí, přesně řečeno, pro spásu duše, ale nestačí to k celému smyslu a účelu nemoci: Pán Bůh posílá nemoc k očištění, vytríbení, vyzkoušení a posvěcení duše. Když člověk je ve stavu milosti posvěcující, což je ovšem hlavní věcí, bez níž jest vše marno, jest ještě naším úkolem, jakožto apoštolů-laiků, abychom naučili nemocného snášeti nemoc, bolesti a obtíže její tak, aby jeho duše tím byla posvěcována. Ukazujeme mu tedy na záslušnost bolesti, na její sílu před Pánem Bohem, na možnost, kterou právě člověk jen v nemoci má, že může smiřovati Boha za hříchy své i cizí, že jeho modlitby mají větší sílu a moc před Bohem, že může vyprositi mnoho obrácení k Bohu a zachrániti mnoho duší pro věčný život. Naučme tedy nemocné jednak snášeti nemoc trpělivě, jednak i obětovati ji a její následky na smír Srdci Páně za urážky hříšníků a celého lidstva. Tak se nesmírně zavděčíme Srdci našeho Pána a Spasitele, tak potěšíme nemocného a dáme krásný smysl jeho nemoci a utrpení, jednak skutečně pomůžeme duším a církvi svaté. Kéž by uměli nemocní pochopit, že svou nemocí, když ji svatě snášejí a obětují, konají možná větší práci, než kdy vykonali v době zdraví, síly a práce. Kéž by takto horoucně a horlivě pracovali na obrácení lidstva a na rozšíření Božího království! Nemocní, kteří svatě a oddaně trpí, jsou jistě nejbližší Srdci a lásce Spasitelově.

§ 14. *»K pohřbu úda zemřelého ať se dostaví členové místní i z okolí; ať se společně modlí k Matce Boží sv. růženec podle návodu sv. Dominika (pět desátek) za pomoc a nebeskou útěchu zemřelého. Mimo to ať kněží při mši svaté a světští členové, možno-li, stálým přijímáním Těla Páně za věčné odpočinutí zemřelého milosrdně a ochotně prosí.«*

Katolická Církev provází člověka od kolébky až k hrobu.

V životě, ve smrti, ba i po smrti se ujímá svých dítek. Když po smrti se již oddělí duše od těla, prosí ještě za duši zemřelého, aby byla zbavena všech očištcových muk, a prokazuje tělu poslední čest, pochovávajíc je do hrobu. Mateřská láska a péče o svěřené dítky, jakož i úcta k vznešeným svátostem, jimiž bylo tělo křesťana posvěceno, jest důvodem, proč Církev svatá pohřeb zemřelého křesťana koná s takovou okázalostí. A vskutku tělo zemřelého křesťana si zaslouží této zvláštní cti. V Písmě svatém Starého Zákona čteme, jak Tobiáš vyhledával pečlivě těla zemřelých Izraelitů a jak je, nedbaje nebezpečí, pochovával. Hájl své jednání slovy: Jsme dětmi svatých, t. j. těch, jež Bůh posvětil, a očekáváme onen život, ježž Bůh dá těm, kteří svou věrou se nikdy od něho neodchýlí. Když takto mohl mluvit Tobiáš o věřících Starého Zákona, oč více to platí o křesťanech, kteří svatým křtem byli netoliko podle duše, ale i podle těla posvěceni.

Proto píše Tertullián v třetím století: Tělo jest při křtu svatém obmyto, aby duše byla zbavena všeliké skvrny; tělo bývá při svatém biřmování křížmem a znamením svatého kříže známeno, aby duše byla ve víře upevněna; tělo bývá při svěcení na kněžství zastíněno skládáním rukou biskupových, aby duše byla zastíněna Duchem svatým; tělo přijímá Tělo a Krev Pána Ježíše, aby duše byla živena k věčnému životu; tělo umírajícího bývá mazáno svatým olejem, aby tělo i duše byly posílněny k boji poslednímu. Poněvadž tedy při přijetí svátostí vnější znamení se přímo dotýkají těla křesťanova, jest toto tím posvěceno; a jako nádoba omilostněné duše jest tělo také nádobou Ducha svatého. Proto píše svatý apoštol Pavel: Cožpak nevíte, že vaše těla jsou chrámem Ducha svatého, který jest ve vás a kterého máte od Boha? Kostel, který jest zbudován z cihel a kamení, jest ti budovou ctihodnou, poněvadž se v něm uchovává Nejsvětější Svátost; kalich, jímž se koná oběť nejsvětější, máš v úctě a nedotkneš se ho; hled', takovým kostelem, takovým kalichem jsi ty sám, jest to tvé smrtelné tělo při každém svatém přijímání. Proto, i když je neseno jako mrtvola do hrobu, ještě tu mu církev prokazuje velikou poctu. Kropí je svěcenou vodou, okuřuje kadidlem

a klade je do země posvěcené. Již moudrý Sirach volá k nám: Synu, nad mrtvým vylévej slzy... a nezhrdej pohřbem jeho. Jest tedy svatou povinností pečovati o řádné pohřbení v Pánu zesnulých.

Ještě dnes si vděčně připomínáme, s jakou pietou zbožná paní Jakobína ze Settesoli pečovala o řádný pohřeb našeho svatého Otce Františka. Jak se postarala se svými dvěma hodnými syny, kteří byli římskými senátory, o pohřbení těla světce. — Svatá Praxedis, vznešená mladá Římanka, vykupovala často s velikými oběťmi těla svatých mučedníků a nedbajíc nebezpečí, je po křesťanskou pochovávala. — Nikodem a Josef z Arimatie prokázali tuto službu lásky milému Spasiteli. Jdi tedy a čiň podobně! Má-li terciář podle vůle a rozkazu církve svaté doprovázeti na poslední cestě každého, s nímž byl v přátelském styku, oč více má tak činiti těm, s nimiž byl spojen něžnými páskami přátelství, ba více, bratrství v Třetím řádě. Všichni terciáři jsou přece dítkami jednoho serafického Patriarchy, jsou členy velké rodiny, která se jmenuje Třetí řád. Horlivý terciář nejen že doprovodí zesnulého bratra nebo v Pánu zemřelou sestru (jako jiní činí) na svaté pole, ale také se podle svaté řehole za ně modlí. Jak je to krásné, když se členové Třetího řádu modlí při pohřbu zemřelého člena. Lidé, jak slyší, že se koná modlitba, zvláště ve velkém městě, již z toho soudí, že zemřelý nebo zesnulá patřili k Třetímu řádu.

Jako teď kráčíš za rakví zesnulého bratra, zemřelé sestry, tak zase jednou budou jiní kráčet za rakví tvou. Zdaž jsi v této chvíli připraven, že bys mohl bez bázně octnouti se před soudnou stolicí Boží? Zdaž se podobá život tvůj životu toho v Pánu zesnulého, který umřel smrtí tak krásnou? Vidíš, jak mocně působí na každého člověka, který jest jen poněkud dobré vůle, takový křesťanský pohřeb? Zdaž onen v Pánu zesnulý teď lituje, že byl hodným členem Třetího řádu? Zdaž mu tento řád nebude mocnou oporou v okamžiku, kdy duše jeho se octne před soudnou stolicí nejvyššího spravedlivého Boha? Ty a podobné myšlenky budou tě zaměstnávat, když s myslí opravdu křesťanskou budeš doprovázeti svého spolubratra nebo svou spolusestru na svaté pole. Těmito myš-

lenkami je vedena Řehole, když nařizuje terciářům, aby prokazovali lásku i členům zemřelým.

Především se mají všichni místní terciáři a pokud možno i z okolí zúčastniti pohřbu zemřelého člena. — Při pohřbu se mají modlit růženec. Jaký to rozdíl, jdou-li za rakví lidé usebraně a v modlitbě, nebo jsou-li plni pozemských zájmů, bez myšlenky na duši a věčnou spásu zemřelého. Opravdovost a soustředěnost terciářů při pohřbu je povzbuzujícím obrazem pro ostatní, aby se také zamysleli a pomodlili se. Terciáři se modlí růženec společně. — Mimo to mají pamatovati i jinak v modlitbách na zemřelého člena, podle možnosti obětovat za spásu jeho duše svaté přijímání a kněží mají na něho vzpomenouti při mši svaté. Tak není opuštěn člen řádu Františkova v životě ani po smrti, i kdyby byl sebechudší a neznámý. Vždycky je zapojen do lásky a modliteb mnohých spolubratří a spolusester, s nimiž je spojen silným duchovním poutem, jež je stálejší a věrnější než pouto svazků pozemských a pokrevních. Zde se nezapomíná!

Vždyť horlivá terciářská obec dává sloužiti za svého zemřelého člena mši svatou a při měsíčních shromážděních se modlí za něho ještě růženec, zvláště tam, kde nebylo možno zúčastnit se pohřbu. Svátý Otec Pius X. dovolil, aby mohla býti sloužena mše svatá v černé barvě buď ve farním nebo klášterním chrámu. Jen ve dnech t. zv. privilegovaných to možno není. Každá mše svatá, která jest obětována za zemřelého člena řádu, má tak zvané privilegium oltáře. Ti, kdo se starají o pohřeb člena, mají dbáti, aby byl zesnulý oděn škapulířem a páskem, je-li to možno. Má-li zesnulý své velké řeholní roucho, ať jest podle možnosti do něho oblečen. Na úmrtních oznámeních má býti výslovně uvedeno, že zemřelý byl členem Třetího řádu sv. Františka. Ovšem, kdyby si byl před smrtí vyžádal, aby o tom nebyla učiněna zmínka, pak se jeho přání vyhová. — Představenému řádovému má být hned podána zpráva o úmrtí člena. Přitom má býti přesně označeno křestní jméno, příjmení a řeholní jméno zesnulého. Dále jeho přesná adresa, ulice a číslo domu, den a hodina pohřbu a konečně hřbitov, kde bude zemřelý pochován. Ať také pozůstalí odevzdají

profesní vysvědčení zemřelého. Představený pak již všechno další sám obstará. Zpráva o úmrtí člena buď vhodným způsobem podána členům obce, aby se mohli zúčastniti pohřbu.

Četba: Legenda tří druhů, str. 118, 121; Ideály sv. Františka, str. 121 (116, 3. vydání).

XII. ORGANISACE TŘETÍHO ŘÁDU VZNEŠENÉ SPOLEČENSTVÍ

Hl. 3. § 1. »Úřady se mají odevzdávati vždy v přítomnosti shromážděných členů. Trvají tři roky. Svěří-li se někomu nějaký úřad, nemá se bez příčiny zpěčovat jej přijmout ani jej nedbale zastávat.«

§ 2. »Dohlžitel neboli visitátor ať pilně dohlíží na to, aby se řeholní předpisy řádně plnily. Má proto každoročně nebo i častěji, je-li to třeba, podle možnosti všechny řádové obce navštívit a svolat schůzi, k níž se mají všichni představení členové dostavit. Dá-li visitátor někomu stran úřadu napomenutí nebo vážný rozkaz nebo uloží někomu pokání, má je tento pokorně přijmouti a nevzpírat se chybu napravit.«

§ 3. »Visitátoři mají se brát z prvního řádu sv. Františka nebo z Třetího řeholního řádu (členové žijí v klášteře). Jmenují je kustodové nebo kvardiáni, když o to byli požádáni. Nekněž nemůže být visitátorem.«

§ 4. »Neposlušní a vůbec škodliví členové buďte po druhé a po třetí upamatováni na své povinnosti. Nenapravitelní buďte z řádu vyloučeni.«

§ 5. »Přestoupil-li by snad někdo řádové předpisy, věz, že se proto nedopouští žádného hříchu, pokud nejde o věci, které jsou nařízeny příkázáním Božím nebo církevním.«

§ 6. »Nemůže-li člen z důležité a spravedlivé příčiny některé předpisy řehole zachovávat, jest mu dovoleno dáti v té věci prominutí (dispens), po případě mu uložit něco jiného. K tomu dáváme právo a moc řádným představeným jak Prvního, tak Třetího řádu sv. Františka a též visitátorům.«

Duch je to, co tvoří Třetí řád. Ale i když mají terciáři dobrého

ducha, je potřebi určité organisace. Organisace ve Třetím řádě je účelné uspořádání veškeré práce a činnosti, aby se dosáhlo cíle, jehož chtěl dosáhnout sv. František a církev svatá.

Dáme jen krátký přehled řádové organisace. V církvi sv. je pouze jeden Třetí řád sv. Františka. Tento řád je však veden různými větvemi jeho mužských řádů: minority, františkány, kapucíny a členy řeholního Třetího řádu. Tyto františkánské řá-ly vedou terciáře neodvisle jedny od druhých, ale snaží se co nej-více spolupracovat.

Každý řád je veden jedním generálním ministrem a dělí se na menší úseky, zvané provincie. Každá provincie má svěřený Třetí řád na svém území. V našich zemích je jedna provincie minorit-ská, jedna františkánská a jedna kapucínská.

Vld. Otcům Provinciálům těchto řádů podléhají jednotlivé řá-dové obce, které jsou řízeny též světskými kněžími ve farnostech. Provinciál nevede sám obce své provincie, nýbrž starost o ně svě-řuje buď Provinciálnímu komisaři nebo Provinčnímu delegátu (u kapucínů). Ústředí nebo ústřední sekretariát vyřizuje věci, týka-jící se obcí v provincii.

Terciáři většinou jsou oblékáni v některé obci a zapsáni v je-jím seznamu. Ti, kteří jsou oblékáni soukromě a nezapisují se do seznamu určité obce, se nazývají *soukromými terciáři*. Je to stav výjimečný. Každý terciář má pokud možno patřit do určité ter-ciářské obce.

Obec musí být řádně zřízena podle předpisů církevního práva a obřadní knihy. O zřízení je třeba napsat protokol, který pode-píše zřizující kněz a dva svědkové. Vymře-li v některém místě řádová obec, zůstává dosavadní řádový kostel ještě sto let po smrti posledního člena kostelem řádovým.

Ježto obec Třetího řádu je sdružení věřících s cílem duchovním, podléhá toliko církevní autoritě a její řízení se děje podle církev-ního práva. Vnější řízení provádějí církevní představení. V čele obce stojí ředitel-kněz. Není-li zároveň řeholním představeným, musí mít pověření od představených prvního řádu sv. Františka.

Ředitel je duchovním vůdcem terciářské obce. Řídí obvykle

měsíční shromáždění, koná duchovní přednášky, vykonává oblačky a přijímá profese. Má právo dispensovat od některých bodů řehole, vylučovat z řádu atd.

Terciáři mají svého ředitele milovat, vážit si ho, mít k němu plnou důvěru, a hlavně se za něho modlit.

Vnitřní záležitosti Třetího řádu obstarává *představenstvo*, volené ve shromáždění tajným hlasováním. Volí se na tři roky. Skládá se z představeného, tajemníka, pokladníka, novicmistra a několika poradců, t. zv. důvěrníků (v. podrobněji v Dodatcích).

Visitace. Podle církevních předpisů musí do každé terciářské obce přijíti čas od času kněz, pověřený vyššími řeholními představenými, aby vykonal t. zv. visitaci. Při této úřední návštěvě se má přesvědčit, zda je všechno v pořádku, jak se zachovává sv. řehole, jaký je duch v obci, její činnost a p. Visitace má být podle řehole každý rok a obec ji má sama žádat.

Vyloučení z řádu. Každý řád vyžaduje, aby se jeho členové zapojili do společenství. Ti, kteří dávají najevo svůj nezájem, neposlušnost, nemohou proto být užiteční pro řád, ba mohou způsobit mnoho pohoršení jiným. Proto předvídá řehole i vyloučení z řádu.

Vyloučení však musí předejít trojí napomenutí. Nelze tedy někoho pro nějaké provinění jednoduše propustit. Vždy se musí dát příležitost k polepšení. Kdyby byl mnohý pobloudilý terciář uslyšel dobré, statečné a poctivé slovo, byl by se ještě mohl polepsiti a obrátiti na pravou cestu. Příjemné to ovšem není, ale milosrdné. Samozřejmě nesmí být napomenutí povýšené a farižské, ani ne v přítomnosti členů domácnosti. Je možno je udělit i písemně, ale podepsané plným jménem, ne anonymně.

Taková napomenutí může provádět řádový ředitel nebo jeho jménem a z jeho pověření člen rady a visitátor obce. Ale každý se má poctivě pokusit získat duši onoho člověka. Nepomůže-li to, pak zbývá jen vyloučení. To ovšem nemůže provést ani představený nebo představená nebo řádová rada, nýbrž tuto moc má řádový provinciál, visitátor a ředitel jako delegát provinciála Prvního řádu. Jméno vyloučeného nemusí být veřejně čteno: před-

stavenstvo však o tom má vědět a uvedený má být vyrozuměn, že byl vyloučen.

Závaznost předpisů řehole. Třebaže řehole sama dbá na zachování svých předpisů, ba užívá i trestů za provinění proti příkazům, přece výslovně podotýká, že se jejich přestoupením nedopouští terciář ani lehkého, tím méně těžkého hříchu, leda že by je přestoupil ve věcech, které jsou nařízeny buď příkázáním Božím nebo církevním. Řehole Třetího řádu chce vésti k dokonalosti bez bázně, toliko mocí a silou lásky a horlivosti.

Slova profese — slibuji zachovávat — neobsahují tudíž žádný slib, ani ve svědomí zavazující přípověď, nýbrž jenom slavnostně projevený úmysl tak zachovávat řeholi, jak ona sama to žádá, t. j. ne pod hříchem.

Prislibení — učiniti zadost za přestupky podle visitátorova rozhodnutí — neznamena, že se snad terciář zavazuje pod hříchem vykonati pokání, nýbrž že jako člen Třetího řádu uznává a podrobuje se řeholní kázi.

Byť i nebyly přestupky proti řeholi hříchem samy v sobě, přece mohou být hříšné příčiny těchto přestupků. Příčinou totiž může býti nedbalost, lenost, nějaká vášeň, lidské ohledy, opovrhování představenými neboli řeholí vůbec, světačský duch. Kdo tedy chce zachovávat řeholi v jejím duchu, bude vždy hledat kořeny svých přestupků.

Dispens. Předpisy řeholní jsou všechny tak mírné a lehké, že při poněkud dobré vůli lze je zcela snadno zachovávat. Prominutí by se tedy přísně vzato nemělo dávat. Mnoho prominutí, čili jak říkáme dispensí, jež byly více méně nutny ve staré řeholi, velice oslabily řád. V nové řeholi jsou vlastně jen dvě věci, kdy by bylo možno dát dispens, totiž půst a návštěva shromáždění. Terciářský šat je možno někdy s dovolením ředitele zaměnit za medajlku. O tom však rozhoduje jen ředitel. Právem žádá řehole, aby se prominutí nedávala snadno, a když je to nutné, mají být důležité a spravedlivé příčiny. Prominutí se má dávat jen načas a v určitém případě, ne navždy. Také jen zřídka se má dát úplná dispens;

za prominutou věc je lépe uložit nějaký jiný dobrý skutek nebo cvičení.

Z toho vidíme, jak se má pohlížeti na .ty, kdož se sami dispensují. Takoví členové nejenom že sami sobě nejvíce škodí, ale je-li věc veřejná, jsou i jiným k pohoršení. Doporučujeme, aby takoví, kdo by chtěli vstoupit do řádu jen pod podmínkou různých prominutí, vůbec nebyli přijati.

Dispensovati má právo každý představený Prvního a Třetího řádu a visitátorové; také ředitelé mají tuto pravomoc, ale jen přenesenou. Zpovědníci tuto moc nemají. Terciáři, kteří nepatří k žádné řádové obci, musí si dispens opatřit od visitátora. V naléhavých a nutných případech se může dispens předpokládat.

Vznešené společenství

Každý terciář by si měl uvědomit, jak vznešenou společností je Třetí řád. Vždyť existuje již plných sedm set let a za tu dobu dal Církvi sv. velký počet svatých a blahoslavených. Ti všichni došli pomocí řádové řehole k dokonalosti. Mezi našimi blaženými bratry jsou zastoupeny všechny stavy: sedlák vedle knížete, voják vedle kněze, řemeslník vedle kardinála, služebná vedle královny.

Nástupci sv. Petra: Řehoř IX., Pius IX., Lev XIII., Pius X., Benedikt XV., Pius XI., Pius XII., kardinálové i prostí kněží — sv. farář arský, bl. Don Cafasso byli členy kajícího řádu. Císařové a králové: Ludvík IX., Ferdinand Kastilský, Rudolf Habsburský, Karel V., nosili pod přepychovým šatem kající roucho Třetího řádu. Velikáni umění a vědy byli hrdi na svůj řádový šat: malíři Giotto, Michelangelo, Raffael, Murillo; básníci: Dante, Petrarca, Cervantes, dále Kolumbus, vědečtí pracovníci: Volta, Galvani, bl. Contardo Ferrini, prof. Westermaier. I státníci, jejichž čestným příkladem je equadorský prezident Moreno, u nás zesnulý ministr Nosek, prohlašovali se beze strachu před lidmi za syny serafického světce.

Mnoho terciářů však bylo z prostých vrstev: první terciář, Lu-

chesio, byl kupcem, Petr ze Sieny hřebenařem, Humilis z Bisingnana ovčákem, Novelone z Faenze obuvníkem, Zita služkou atd.

Mezi zářné vzory svatých terciářek patří především sv. Alžběta Duryňská, Blanka Kastilská, Brigita Švédská, Růžena z Viterba, Marketa z Kortony atd. Nespočetný je zástup skrytých duší, které sloužily věrně a s láskou k Bohu podle své řehole. Mnoho však jich sloužilo i dílem milosrdenství trpícímu lidstvu: apoštol mládeže Don Bosco, otec nemocných sv. Josef Cottolengo, Bedřich Ozanam, zakladatel spolků sv. Vincence, Anděla Merici, která se ujímala chudých dívek a založila řád voršilek, a jiní. Jedině Bůh ví, kolik terciářů strávilo svůj život zcela skrytě ve službách bližního.

Nezměřitelné požehnání plynulo jejich modlitbami a obětmi, jejich řeholní věrností a odevzdaností Bohu do jejich okolí i dobám pozdějším. I nás si vyvolil sv. Otec František za své děti, i na nás plyne požehnání našich svatých bratrů a sester. Ale ti všichni k nám i mluví, a to velmi naléhavě, a důrazně, ti všichni nám ukazují, jak máme i my jíti sloužit Bohu v duchu čistoty, chudoby a poslušnosti. Ti naši svatí bratři a sestry v nebesích nás neopouštějí, jsou stále s námi, prosí za nás Boha a pomáhají nám jíti cestou za dokonalostí, a to podle evangelia Kristova a naší sv. řehole. A máme-li podle něčeho žít, pak nám to nesmí být věcí neznámou. Proto jest povinností každého terciáře, aby znal svatou řeholi, všechny její příkazy a rady, aby si ji stále hlouběji promýšlel a tím více ji učinil úplným rámcem svého života.

Vždyť náš Třetí řád má býti výkvětem křesťanského života, který působí přitažlivě na naše okolí a získává pro Krista a jeho víru.

Četba: Legenda, str. 117, 159, 165; Ideály sv. Františka, str. 158—161, (151—153, 3. vydání).

DODATKY

1. ODPUSTKY A VÝSADY TŘETÍHO ŘÁDU

Obecně o odpustcích

Abychom dovedli ocenit množství odpustků a výsad Třetího řádu, je třeba nejprve si uvědomiti, co jsou odpustky a ostatní výsady, jimiž je tak bohat náš řád. Odpustky jsou velikým dobrodiním Božím. Při sv. zpovědi odpouští Bůh člověku všechny těžké hříchy a věčné tresty. Člověku jest pak odpykat ještě tresty dočasné, a to buď zde na zemi nebo v očištcí. V prvních dobách křesťanských ukládala církev za hříchy značné, mnohdy mnohaleté pokání. V době pronásledování se přimlouvali žalářovaní křesťané, většinou budoucí mučedníci, za kajícíky, a tu biskup na tuto přímlovu promíjel kajícím část pokání. — To byly odpustky. — Nyní církev svatá udílí věřícím odpustky buď plnomocné, t. j. odpuštění všech dočasných trestů, — nebo neplnomocné, částečné, t. j. prominutí jejich části. Znamená tedy ku př. odpustek 300 dní prominutí toho trestu za hříchy, za nějž by byl musil konati kajícík dříve pokání 300 dní. K získání odpustků je nutno — a bylo tomu tak vždy při této podobě odpustků, — aby byl člověk ve stavu milosti posvěcující, aby měl úmysl odpustky získat a aby vykonal skutek, na nějž jest odpustek udělen.

K odpustku plnomocnému jest kromě toho potřebí přistoupení k sv. zpovědi tomu, kdo nechodí aspoň pětkrát týdně k sv. přijímání, přijmouti Tělo Páně, navštívití týž den kostel a pomodliti se na úmysl sv. Otce nějaké ústní modlitby, buď jednou Otče náš, Zdrávas a Sláva Otci, nebo jinou ústní modlitbu asi v tom rozsahu. Tyto podmínky nazýváme obyčejnými a jest je pro každý plnomocný odpustek splniti, není-li jinak výslovně poznamenáno. Odpustky lze jakožto prosbu získati též pro duše v očištcí. Tři věci jsou tudíž nutné k získání odpustků: úmysl, stav milosti a splnění podmínek.

Úmysl nemusí být vyjádřen přesně, stačí úmysl všeobecný, že chce získati člověk všechny odpustky, které jsou spojeny s dobrými skutky, jež koná. Tak může získati všechny odpustky, dokud tento jeho úmysl trvá. Doporučuje se však pro větší zbožnost a horlivost tento úmysl výslovně obnoviti před tím kterým dobrým skutkem. Proč se předpokládá milost? Protože nemohou být někomu odpuštěny tresty časné, dokud milostí posvěcující nebyly odpuštěny tresty časné. Předepsané podmínky musí být vykonány osobně — vyjma almužnu — úplně, v naznačený čas, na předepsaném místě a v duchu zbožném a kajícím. Podmínky mohou být splněny v libovolném pořadí: na př. návštěva kostela může být vykonána buď před přijetím svátosti nebo potom.

Návštěva kostela jest nutnou podmínkou jen u těch odpustků, pro

jichž získání je výslovně žádáno. Jestliže je předepsána všeobecně, může být vykonána v každém kostele nebo veřejné kapli. Kaple seminářů, konviktů, klášterní nebo jiné kaple, do nichž není věřícím přístup dovolen, nejsou kaplemi veřejnými, tedy návštěva takových kaplí nestačí k získání odpustků. — Chce-li někdo získati jeden den víckrát odpustky, při nichž je předepsána návštěva kostela, musí tolikrát navštívit kostel, kolikrát chce odpustky získati. — Stačí i mravní přítomnost, jsou-li například dveře zavřeny nebo se nemůže pro nával lidí dostatí dovnitř.

Pokud je pro získání odpustků předepsána návštěva kostela řádového, musí být tato podmínka splněna. Není-li však v místě kostel řádový, může terciář získati tyto odpustky ve farním kostele. — Když jest v některý svátek povolen plnomocný odpustek serafickému řeholnímu kostelu a je jich v místě několik, pak je může získati terciář v kterémkoli z nich, ale jen jednou. — Terciáři, žijící v seminářích, nemocnicích nebo konviktech, mohou získati ony odpustky ve své domácí kapli, nemohou-li navštívit předepsaný kostel. — Nemocní terciáři a rekonvalescenti, kteří nemohou jít do kostela, mohou bez dispense zpovědníkovy získati všechny plnomocné odpustky, které jsou uděleny za návštěvu odpustkového kostela, když se pomodlí pětkrát Otčenáš, Zdrávas a Sláva Otci. — Terciáři, kteří pro nějakou příčinu nemohou navštívit odpustkový kostel, mohou dostatí od zpovědníka dovolení, aby místo této návštěvy vykonali jiný dobrý skutek.

Odpustková modlitba musí býti ústní. Povinné modlitby nestačí k získání odpustků. Modlitby odpustkové mohou však být vykonány spolu s jinými. Odpustková modlitba musí být vykonána na úmysl sv. Otce. Odpustky jsou vázány na určitý den. Myslí se přirozený čas od půlnoci do půlnoci. Návštěva kostela však může být vykonána již odpoledne předcházejícího dne. Odpustky zasluhují, abychom si jich vážili. Koncil tridentský prohlašuje za pravdu svaté víry, že získávání odpustků je pro křesťanský lid velice spasitelné. Svatí a učitelé duchovního života důrazně mluví o ceně odpustků a doporučují jejich užívání, na příkl. sv. Ignác z Loyoly: »Poněvadž odpustky zasluhují takové úcty, že věru nevím, jak bych je podle zásluhy velebil, mohu vám je při lásce, kterou jsme Bohu povinni, doporučiti a vás prositi, ba zapřísahati, abyste je se vši poctivostí považovali za vzácné a drahé.«

Nejen že si odpustky vlastně velmi lehko odpykáváme časné tresty, možno říci, zkracujeme si lehko očistec, ony vlastně mají i pro duchovní život veliký význam: vedou k pravému pokání a k polepšení života, neboť bez tohoto smýšlení není možné odpuštění časných trestů. Podporují častější přijímání svátostí a návštěvu kostela a povznášejí církevního ducha, poněvadž je člověk povinen modlit se za Církev a její nejvyšší hlavu. — Jsou horlivým duším útěchou v jejich bázni před božskou spravedlností. Jsou také snadným prostředkem k pomoci duším v očistcovém utrpení.

Odpustky Třetího řádu

Veliké jsou výsady Třetího řádu ve věci odpustků. Terciáři mohou získati nejen odpustky poskytnuté Třetímu řádu, ale i odpustky a milosti, poskytnuté františkánskému řádu Prvnímu a Druhému. V důsledku toho platí, že kostelům, při kterých je světský Třetí řád františkánský, přísluší odpustky, poskytnuté kterémukoli kostelu Prvního, Druhého nebo řeholního Třetího řádu františkánského. Tyto odpustky mohou v nich získati

všichni věřící, kteří je ve dnech pro odpustky určených navštíví. Je-li terciář v místě, kde není františkánského kostela, může získati odpustky, připadající v určitý den františkánským kostelům, i v kostele farním, ano i v jakémkoli.

Pro získání odpustků, na něž má terciář právo, je podmínkou, aby nosil řeholní roucho. Kdo by je z opovržení odložil, nemůže získati odpustky pro Třetí řád. V den měsíčního shromáždění mohou terciáři získat plnomocné odpustky, když se ho zúčastní a splní ostatní podmínky: přijmou svátosti, navštíví nějaký kostel a pomodlí se na úmysl sv. Otce. — Nemohou-li se zúčastnit měsíčního shromáždění, ale se svolením ředitele vykonají místo shromáždění duchovní četbu a splní ostatní podmínky, také mohou odpustky získati. Plnomocné odpustky připadají terciářům na 56 dní v roce.

Kromě toho mimořádně značné odpustky uděluje církev svatá na den *Porciunkule* (2. srpna nebo v neděli potom). Porciunkule jest kostelíček, zasvěcený nejblah. Matce Boží poblíže Assisi, kde sv. František založil svůj řád a vyprosil mu od Spasitele mimořádné odpustky tak, aby každý při každé návštěvě získal plnomocné odpustky. Tuto milost rozšířila církev svatá na všechny kostely řádů Františkových po celém světě a možno je získati toho dne tolikrát, kolikrát kdo navštíví tyto kostely. Aby je kdo získal, je potřebí jako vůbec u plnomocných odpustků přijmouti toho dne sv. přijímání a při každé návštěvě kostela se pomodlit šestkrát Otčenáš, Zdravas a Sláva Otcí. Tedy kolikrát toho dne vstoupí do chrámu a pomodlí se šestkrát Otčenáš, Zdravas a Sláva Otcí, tolikrát získá plnomocné odpustky, které může věnovati duším v očistci.

Protože má františkánský řád zvláštní zásluhy o rozšíření pobožnosti *křížové cesty* a jenom členové jeho řádu ji smějí světít, zmiňujeme se o ní v rámci výsad řádových, ačkoli je to pobožnost celocírkevní. Je to jeden z nejkrásnějších způsobů modlitby, při němž provázíme v rozjímání Božského Spasitele po jeho křížové cestě podle čtrnácti zastavení. První jistě konala křížovou cestu nejblah. Panna Maria. — Podstatou křížové cesty jest rozjímání o utrpení Páně. Křížovou cestou lze po každé získati plnomocné odpustky a podmínkou je stav milosti, nikoli přijetí svátostí ten den, — dále úmysl získati odpustky a v rozjímání o utrpení Páně také místně jíti od zastavení prvního až k poslednímu. — Byl-li někdo u sv. přijímání a modlí se týž den křížovou cestu, dostává druhý plnomocný odpustek. Mimo to lze získati jiné plnomocné odpustky, modlí-li se někdo během jednoho měsíce křížovou cestu alespoň desetkrát. — Musí-li někdo křížovou cestu přerušiti, dostává se mu za každé zastavení, před nímž rozjímal, deset let odpustků.

Terciáři získají též plnomocné odpustky, kdykoli se pomodlí *františkánský růženec*. Tento růženec se skládá ze 72 Zdravasů a 7 Otčenášů a k tomu se připojí jednou Otčenáš a Zdravas za sv. Otce. Modlí se stejně jako pětidesátkový a vkládají se tato tajemství sedmi radostí Panny Marie:

1. Kterého jsi, neposkvrněná Panno, s radostí z Ducha svatého počala.
2. S kterým jsi, neposkvrněná Panno, s radostí Alžbětu navštívila.
3. Kterého jsi, neposkvrněná Panno, s radostí v Betlemě porodila.
4. Kterého jsi, neposkvrněná Panno, s radostí svatým třem králům ke klanění představila.
5. Kterého jsi, neposkvrněná Panno, s radostí v chrámě nalezla.

6. Kterého jsi, neposkvrněná Panno, s radostí po zmrtvýchvstání pozdravila.

7. Který tě, neposkvrněná Panno, s radostí na nebe vzal a královnou nebe a země korunoval.

K tomu se přidávají 2 Zdrávasy a při posledním se přidávají slova: »A blahoslavená ona hodina, ve které duše tvá s nejčistším tělem do nebe se vznesla.« Růženec se končí modlitbou Otčenáš, Zdrávás a Sláva Otci za sv. Otce. Tento růženec se může modlití terciář během dne i po částech a bez růžence v rukou, a přece v každém případě získává plnomocné odpustky.

Protože růženec se modlíme co možná rozjímavě, podáváme zde způsob, jak možno při něm rozjímati:

Pozorujme pokorným okem, jak Nejsvětější Panna jedná s Božským Spasitelem a srovnajme svoje jednání s Ním, jak je skutečně mezi námi v Nejsvětější Svátosti, jako byl skutečně v těle u Ní. A prosme potom v druhé polovici Pozdravu Andělského (od slov: Svatá Maria...). Abychom uměli a mohli tak se Spasitelem jednati jako Ona.

1. Tajemství nám připomíná Vtělení: Pán a Bůh náš stal se v tom okamžiku přítomným v Marii. Jaká blízkost, jaká plnost, jaké působení! I v nás jest právě tak skutečně přítomen po sv. přijímání, které jest naším vtělením. Prosme, abychom v čistotě, pokoře a lásce podobali se své Matce, první přijímatelce Boha.

2. Navštívení, kdy Nejsvětější Panna přinesla požehnání, očištění svatě Alžbětě i sv. Janovi v jejím Lůně. — Máme-li Pána v sobě, nosme Ho ctností, kterou budeme vyzařovati a kterou On působí v nás, mezi lidmi, hlavně mezi své blízké. Prosme, abychom vpravdě působili na své okolí svatě, klidně, přiváděli je k čistotě a uváděli v blízkost Boha.

3. Narození, kdy Panna Maria vydala Spasitele světa ze sebe, aby se stal zjevným světu a jeho spásou. Proč i my nevydáváme s obětí svého Pána za sebe, abychom tím jej předváděli svatým, čistým, pokorným, obětavým životem, plným lásky k bližnímu, světu k jeho spáse? Prosme o to, aby v nás Pán Ježíš skutečně se stával i Spasitelem celého okolí.

4. Klanění mudrců bylo prvním vystavením vtěleného Pána celému světu. Jako kněz, který vystavuje Velebnou Svátost v monstranci, tak ukázala Matka Páně Ježíška mudrcům. Buďme jeho apoštoly, obětí, prací, dary, abychom Ho ukazovali lidem nevěřícím, neznajícím. Prosme o ducha obětavého, silného apoštolátu.

5. Jako Nejsvětější Panna našla Pána Ježíše v chrámě, tak i my, ztrácíme-li Ho v denním shonu, nalezneme Ho ve svatostánku, vždy a jistě. Prosme o silnou touhu, jako měla Matka Boží v době hledání, po přítomnosti Páně a hledejme Ho srdcem celým, až Ho nalezneme.

6. První spatřila asi Matka Páně vzkříšeného Ježíše. Jaká radost! Trpím-li s Pánem, obětuji-li své bolesti za obrácení hříšníků, pracuji-li nějak apoštolsky, abych získal duše Spasiteli, mohu míti často to štěstí, že při své práci, při vyučování neznalých pravdám svaté víry první spatřím, jak obrácený člověk mou obětí, mou apoštolskou prací v sobě lítostí a láskou vzkřísí Pána Ježíše a první Ho v něm mohu pozdraviti.

7. A za celou tvou věrnost vzal tě Pán na nebe, Maria, a korunoval tě slávou věčnou. — Kdo hledá Ježíše v Nejsvětější Svátosti na zemi, kdo žije s Ním a budí Ho v duších hříšníků, ten Ho spatří jako svou velikou blaženost po svém odchodu k Němu. Prosme, aby se tak stalo s námi v celé plnosti spásy, nám Bohem určené...

Papežské požehnání, generální absoluce a jiné výsady

Třetí řád je obdařen milostmi a výsadami. Mimo odpustky mohou jeho členové získati dvě zvláštní milosti: jedna z nich se jmenuje papežské požehnání — druhá generální absoluce.

Co rozumíme *papežským požehnáním*? Svatý Otec jako viditelný zástupce Ježíše Krista na zemi má plnou moc udělovati požehnání, jímž Ježíš Kristus církev obdařil. Papež svolává na věřící požehnání dvojím způsobem: buď prostě jen žehná, aniž jsou s tím požehnáním spojeny plnomocné odpustky, a toto požehnání se nazývá apoštolským požehnáním; kdežto uděluje-li někdo, kdo k tomu dostane od papeže právo, požehnání, pak se nazývá papežským požehnáním a jest vždy spojeno s plnomocnými odpustky. Papežské požehnání má ráz svolávání Božího požehnání, to jest papež, vlastně jeho zástupce, svolává požehnání Boží na všechny ty, kteří se mohou nebo chtějí státi účastnými toho požehnání. Je spojeno s plnomocnými odpustky. Ti však, kdo je chtějí získati, musejí splniti určité podmínky. Podmínkou je přijetí svátostí v případě, že je uděluje biskup; uděluje-li je jiný kněz, vyžaduje se kromě svátostí také modlitba na úmysl svatého Otce.

Papežské požehnání mohou udělovati patriarchové, arcibiskupové a biskupové dvakrát do roka, a to vždy o Božím hodu velikonočním a pak ještě v některý libovolný velký svátek, a to vždy po slavné pontifikální mši svaté. — Ostatní hodnostáři církevní, preláti, mohou toto požehnání udělovati pouze jednou za rok, a to v onen den, kdy jim bylo dáno právo nositi odznaky prelátské, jako jsou mitra, berla a ostatní příslušná roucha. Také prostí kněží dostávají čase od papeže moc udělovati papežské požehnání, na př. misionáři a pak řeholní kněží.

Třetí řád má od papežů tu výsadu, že může dvakrát do roka obdržeti papežské požehnání. Při jeho udělování třeba dbát těchto předpisů:

Je třeba splniti podmínky k získání plnomocných odpustků, to jest přijetí svátostí a modlitba na úmysl svatého Otce. Může to býti modlitba jakákoli, není výslovně stanovena. Stačí, pomodlíme-li se jednou Otčenáš, Zdrávas Maria a Sláva Otci.

V které dny může být uděleno? O tom rozhoduje ředitel řádové obce. Nesmí to však býti nikdy v takové dny, kdy uděluje toto požehnání biskup.

Papežské požehnání nesmí se udělovati nikdy soukromě a jednotlivým osobám. Tak na příklad nemocní, když se ho nemohou zúčastniti společně s ostatními, nemohou ho získati.

Může se udělovati jenom v ty dny, kdy se terciáři pravoplatně sejdou, když se na rozkaz ředitelův sejdou tak, jak tomu bývá při shromážděních. Nezáleží pak na tom, zda je terciářů mnoho nebo málo, jen když byli svoláni ředitelem nebo tím knězem, který má právo papežské požehnání udělovati.

Pravoplatně je může udělovati každý řádně jmenovaný ředitel Třetího řádu, jakož i ten, kdo byl k jeho vedení zplnomocněn. V případě, že by jeden ani druhý nebyli přítomni, může je udělit zpovědník, ovšem vždy jen terciářům, kteří k tomu byli řádně svoláni.

Oněm terciářům, kteří žijí vzdáleni od řádové obce a kteří se nemohou vůbec zúčastnit řádových shromáždění nebo jenom s velikými potížemi, jest dovoleno dvakrát do roka ve dny, kdy bude nejvhodnější při-

ležitost, požádati kněze ve zpovědnici místo papežského požehnání o tak zvanou generální absoluci.

Terciáři, kteří se zúčastní papežského požehnání, které uděluje jiný ředitel Třetího řádu než jejich řádný ředitel, mohou se také státí účastnými jak papežského požehnání, tak i plnomocných odpustků. Třeba v Praze se mohou zúčastniti terciáři řádu kapucínského papežského požehnání v obci řádu františkánského a naopak.

Papežské požehnání se musí udělovati přesně podle předpisu, daného papežem Benediktem XIV., jak je obsažen v obřadní knize. Toto požehnání třeba udělovati od oltáře, ne s kazatelny, a to na epištolní straně. Přitom smí býti jenom kněz sám bez asistentů a oděn pouze rochetou a štolou barvy bílé. Nad shromážděnými dělá pouze jedno znamení kříže a přitom pronáší hlasitě příslušná slova.

Doporučuje se, aby se k udělování tohoto požehnání volily dny slavnostní, na př. při výročních exerciích, den založení obce a podobně. Dobře je voliti takové dny, kdy nejsou plnomocné odpustky, aby členové řádu nebyli zkráceni.

A co znamená *generální absoluce*? Podle nejnovějších rozhodnutí kongregace pro svaté obřady v Římě se rozumí generální absolucí v přesném slova smyslu rozhřešení od všech chyb, jichž se členové řeholních řádů a kongregací, kteří žijí v klášteřích, dopustili proti řeholním slibům, stanovám, nařízením představených a pod. Tato absoluce se uděluje pouze řeholním osobám, které žijí v klášteřích a které k tomu mají právo od papežské Stolicе.

Generální absoluce Třetího řádu znamená pouze církevní požehnání, spojené s plnomocnými odpustky. Nemělo by se tedy vlastně užívatí názvu absoluce, nýbrž jen požehnání, poněvadž absolucí v pravém slova smyslu není. Tento název se však vžil, proto se trpí. Jest to tedy pouze svátostina, při níž se svolává požehnání Boží na účastníky, a ti si přitom mohou získati plnomocné odpustky. Mohou je věnovati i duším v očistci.

Při udílení generální absoluce svolává Církev kromě plnomocných odpustků na shromážděné terciáře tyto nebeské dary a milosti: ochranu proti nástrahám zlého ducha, dosažení božského slitování a milosrdenství, hojí se následky hříchů a ran duše, odvracejí se časné tresty, duchovní temnota a tvrdost srdce, hlavně však je jejím ovocem příliv lítosti a lásky, které jsou velmi nutné k získání plnomocných odpustků.

Slova požehnání čili absoluce však nejsou jenom pouhým přáním, nýbrž je to přání spojené s požehnáním, které jest vysloveno ve jménu a na přímluvu svaté církve, důvěřujíc v zásluhy Kristovy. Jest tedy generální absoluce nejen projeveným přáním, nýbrž jest přáním, spojeným s udíleným požehnáním, totiž z moci, kterou má církev, a na její přímluvu se vylévá na přítomné žehnající a posvěcující moc Boží. Tedy toto požehnání má moc žehnání církevního a modlitby církevní. Když žehná církev, jako by Kristus sám na svém Otci vyprošoval požehnání. Přitom ovšem velice záleží na dispozicích přijímajícího, — je třeba spolupůsobení a snahy, aby požehnání přineslo duchovní plody. Proto přistupujeme k němu se srdcem pokorným a kajícím.

Podmínky k získání plnomocných odpustků při generální absoluci jsou tytéž jako při papežském požehnání, — přijetí svátostí a modlitba na úmysl svatého Otce. Plnomocné odpustky se získávají teprve nakonec, když byly splněny příslušné podmínky.

Generální absoluce se uděluje buď veřejně nebo soukromě. *Soukromě*

ve zpovědnici. Když o ni prosíme kněze ve zpovědnici, mějme už připravenou formuli v řeholní knížce, abychom dlouho nezdržovali. Nežádejme o ni v době, kdy má kněz mnoho práce. — *Veřejně* se uděluje terciářům shromážděným za tím účelem.

Soukromě mohou udělovat absoluci všichni zpovědníci, řeholní nebo světští, i když sami nejsou terciáři. Proto není žádný terciář zbaven milosti generální absoluce. Veřejně však smí udělovat absoluci pouze kvardián kláštera sv. Františka, dále ředitel řeholní obce, visitátor, když visituje některou řeholní obec, nebo kněz, který je k tomu zvláště zplnomocněn. Zplnomocnit k tomu má právo provinciál řádu a představený kláštera Menších bratří; ředitelé obcí, nejsou-li představenými kláštera, mohou zplnomocnit někoho pro jednotlivý případ. Avšak za nepřítomnosti zplnomocněného kněze může každý zpovědník udíleti shromážděným terciářům generální absoluci.

Doporučuje se, aby se udělovala na určitém místě a v hodinu přesně stanovenou. Možno-li, při měsíčním shromáždění. V oněch osadách, kde je zřízena obec Třetího řádu, uděluje se obvykle po farních službách Božích nebo ještě lépe po kázání veřejně s kazatelny. Ve velikých osadách se silnou obcí terciářskou možno udělovat absoluci jak při ranních službách Božích, tak při pozdějších, třeba i po požehnání. Chovancům seminářů nebo vychovávacích ústavů, kteří se nemohou zúčastnit společně generální absoluce, může ji udělit ředitel ústavu — kněz. Má býti k tomu co možná zplnomocněn.

Generální absoluce se uděluje pravidelně v *určité* dny. Případne-li však na všední den, uděluje se obvykle následující neděli nebo ve svátek, případne-li během *osmi dnů*. To se může státi veřejně nebo soukromě, — jinak může býti udělena v kterýkoli den v oktávě. Soukromá absoluce se může udělit již den předtím. Při udělení absoluce nutno zachovati *způsob* (formulář), jak byl nařízen papežem Lvem XIII. Při veřejné absoluci se třeba pomodlití celý *latinský* formulář. Při soukromé zkrácený.

Po udělení absoluce není nutno ukládat terciářům pokání; předepsáno není. Kde však je to zvykem, budiž zvyk jako dobrý zachován. — Doporučuje se, aby terciáři vykonali společně odpustkovou modlitbu na úmysl svatého Otce.

Když se uděluje absoluce veřejně, má kněz rochetu a štolu barvy fialové. Ve zpovědnici se dává v tom úboru, v kterém kněz zpovídá.

Třetímu řádu byla dána i *jiná* veliká *privilegia*:

Terciáři kněží mají po tři dny v týdnu osobní *privilegium oltáře*, ať slouží mši svatou u kteréhokoli oltáře, ovšem nemají-li toto *privilegium* jinak.

Všechny mše svaté, které jsou slouženy *za zesnulého terciáře* od kteréhokoli kněze, jsou *privilegované*, t. j. obdařené plnomocnými odpustky.

Tichá mše svatá, která se v mnohých řeholních obcích koná po smrti některého člena, za přítomnosti členů řeholní obce, ať v řádovém nebo farním kostele, může být sloužena v *barvě černé* (ne však o svátcích vyššího ritu nebo o dnech privilegovaných).

Terciáři kněží získávají plnomocné odpustky při své *první mši svaté* a rovněž všichni, kteří se jí zúčastní, — splní-li ostatní obvyklé podmínky.

Kněží-terciáři se mohou modlit své *církevní hodinky* a *sloužiti mši svatou podle direktáře oné větve Prvního řádu*, k níž jako terciáři patří.

Všechny odpustky udělené terciářům mohou být věnovány *duším v očistci*, vyjma ovšem odpustek v hodině smrti.

2. NÁVOD K ROZJÍMÁNÍ

Vnitřní modlitba je nejdůležitější součástí duchovního života. Ústní modlitba by nebyla ničím bez vnitřní modlitby, bez rozjímání. V rozjímání se nám má Bůh a věčné pravdy stát blízkými a zcela našimi. Není to jen přemýšlení, nýbrž »přemýšlení, provázené stále úkony vůle a vznětů (afektů), vyplývající ve vroucí rozmluvu duše s Bohem a v pevné předsevzetí pro denní život.« (P. Dr J. Ev. Urban.)

Je celá řada praktických návodů k rozjímání, z nichž uvádíme tento:

I. Příprava. »Před modlitbou připrav duši svou a nebuď jako člověk, který chce pokoušet Boha.« (Písmo sv. Eccl. 18, 23.)

Mysleme proto: na přítomnost Boží.

1. Bůh je přítomen všude a vidí mne.

2. Bůh je v mém srdci.

Pros za odpuštění pro své chyby a nedbalosti.

3. Ježíš Kristus pozoruje mne s nebe.

4. Představme si Krista vedle sebe.

Poznámky:

Zastav se na několik okamžiků u jedné z těchto myšlenek.

Jsi-li v chrámě, dej přednost poslední, ježto ve svatostánku je Pán Ježíš nablízku.

Pokoř se před velebností Boží a klaň se Mu.

Konečně pros za pomoc, abys modlitbu dobře a soustředěně vykonal.

Vzývej Pannu Marii, anděla Strážce, své svaté patrony.

II. Úvaha. Cílem úvahy (přemýšlení) jest pevné a živé přesvědčení o věcech duchovních.

Předmět:

1. Nějaká velká pravda: smrt, nebe, peklo, Bůh, duše a pod.

2. Nějaká ctnost nebo neřest.

3. Nějaké tajemství ze života Krista Pána: Narození, Utrpení a pod.

4. Nějaká četba, o níž po částech uvažujeme.

Způsob:

Přemýšlej o zvolené pravdě.

Představ si obraznosti všechny okolnosti tajemství.

Uvažuj, že ctnostně, dobře a zbožně žít a hříchu se vyhýbatí jest:

a) spravedlivé: pro naši čest a z vděčnosti k Bohu tak dobrému;

b) výhodné: pro život přítomný a zvláště budoucí;

c) snadné: tolik jiných to činí s milostí Boží.

III. Obrácení na sebe: Nestačí mít krásné myšlenky, je třeba obracet se na svůj praktický život.

1. Zkoumej své potřeby, své chyby a hříchy.

2. Uvaž, jak daleko jsi ještě od ctnosti, o níž jsi právě rozjímal.

IV. Prosba:

1. Mluv s Kristem Pánem jako se svým dobrodincem, otcem, přítelem.

2. Připomeň mu, že tolikrát slíbil, že splní důvěrnou modlitbu.

3. Řekni, že tvoje slabost zmůže vše s jeho milostí.

Rci mu, že toužíš býti stále lepším, abys mu lépe sloužil a více ho oslavoval.

Vyznej mužně, že nedůvěřuješ svým schopnostem ani svým zásluhám, ale spoléháš jedině na Jeho zásluhy a Jeho utrpení.

Vzývej Pannu Marii, anděla Strážce, světce.

V. Rozhodnutí k činu:

1. Slib. Dokáži, že moje prosba je upřímná a vážná.
2. Předsevzetí: Dnes při té neb oné příležitosti vykonám tento ...dobrý skutek, vyhnu se této chybě.
3. Vytrvalost. Nedám se odstrašit žádným neúspěchem. Když se mi něco nepodaří, budu se snažit tak dlouho, až to dovedu.
4. Poděkuj na konec Pánu Bohu.

3. DUCHOVNÍ ČETBA

Není třeba dokazovat terciářům potřebu duchovní četby. Chceme jen upozornit na nejdůležitější knihy, z nichž má terciář čerpat své duchovní myšlenky.

Postupně musí každý, kdo chce mít opravdu katolický duchovní život, *pozorně, pomalu, pokorně a zbožně* pročíst tyto knihy: *Bohumilu n. Návod ke zbožnému životu* od sv. Františka Saleského, nebo jiné spisy o základech duchovního života. Potom je třeba číst *životopisy svatých* (hlavně sv. Františka a jeho následovníků); pak *Následování Krista*, potom *Písmo svaté*, hlavně Nový Zákon.

Je rozhodně třeba, aby tyto knihy měl každý stále po ruce. K těmto knihám přistupují pro terciáře knihy, pojednávající o *Třetím řádě a o františkánském duchovním životě*.

Upozorňujeme hlavně na *Ideály sv. Františka* od P. Hilarina Feldera a na modlitební knihu *K Bohu* od P. Dr. Jana Ev. Urbana, kde jsou též krátké pokyny pro duchovní život.

4. LAICKÉ PŘEDSTAVENSTVO TŘETÍHO ŘÁDU

1. Představený (-á)

Duší řeholní obce jest představený (-á). Ředitel se má postarat o podnikavého představeného, který náleží mezi nejhorlivější a nejschopnější členy, aby obec podle úmyslů Církve a svého zakladatele splnila své úkoly.

Ředitel ve spojení s představeným spravuje obec, svolává porady a řídí běžné záležitosti. Moc představeného na ostatní terciáře jest spíše bratrská než úřední. Jeho právo se odnáší jen na vnitřní pořádek a na správu jmění, ale nemá výkonné moci na osoby a jejich jednání. Výkonnou moc má ředitel.

Představený má na starosti správu jmění, příjem a rozdělení almužen. Ředitel má však právo revise všech knih. Představený uzavírá jménem obce smlouvy a zastupuje všude obec: ve farním výboru, Katolické akci, nebo k tomu zmocní jednatele. Nemůže-li se ředitel zúčastnit shromáždění, postará se o jeho oznámení a dobrý průběh představený.

Jakožto představený musí znáti a přesně dodržovati řeholi, vynikati horlivostí, podnikavostí a obětavostí, má býti mírný a obezřelý. K své potřebě má knihovničku, pokud se týče správy III. řádu, která se dědí v úřadě. V ní má nejdůležitější knihy, záznamy a návody. Představený se stará o zvelebení knihovny, čítárny, o schůze, konference, přednášky a všechny jiné podniky III. řádu.

Ve velké obci bývá představený pro muže a představená pro ženy, aniž tím trpí jednota obce. Ve velké obci může býti zvolen kromě představeného (-é), rádce a důvěrníci, kteří mají při měsíčních schůzích jen poradní hlas.

Úkolem jejich jest přinášeti představenému zprávy, pokud se týče náboženského života terciářské obce, sociálních poměrů, schopnosti terciářů atd. Zprostředkují pokyny představených, sbírky, podpory, legitimace atd. Navazují spojení s ostatními katolickými spolky a s katolíky stran společného postupu a pod.

2. Jednatel (-ka)

Píše v měsíčních schůzích představenstva záznam (protokol), jež v příští schůzi přečte. On vyhotovuje všechny písemnosti, jež představený vyřídí; vede matriku členů, kartotéku a matriku zemřelých. Podává návrhy, dotazy. Jednatel píše jednací protokol, do něhož zapisuje všechny úřední listiny a dopisy, došlé do obce. Vyřizuje korespondenci. Kontroluje legitimace a kontrolní lístky při shromáždění. Vyřizuje pozvánky představeného k měsíčním schůzím. Na konci roku podává obvodnímu představenému (komisaři) a sekretariátu zprávu o stavu obce. Každé obci se ke konci roku pošlou předtištěné dotazníky, které je pouze třeba pečlivě vyplnit. K dotazníku ať připojí vždy popis všeho důležitého, co se v obci stalo, co obec pořádala, nebo při čem napomáhala, jaká je horlivost, zda je v obci knihovna, jak vzrostla knihovna. Udá, zda všechny knihy obce jsou v pořádku, a které knihy se v obci vedou.

3. Pokladník (-ce)

Spravuje pokladnu terciářské obce, fundace, peníze pro chudé a nemocné, almužny, příspěvky, dary a sbírky, ofěry a vůbec všechny příjmy a vydání. Z nařízení představeného a se souhlasem ředitele vyplácí účty a všechna vydání. Účetní knihy předloží na konci roku představenstvu se všemi doklady, složenkami, kvitancemi, spořitelními knížkami atd., aby byly při měsíční schůzi prozkoumány a schváleny. Podrobný výkaz o pokladně podává obyčejně jen představenému. Členové představenstva, výbor, musí o jmění obce zachovat mlčení.

4. Novicmistr (-ová)

Má dohled na novice a čekatele, razítkuje přijímací lístky po skončeném vyučování noviců. Pomáhá při oblačce a profesi, zapisuje do knihy oblačky. V zastoupení ředitele vyučuje novice a poučuje, bdí nad nimi, nabádá je, povzbuzuje a napomíná. Jakožto mistr noviců se musí skvíti všemi přednostmi a vědomostmi terciářskými. Obstarává knihy, časopisy, noviny a věci k oblačce. S novici probírá text a výklad řehole (v řeholní knížce nebo katechismu III. řádu) a obřady z obřadní knihy. Může též vhodně použít brožurku Nový život a životopisy světců a světic z I. nebo III. řádu sv. Františka.

Mezi praktické úřady patří: ošetřovatelé nemocných a chudých, kronikář obce, zpravodaj, knihovník, korouhevník, slavnostní výbor, sbormistr a varhaník. Tito nemají rozhodujícího hlasu, i když jsou přizváni k měsíční schůzi, nýbrž jen, jsou-li dotázáni na svůj názor, mají hlas poradný.

5. Schůze představenstva

Po modlitbě a přečtení protokolu z minulé schůze pojedná představenstvo o stavu řeholní obce, čekatelů a všeho, co obec podniká. Poradí se o rozdělení úkolů schopným členům obce. — Jednají o působení řeholní obce v sekci smírné (adorace, smírné pobožnosti, modlitba sv. růžence a pod.), o stavu péče o kostel a jeho potřeby, o katolické akci, o šíření

tisku, o činnosti ošetrovatelské, podpůrné a výchovné. Předmětem porady je též péče o zanedbané domácnosti a zpustlé děti, o získávání lidí k sv. svátostem (křest dospělých, biřmování, katolický sňatek), zpověď, sv. přijímání a pod. Běží-li o katolické slavnosti, exercicie, misie, pouti, sjezdy a j., poradí se o navázání styků s ostatními katolickými spolky a bratrstvy.

Výsledek porady předloží dp. řediteli ke konečnému schválení, není-li ředitel schůzi sám přítomen. O sporných bodech se hlasuje. V důležitých věcech se dotazují představení i členů s poradným hlasem.

(Z Řeholní knihy, vyd. O. Františkány v Praze.)

5. KNIHY TERCIÁRSKÉ OBCE

1. *Matrika členů*. Do ní se podle uvedených rubrik zapisují všichni členové, kteří složili profes, všechny změny a poznámky, týkající se členů profesů. Matriku normálně vyplňuje jednatel nebo jednatelka.

2. *Kniha čekatelů a noviců (přirůstkový katalog)*. Je třeba stále udržovat stejné zapisování. Do této knihy se zapisují všichni, kdo se přihlásí a dostanou pořadové číslo. Když vstoupí do noviciátu (po obláčce), zapíše se toto datum a poznamená noviciátní číslo; konečně když skládají profes, poznamená se to v poslední rubrice. Číslo jejich profese musí odpovídat matričnímu číslu. V poznámkách zapisuje novicmistr jejich účast při vyučování noviců. Kdo čtyřikrát bez důvodu a bez omluvy vynechá školu pro novice, ať není připuštěn k obláčce.

3. *Matrika zemřelých*, obsahující všechny nutné údaje a poznámky. Hlavně matriční číslo zesnulého, aby se dal najít v matrice.

4. *Jednací protokol* se zápisy korespondence a měsíčních schůzí.

5. *Pokladní kniha*, kde se píše příjem a vydání. Účtuje se měsíčně.

6. *Kronika obce*, do níž jednatel nebo kronikář zapisuje význačné události v obci, o vynikajících členech, návštěvách, mimořádné podniky a úspěchy (neúspěchy) obce, volby, visitace, misie, exercicie, pouti atd., aby se z knihy dala vyčíst činnost obce.

Pozn.: Knihy nebo aspoň nutné informace si můžete vyžádat buď v *Ústředí III. řádu, Praha II-753*, nebo v *sekretariátě III. řádu, Praha IV, Loreta*.

6. KONÁ SE VISITACE

Sv. církve pojímá Třetí řád velmi vážně. To ukazuje i tento řeholní předpis, který mluví o jakémsi druhu inspektora, který má dohlížeti, zda vše souhlasí, který napomíná, způsobuje zlepšení a také trestá; musí-li to být. Tento úřad jest pokládán za tak vážný, že Pius X. v dopise »*Tertium Franciscalium Ordinem*« z 8. IX. 1912 říká: »Poněvadž vedení Třetího řádu mají duchovní z Prvního řádu, mají býti za řádové ředitele nebo visitátory voleni takoví kněží, kteří vedli svatý život v tichu svého kláštera a následovali tak svého řádového zakladatele, že mohou naplniti terciáře těmi ctnostmi, které zdobily samého sv. Františka.«

První řád nebo také klášterní Třetí řád dává takové visitátory. U nás jest jmenován nejdůstojnějším P. provinciálem pro určitý obvod, a to nejen pro řádové obce, které stojí pod vedením světských kněží, nebo kněží z jiného řádu, ale i pro ony, které mají za ředitele kněze z Prvního řádu. (U kapucínů se tento stálý visitátor nazývá komisař.)

Úřad visitátora není totožný s úřadem ředitele obce. Visitátor je zá-

stupce vrchního představeného Prvního řádu s plnou mocí, která mu náleží jako hlavě všech terciářů v jeho okrese. Byť i byla moc visitátora pouze přenesená čili delegovaná, jest přece nejvyšší, kdežto ředitel má moc omezenou, určitě vytknutou.

Visitátor jest buď jmenován pouze pro jediný případ, aby totiž vykonal visitaci jen v určité řeholní obci, nebo jest pověřen mocí visitátora pro celý okres, a to po nějakou dobu.

Nejčastěji bývá jmenován visitátorem kněz, který vede řeholní obec, zřízenou při klášterním kostele onoho kláštera, kde sídlí nejvyšší představený Prvního řádu.

Někdy bývá visitátor jmenován pro celou diecési, v mnohých případech však pro celou provincii.

Má-li v jednotlivém případě vykonati visitaci ředitel řeholní obce sám, potřebuje k tomu zplnomocnění od P. provinciála nebo od visitátora.

Kanonická visitace je nejdůležitějším prostředkem k udržení řeholní kázně. Kde se pravidelně dobře koná, tam možno pozorovat vzestup, kde se zanedbává, tam obec spěje k úpadku. Proto, jak řehole udává, má být konána jednou za rok nebo podle potřeby i častěji do roka, jak to P. visitátor uzná za nutné. To ukazuje, že visitace nemá být jenom povrchní pobožností. Závisí mnoho na úsudku a snaze visitátora, na druhé straně však i na řádové obci a na jejím vedení. Vždyť řádový ředitel se vyzná v místních poměrech a možnostech lépe než někdo, kdo přijde jenom jednou do roka a nezná lidi osobně. Proto obě strany mají spolupracovati.

Jak se koná visitace?

Ředitel oznámí při shromáždění přesné datum a vyzve terciáře, aby se na ni připravili. Právě oni nesmějí v ní vidět pouhou zajímavou nebo dojemnou slavnost či pouhou formalitu. Mají se modlitbou disponovat, aby plně přijali její účinky. Hlavně však musí svědomitě zkoumati, jak zachovávali příkazy řehole. Zde podáváme jejich stručný přehled:

Denní:

1. Podle možnosti obcovati denně mši sv. (Řeh. II. 11.)
2. Malé hodinky nejblahoslavenější Panny Marie nebo dvanáctkrát Otčenáš, Zdravas a Sláva Otci. (Řeh. II. 6.)
3. Zbožná modlitba před jídlem a po jídle. (Řeh. II. 3.)
4. Večerní zpytování svědomí. (Řeh. II. 10.)

Měsíční:

1. Přijetí svátostí pokání a Nejsvětější Svátosti oltářní.
2. Účast na řádovém shromáždění. (Řeh. II. 11.)
3. Příspěvek na řádové účely. (Řeh. II. 12.)

Roční:

1. Postní dny 3. října a 7. prosince. (Řeh. II. 4.)

Stálé:

1. Nositi řeholní šat, škapulíř a pásek. (Řeh. I. 3.)
2. Zachovávatí přikázání Boží a církevní, jakož i příkazy Řehole. (Řeh. I. 4.)
3. Střídmost v jídle a pití. (Řeh. II. 3.)
4. Vystříhat se všeho přepychu v oděvu a způsobu života. (Řeh. II. 1.)
5. Jakož i tanců i mravně nebezpečných divadel a hodů. (Řeh. II. 2.)
6. Varovat se zbytečného přísahání a neslušných řečí. (Řeh. II. 10.)
7. Bojovat proti špatnému tisku i u podřízených. (Řeh. II. 8.)
8. Dávat dobrý příklad doma a ve styku s bližním. (Řeh. II. 8.)
9. Podporovat zbožné podniky a všecko dobré. (Řeh. II. 8.)

10. Osvědčovat přívětivou lásku bratřím a sestrám, jakož i nečlenům. (Řeh. II. 9.)
11. Urovnávat rozepře v duchu míru a lásky. (Řeh. II. 9.)
12. Zavčas pořídit poslední vůli. (Řeh. II. 7.)
13. Pečovat o nemocné členy spolubratry a sestry. (Řeh. II. 13.)
14. Zúčastniti se pohřbu zemřelého údu a společné modlitby růžence za něho, též obětovati sv. přijímání za jeho spásu. (Řeh. II. 14.)
15. Převzíti a svědomitě zastávati svěřený úřad. (Řeh. III. 1.)
16. Přijmout za přestupky představenými uložené pokání. (Řeh. III. 2.)

Všichni prosí za působení Ducha sv. při visitaci.

Visitace se zúčastní podle možnosti všichni členové obce.

Visitace má tak zvanou liturgickou část, totiž tu, která se koná podle přesného církevního předpisu (podle řádové ceremonie). Ta začíná vzýváním Ducha svatého a předpisuje potom povzbuzení visitátora. Toto povzbuzení ovšem předpokládá, že P. visitátor zná poměry v řádové obci. Proto nejprve prohlédne knihy řádové obce, matriku členů, zápisy o poradách, kroniku a pokladní knihu, vyptá se na shromáždění, na volbu představenstva, na věrné zachovávání řehole a pod. Důležité je, aby se k němu dostavilo představenstvo. Samozřejmě a především musí visitátor mluvit s ředitelem řádové obce. Také terciářům má poskytnout visitátor příležitost, aby s ním mohli soukromě promluvit, pokud je to možno a vyžaduje toho potřeba.

Prakticky se koná obyčejně schůze představenstva za předsednictví P. visitátora, jehož úkoly se vztahují:

1. na péči o františkánského ducha,
2. na zachovávání řehole,
3. na přijímání noviců a jejich zkoušku, vzdělání a připouštění k svaté profesi,
4. na pravidelné zápisy do knih obce,
5. na činnost obce pro šíření víry a skutky lásky,
6. na způsob života členů obce, pokoj a soulad mezi nimi,
7. na řádovou pokladnu a užívání peněz,
8. na péči o chudé a nemocné členy,
9. na měsíční shromáždění a schůze představenstva,
10. na správu obce a působení ředitele obce.

Hlavní knihy opatří visitátor svým podpisem a razítkem.

Poněvadž jest účelem visitace, aby byly odstraněny zlořády a obnovena řeholní kázeň, jest někdy potřebí zakročiti proti provinilcům. To se děje nejčastěji:

vhodným napomenutím,
podle potřeby i přísným rozkazem nebo zákazem,
pokáním, a to tajným, jsou-li provinění tajná, veřejným, jde-li o provinění veřejná.

Řehole výslovně nařizuje terciářům, aby napomenutí, rozkazy a pokání od visitátora přijali v duchu pokory. Tak slíbili výslovně v profesní formuli.

V těch obcích, kde se nekoná visitace každý rok, zvláště jde-li o terciáře porůznu bydlící, osvědčuje se dobře, když se terciáři sami přihlásí u svého ředitele, přiznají se k přestupkům proti řeholi a prosí o pokání. Přitom se mohou zeptat na to, co je jim v řeholi nebo v jejich poměrech nejasné.

Na mnohých místech je zvykem konati visitaci písemně. V tom pří-

padě se terciářům rozdají tištěné formuláře s otázkami, a podle jejich odpovědí pak je možno posouditi ducha řádové obce, její horlivost a práci jak v celku, tak u každého jednotlivce. Již ze samotné řehole vyplývá, že P. visitátor je k tomu oprávněn, neboť jak by mohl napomínati, něco zlepšovati nebo ukládati, kdyby se nic nedověděl?

Jestliže jednou z hlavních cest k povznesení řádové obce jest dobře vykonaná visitace, jejíž pomocí se udržuje a provádí řádová kázeň, posiluje se autorita představeného, povznáší se serafický duch a jednotlivé obce se úžeji spojují s obcí mateřskou a tak se utužuje nutná jednota, pak pochopíme, jak je třeba vážně a upřímně se na visitaci připravovat, nařízení, pokání a rady visitátorovy splnit a za kněze, za povolané pracovníky na tomto poli, snaživě a s osobní starostí se modlit.

7. TŘETÍ ŘÁD A KATOLICKÁ AKCE

Často jsme tázáni, zdali by se III. řád neměl věnovat organisované KA, kterou sv. Otec v posledních desetiletích tolik zdůrazňuje. Avšak také třetí řád je již téměř sedm století doporučován papeži nejen ve slavnostních projevech, ale i v četných okružních listech.

Ač III. řád a KA jsou potřebné a obojí je nutno horlivě šířit, přece je třeba si uvědomit, že to nejsou zřízení totožná.

1. *Název.* Jména »katolická akce-činnost« je možno užít též o Třetím řádě, pokud tato činnost je závazkem, plynoucím ze svátosti biřmování. Terciáři přijali rozkaz k této činnosti od papeže, a vlastně od samého Krista, aby »o Něm vydávali svědectví«. (Jan 15, 26.)

Katolická akce je však též jméno organisace, která v církvi stojí pod vedením biskupů. Aby někdo mohl působit v této organizaci, tedy vykonávat katolickou akci v užším slova smyslu, musí být jejím členem a dostat pověření od biskupa.

Jak Třetí řád tak i KA jsou katolickou akcí-činností, jelikož jsou zde proto, aby vzpružovaly, aktivovaly katolický život.

2. *Přednost.* Třetí řád je stavem křesťanského života. Je rázu duchovního, jako každý řád řeholní. Katolická akce jako organisace je smíšená, podstatně duchovní i časná. Její potřeba je podmíněná.

Na terciáře se však vztahují slova Mistra: »Jen jednoho je zapotřebí. Maria nejlepším údělem si vyvolila, který jí nebude odňat«. (Luk. 10, 42.)

Odtud plyne přednost Třetího řádu.

3. *Povaha.* Třetí řád působí na nitro člověka. Katolická akce pracuje hlavně s vnějšími prostředky a má na mysli prospěch veřejného života.

4. *Cíle.* Terciářské hnutí usiluje o svědomitější zachovávání křesťanské slibu, o dokonalejší křesťanský život.

Organisovaná KA usiluje o rozšíření křesťanského života ve veřejnosti. Třetí řád může svých cílů dosáhnouti bez katolické akce, ale KA nedokáže ve veřejném životě nic bez ducha terciářského.

5. *Členství.* Třetí řád je pro všechny: pro lidi světské i pro duchovenstvo včetně papeže a biskupů. Vylučuje pouze řeholníky, protože jejich stav je terciářství nadřazen. Katolická akce je pouze pro laiky pod vedením hierarchie. Není životním stavem.

6. *Obsah.* Třetí řád ve svém obsahu je úplný. KA není úplná (soběstačná), jelikož bojuje pouze pod vedením ordinářů.

7. *Forma.* Obojí je uzavřeným celkem. Bez ztráty své povahy a bez

právních konfliktů nedá se slučovat. Jednotlivci mohou náležet do obou, ale do každého jiným způsobem.

8. *Vzájemné vztahy.* Třetí řád je pomocníkem KA. Papež Benedikt XV. nazval Třetí řád největším dobrodiním pro lidskou společnost. Sv. Otec Lev XIII. pravil: »Mou reformou je Třetí řád.« A oba výroky byly proneseny v době, kdy idea KA zde již byla. Třeba si ujasnit, že přijímá-li KA pomoc od terciářů, uznává tím nadřizenost III. řádu, nikoli opak.

9. *Potřeba.* Za nynějších poměrů jsou obě organizace stejně nutné. KA spíše doplňuje III. řád a společné úsilí rozhojňuje výsledky. Čím více však KA pojme do sebe ducha františkánského, tím bude účinnější. Duch sv. Františka je duchem Kristovým, kterým musí býti naplnění všichni. (Pius XI.)

10. *Závěr.* Ačkoli terciáři jako řád se nemohou stát součástí organizované katolické akce, přece se vybízejí, aby se jako jednotlivci připojili ke skupinám KA, kdekoli je jim to možné.

(Z knihy »Dokonalejší život pro laiky« od P. Killána OFMCap.)

8. SHROMÁŽDĚNÍ BEZ KNĚZE

Není-li někdy možno, aby kněz byl přítomen měsíčnímu shromáždění, nesmí to být důvod vynechat shromáždění. Představenstvo, hlavně představený, ať se postará, aby se shromáždění konalo normálním způsobem. Místo promluvy se přečte tištěná promluva nebo z nějaké vhodné knihy. Ať již na schůzi představenstva se dohodne postup a pořádek při takovýchto shromážděních, aby se všechno neshánělo na poslední chvíli. Ať se též určí, kdo bude číst a co se bude číst.

Toto shromáždění nemusí být v kostele, stačí jakákoliv slušná místnost. Je-li blízko kostela, bude dobře předtím udělat návštěvu Nejsv. Svátosti a pomodlit se případně při zahájení shromáždění. Po shromáždění by bylo rovněž vhodné zakončit vše v kostele. Není to však nutné ani pro získání plnomocných odpustků, které jsou spojeny se shromážděním.

Není-li někde ředitel jmenován, pak ať se toto shromáždění koná dotud, dokud nebude jmenován, ovšem vždy se souhlasem duchovní správy.

OBSAH

Předmluva	3
I. Svatý František	7
II. Třetí řád — Přijetí	18
III. Svatá profese	30
IV. Způsob života — Nebezpečí	38
V. U terciářova stolu — Půst	44
VI. Duchovní vedení a život eucharistický	55
VII. Breviář terciáře	64
VIII. Pokojný a vzorný život	70
IX. Láska přívětivá — Terciářovy řeči	78
X. Terciářská pospolitost	86
XI. Nemocní a zemřelí terciáři	94
XII. Organisace Třetího řádu — Vznešené společenství	102
 DODATKY	
1. Odpustky a výsady Třetího řádu	108
2. Návod k rozjímání	115
3. Duchovní četba	116
4. Laické představenstvo Třetího řádu	116
5. Knihy terciářské obce	118
6. Koná se visitace	118
7. Třetí řád a Katolická akce	121
8. Shromáždění bez kněze	122

NOVÝ ŽIVOT

Noviciát Třetího řádu sv. Františka

Druhé, přepracované vydání brožury: Noviciát pro čekatele Třetího řádu od P. Ignáce Janáka. Uspořádal: P. Juvenál Valíček z řádu kapucínů v Praze. V nákladu 3.000 výtisků Č. A. T. Vydal: Kapucínský sekretariát Třetího řádu sv. Františka, Praha IV-Loreta. L. P. 1948.

Cena brož. 40 Kčs.